

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Meddő erőlködés.

Budapest, július 22.

Az ugrai választókerületnek munkapártja, mint a kormány félhivatalos könyomatosa jelenti, Barthos Adorján cséffai főszolgabíró „avatott rendezésével”, átrándult Gesztré Tisza Istvánhoz, hogy „meghitt, szinte családi jellegű ünneplésben” részesítsen. Hát csakugyan családi lehetett, mert a jelenvöltek közt a hivatalos tudósítás még külön is kiemeli „a frankfurti Eck kisasszonyt”, „akivel a Tisza-család, mióta a Tisza-nővérek nevelője volt, állandó társadalmi összeköttetést tart fenn”.

Ebben a „meghitt” „családias” összejövetelben Tisza hosszú beszédét mondott, válaszul Andrassy Gyulának szombati hatalmas tanulmányára s bár a tudósítás nem emeli ki külön, de minden bizonynyal a közbeszurt sok helyeslés és taps, a frankfurti Eck kisasszony és a detektívek tetszésének dokumentumai. Mert bár Tisza azt mondta, hogy az ország mai helyzetében azoknak, akik kivették részüket a múlt idők küzdelmeiből, kötelességük teljesíteni azt a hivatást is, hogy eljárásuk helyes volta felől meggyőzzék a nemzetet, de ez a meggyőzés nem sikerült, nem is fog sikerülni és nem is sikerülhet. Meghitt családi körben persze nem fukarkodnak az elismeréssel s a „gesztri Tisza-kastély egyik szép parkrésztetere néző terrassé előtt” összegyűltek „áhitattal” hallgatták a bihariak saját külön atyaistenét, aki egyben önmagának a prófétája is.

de kinn az országban Tisza más jutalmat kapna, mint tapsokat.

Egyszerű szélhámos az, mikor Tisza azt mondja, meg akarja eljárásának helyességéről győzni a nemzetet. A nemzet akarata és a nemzet érdeke nagyon kis szerepet játszott Tisza és a munkapárt szemében június 4-én, de ha csakugyan olyan súlyt helyez arra, hogy a nemzet ítéletét megtudja, akkor ne elégedjék meg az ugraiak „avatott” kézzel rendezett ünneplésében, hanem kérje ki a nemzet ítéletét úgy, ahogy azt az alkotmány, a törvény s a parlamentarizmus előírja.

Andrassy Gyula a szombati cikkében gyönyörűen mutatott rá arra, hogy november 18-án Tisza abba helyezte a büszkeségét, hogy eljárását valóban szabad választások ítélőszéke elé fogja bocsátani. November 18-ról ugyan az erőszak hívei azonban azt a tanúságot vonták le, hogy a Házat feloszlatni nem tanácsos, de ha ma nem teszik meg azt, amit november 18-ika után elvileg szükségesnek tartottak és meg mertek tenni, akkor azzal elismerik azt, hogy a nemzet többsége nincs mögöttük. S vallomásukkal az alkotmányosság látszatának utolsó foszlányát is elvesztették. Andrassy joggal kérdezte, miért nem keresi a kormány és Tisza a maguk védelmét a nemzeti akarat szabad megnyilatkozásában; nem látják-e, hogy ezzel önmaguk felett törnek pálcát, mert az a többségi erőszak, amely maga kételkedik abban, hogy van-e többsége, menthetetlenül el van veszve.

Tisza István azt mondja ugyan,

hogy meg akarja eljárásának helyességéről győzni a nemzetet, de már arra, hogy meggyőzte-e, nem kíváncsi. Az ő lelkiismeretét az a rabulisztika is megnyugtatja, hogy „amint utólagos törvény felmentést adhat törvénysértés alól, a Háznak ünnepélyesen hozott határozata, amely feltétlen abszolút többség mellett jött létre, megadja a teljes abszolút felmentvényt a netaláni házszabálysértésekre nézve.” Hát ha ez igaz, akkor minek egyáltalán parlamenti vita. Akkor minden választás után a kormány terjeszsen be olyan javaslatot, aminőt akar, az már törvény is egyuttal, mert hisz a többség mellette van. Valamikor hangos kacaj kísérte azt, mikor néhai jó Péchy Tamás az elnöki székből azt mondta az ellenzék kifogásaira: „nem az igazságról van szó, hanem szavazásról”. Péchy Tamást lehetetlenné tette ez az egy mondata s a következő képviselőháznak már nem is volt az elnöke. Lényegében Tisza István is ezt mondja, csak a szósz más, amelyben feleresztli, az arca komolyabb és a beszéde nagyképűbb, mint a jovialis Péchy Tamásé volt s azt hiszi, hogy ez már elég ahhoz, hogy ami nem volt parlamentáris másfél évtizeddel ezelőtt, az egyszerre államférfiúi bölcsesség, mert a Tisza-kastélynak egyik szép parkrésztetere néző terrasséáról hangzott el.

Tisza tegnapi egész érvelése felületese volt, összes kifogásai, melyeket Andrassynek ellenvetéseiére tett, erőtlene s tulajdonképpen nem czáfolt semmit abból, amit Andrassy szemére hányt. Ugy látszik Andrassy cikkének komoly

Egy régi színész fürdőzése.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnyomás tilos.)

A nyár leérlelte a piros cseresznyét és meggyet, benne lubiczkolunk a fürdő-szezonban. Az Adriától fel a magas Északi-tengerig, a honi, mint külföldi fürdőhelyek ezreire vidáman rajzanak az üdülő hölgyek és urak. Most van az idejük a fürdő-leveleknek is; ilyenkor a filiszterek is rávetemednek egy-egy levél megírására. Aki elménczkedésekre nem képes, panaszait önti ki némelynemű pletykákkal felfűszerezve. En most a könyvebb végét választom a dolognak, egy másik, régen elmúlt embertársamnak a fürdő-levelet adom közre 1832-ből. Írta pedig ezt a lányódott kéziratban fennmaradt fürdő-levelet bizonyos nevezetű „Fábián Dani” vándor-teátrista. Fábián ifjú az 1830-as esztendő elején Száki ur, Parásó ur és Parásóné ténsasszony, meg több más színjátszó dámmakkal-urakkal együtt Szegeden is játszogatótt, mint az Abday Sándor direktor „Nemzeti Színművész Társaságának” tagja.

Az akkori korra kedvesen jellemző fürdőlevelét is egyik szegedi barátjának, a nemes Thurszki-regimentbeli Gombos nevű strázsamesternek (később a szegedi város-

házán híres várnagy), írta Kézdivásárhelyről.

— Barátom Jóni, — kezdette több oldalra nyult levelét jó Fábián Dániel — nagy Patziendiád légyen ezt végig olvasni... A Galamb-tól vagy a Grün-Baum-tól hozass egy Dósis-t 's idd az én egészségemért s a Te — hasznodért. — Jelezi aztán, hogy Gombos barátjának augusztus 30-án feladott levelét a „Paquet”-tel együtt 8 nap múlva megkapta. A „Paquet”-ben nyul volt. (Elképzeltél, hogy azt sem kellett „pátz”-ra tenni.)

A sok mindenféle személyes ügyükre kiterjeszkedő levélben igen színesen és hangulatosan emlékszik meg — a jókedvű teátrista — a Büdös-feredőben esett járásáról és időtöltéséről. Kézdi-Vásárhelyről kedden este VI. órakor indult el a feredőbe a fuvarossal. Hosszas fel s alá csavargással szerdán, mintegy XI. órakor, érkezett oda. A fürdőnek gróf Mikó Károly ur „cő Nagysága” volt a tulajdonosa. Emeletes vendégfogadók, bársonypamlagos kurszalón, porcellán medenezés fürdő-kádak ottan bizony nem találtattak. Bükkfából volt ácsolva egy épület, abban volt három szoba, két kis kamra (más fedél alatt volt konyha is), ennyiből állott az összes építkezés.

Fábián ur már vendégeket is talált ott, egy ifjú embert feleségével, anyósával s

családtagjaival; mintegy 5-ten voltak Brassaiak. Maga is megszállott a szobába.

Bükkös erdő környékezte a Büdös-feredőt, mely „medve-barlang”-hoz hasonlított. Magas ember is 20 lépésre lefelé állva járkalhatott benne. A barlang boltozata víztől csepegett és olyan fojtó-gőz szivárgott itt, hogy képes volt az állatot is megfojtani, de „mely a szemből akkora köny-cseppeket esőkol ki, mint egy-egy mogyoró”. Számtalan szemfájást meggyógyított már ez a felülről csepegő víz; a háztól nyugatra felbugyogó fekete forrás (fekete volt, mint a tinta és oly hideg is, hogy egy fertály óráig alig lehetett kiállani!) — pedig — minden seb ellen hasznos volt.

— Ennyi elég is a feredőkről. — írta Fábián, aki leginkább az esti „ártatlan” szórakozásoktól volt elragadtatva. Midőn ugyanis a „szép estve” elkövetkezett, a brassai fiatal menyecske férjével kiült a bükkfaház eleibe.

Köröskörül a hegyormokon sugyabugva borzongott a sötét bükkös. A férfi megpendítette a „Guitar”-t, a holdstűtsnél a szerelmes pár énekelni kezdett:

„Csendes az éj Országá —
s Be gyönyörű Estve van.”

Az a lassu hangzatu ének a szembe lév,

tárgyilag hangja s az a törekvése, hogy a maga igazáról objektív érvekkel győzze meg a nemzetet, lefegyverezze Tiszát. Az ő szolgabírói virtuskodása nem állja ki a harczt, ha nem személyeskedhetik, ha nem szidhatja a koalíciót és az ellenzékét, hanem neki is tárgyilagossággal kell küzdelembe mennie. A küzdelemben Andrassy maradt felül s a nemzetet nem Tisza, hanem Andrassy győzte meg.

Budapest, július 22.

Az új görög-katolikus püspökség. A hivatalos lap vasárnapi száma közli:

„Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére az eperjesi, munkácsi, nagyvárad, szamosújvári görög-katolikus egyházmegyékből, valamint a gyulafehérvár-fogarasi görög-katolikus érseki egyházmegyékből és az esztergomi érseki egyházmegyékből kihasítandó plébániák számára Hajdudorog székhelyű, az ó-görög liturgikus nyelv használata mellett, görög-katolikus püspökséget létesíték és az ezzel kapcsolatban szükséges intézkedések végrehajtásával vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteremet megbízom.

Kelt Bécsben, 1912. évi május 6-án.

Ferencz József s. k.

Gróf Zichy János s. k.

Magyar politikusok Karlsbadban. Karlsbadban igen sok politikus időzik és jelenleg ott tartózkodnak Haza Samu honvédelmi miniszter, báró Dániel Gábor, báró Vojnits István, gróf Batthyányi Tivadar és családja, Mándy Samu, Pajzs Gyula, Horváth Gyula, Márkus József és családja, báró Láng Lajos és családja, báró Rudnyánszky György, Coppony Traugot orsz. képviselő, Chorin Ferencz, Osernoch János, gróf Széchenyi István, gróf Csekényi Endre főrendiházi tagok, Bartók Aurél főispán, Várady L. Árpád püspök, Barát Ármán királyi tanácsos, a sajtóiroda főnöke, Wolfner Tivadar volt országgyűlési képviselő és még többek.

A horvát sajtószabadság. Zágrábból jelentik: A Reichspost és az Arbeiterzeitung Horvát-Szlavonországban való terjesztését a sajtótörvény alapján a kir. biztos betiltotta.

Nagyküüllő vármegye helységnevei. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a belügyminiszter 179.678-IV. b/1910. számú rendeletével Nagyküüllő vármegye községeinek, valamint egyéb helyeinek neveit az 1898. IV. t.-cz. alapján

hegyen megtörődve a szivolvastó kettős visszhangban andalítva ömlött, mintegy alá a — Völgybe: elragadtatásában így értelem a vándor színész:

— Képzeld édes Jósím, mit képzeltem. Gondold, mit gondoltam. S érezd, mit éreztem. Eszembe jutottak éltém eltűnt boldog órái. — sőt még sok minden más egyéb is eszébe jutott Fábini ifjuurnak. Akkortájt a fiatalúgnak olyan divatja volt, hogy kedvesüknek hajából font selymes gyűrűket viseltek az urak. Fábiniának Váradi nevű teátrista pályatársánál maradt ez a gyűrűje s most eszébe jutott:

— Jósím! Te közelebb vagy hozzá. Kerítsd tehát valahogy kézhez a hajgyűrűmet s küld el nekem . . . Pengett a gitár. A brassy fiatal pár énekénél az emlékezők harmatja mind édeskeserűbben lepte meg a vándor színész lelkét: Hoffinger Lénit, Schaeffer Nánit köszöntsd, tiszteld szómmal is, — s az utolsóknak kívánj jó successust a Gállai való lakodalmához . . . Ha! ha! ha! Keserűs kitéréssel és egy jó kívánsággal végződik 1832-ből a fürdő-levél: — légy (nálam) boldogabb! (Ó, azok a Nánik!) . . . Oldaladra kívánom nyakadból a kardot! Amely kívánságnak meg volt az értelme, hogy a válszizjon nyakbavetett őrmesteri „péterkést” aranybojtos tisztikarddal cserélje fel a vitéz Gombos cimborára.

ujból megállapította és így a megállapított helységneveket a hivatalos lap tegnapi számában nyilvánosságra is hozta.

Tisza ismét védekezik:

— Ujabb ellenzéki hadüzenet. —

Munkapárti próbálkozások.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, július 22.

Magyarország koronázatlan diktátora, a hírhedt ugrai és geszti episztolák szerzője, úgy látezik, maga is érzi, hogy amit a közelmúltban elkövetett, igen súlyos és veszedelmes cselekmény volt, mert nem szalaszt el egy alkalmat sem, hogy újra meg újra előadja a maga gyenge, vérszegény és rabuliztilkus védekezését. Legutóbb az ugrai kerület, helyesebben az ugrai uradalom beteretl népe előtt igazolta magát Tisza, amely népnek történetesen az ura, gazdája s mindenható parancsolója éppen — Tisza István. A geszti Napoleon elküldöttség körében tehát biztonságban tudhatta magát s nyugodtan szállhatott vitába alkotmányunkat bátran oltalmazó és az erőszakot meggyőző elokvenciával támadó gróf Andrassyval. A bihari kiskirály ismét bizonyítani próbálta eljárásának helyességét, de ez neki az elfogulatlan nemzeti közvélemény előtt ezúttal sem sikerült. A júniusi jogfosztásokra nincs mentés, nincs enyhítő körülmény, még kevésbé van tehát felmentés. Ezért példás megtorlás jár, amelynek elkövetkezését az ellenzék egyik vezére, Mezőssy már be is jelentette. Az ostrom a kormány és Tiszák ellen már kora ősszel, a delegációban fog megindulni. A munkapárt vezetősége természetesen ellensúlyozni szeretné a küzdő tábor diadalmos előnyomulását, s ennek tulajdonítható, hogy egyik merészebb mameluk beszámolót igyekszik tartani. De ezek a hivatalos jellegű összejövetelek még csak nem is halvány márai a sok ezer embertől látogatott tiltakozó népgyűléseknek. A munkapárti sekély mozgolódás senkit meg nem téveszt. Tartalom nélküli, üres, gyorsan szétpattanó buborék az, amely talán Bécsnek tetszetős lehet, de amivel a magyar nemzet független és gerinczes zöme semmiféle közösséget nem tart.

Híreink itt következnek:

Az ugraiak Tisza Istvánnál.

Az ugrai kerület, amelyhez hozzátartozik a Tisza-család ősi birtoka Geszt is, vasárnap üdvözölte gróf Tisza Istvánt az ellene intézett merénylet meghiusulása alkalmából. A kerület huszonnyolc községének népe gyűlt össze erre az alkalomra a geszti kastély parkjában. A fővonalást Bartos Adorján szolgabíró rendezte.

A választók nevében Markovics Antal pártelnök és Makay Sándor üdvözölte gróf Tisza Istvánt, aki hosszabb beszédben válaszolt az üdvözlésre és többek között ezeket mondotta:

— Azt mondja gróf Andrassy Gyula hogy 1910-ben a koalíció bukása után azért lett Khuen az első munkapárti miniszterelnök, mert kevesebbet kívánt, mint Tisza István, a párt „természetes” vezére, a párt legutóbbi miniszterelnöke. Ezt egy pillanatig sem hagyhatom szó nélkül. Ez az előttem igazán érthetetlen állítás, amely meglepett volna bárkinek szájából, legjobban meglep egy olyan férfinak szájából, akiről tudom, hogy tudatosan nem akar valótlanságot mondani és aki ezeknek az akkori eseményeknek a hátterét, az akkori események részleteit közvetlen forráslól is tudja. Nekem a leghatározottabban tiltakoznom kell az ellen a teljesen téves és alaptalan állítás ellen, mint hogyha bárminő különbség lett volna gróf Khuen Héderváry Károly álláspontja és az én álláspontom között abban a tekintetben, hogy — amint ő magát kifejezte — ki kíván többet vagy kevesebbet. És nyílt titkot mondom el, nem követek el vele indiszkrétitást igazán lett volna módjában annak okit a

többség természetes vezérének nevez. (Élénk éljenzés.) miniszterelnökségre vállalkozni s hogy ez nem történt meg s hogy Khuen-Héderváry Károly vállalta el a miniszterelnökséget, ez csak azért történt, mert erre a vállalkozásra én akkor az időt eltereltem még nem tartottam.

Ezután ismét visszatér Angliára s beszél azokról a „tévedésekről”, mik Andrassy cikkében előfordulnak s egész angol történelmi előadást tart Gladstoneról, Balfourról, majd a házszabályrevizióról szólva, kijelenti, hogy ők sem ideiglenesen, sem véglegesen nem akarnak olyan házszabályreviziót, mint az angol klotúr. Ezután a következőket mondotta:

— Tehát mindazok az érvek, tisztelt barátaim, amely érvek fennállottak 1908-ban a koalíciós kormányra nézve, fennállanak ma is és ránk ruházták azt a parancsoló kötelességet, hogy teljesítsük a nemzet többsége által ránk ruházott hivatást. Megcsináltuk a házszabály reformját. Megcsináltuk — nem akarom ismételni a részleteket, csak a napokban fejtegettem ezeket — megcsináltuk teljesen szabályszerűen a házszabályoknak minden legkisebb diszpozícióját tisztelő és alkalmazó vitával, tanácskozással és szavazással. Nem lehet tehát semmi néven nevezendő érvel, de talán még ürügyet nem találni arra, hogy ennek a házszabályreformnak jószívűségét, érvényességét, törvényességét kétségbe lehessen vonni. Ami pedig a másik nagy és fővadász illéti, t. i. azt, hogy a véderőjavaslat szabálytalan módon fogadtatott el, hát én ismét csak azt mondom, minden elfogulatlan és minden a logika törvényei szerint gondolkozó magyar embert érdek: Igaz-e, vagy sem, hogy az országot a végveszély széléhez juttatta a parlamenti anarchia. Hogy mint haldokló oroszánt már rugdosták a magyar nemzet mindenfelől s hogy a magyar nemzetnek már nem volt annyi ereje, mert saját maga guzsa köztörte önmagát, hogy legrongyosabb, leghitványabb ellenfeleivel szemben védekezzék. Hát kérdeik mindegyik magyar embert, ezt az állapotot kellett volna tovább tünnie azoknak, akiket honfitársaink bizalma felelőssé tette az ország ügyeinek intézésére, vagy pedig ha ezt nem volt szabad tünni, hanem cselekedni kellett, mondja meg nekem valaki annak módját, ha tudja, mit lehetett egyebet csinálni, mint letörve ezt a technikázást, ezt a rut visszavetést a házszabályokkal, amely gonosz merénylet volt a nemzet legszentebb érdekei ellen, ezt letörve, érvényre juttatni az alkotmány lényegét és megmenteni a magyar nemzetnek fenyegetett politikai súlyát, erejét, tekintélyét és becsületét. (Hosszantartó élénk éljenzés.) Ezt tettük meg, nem többet, mint amire föltétlenül szükség volt. Miután megtettük, meghoztuk utána azt az utólagos felmentvényt és utólagos szanckéziót is, amelyre ilyen körülmények között szerintem is szükség van. Azt mondja gróf Andrassy Gyula, hogy az elkövetett erőszakot, amint ő nevezi, nem teheti jóvá az utólag megszavazott bizalmi nyilatkozat. Hát természetes, bizalmi nyilatkozat önmagában nem tehető jóvá. De itt ismét a tények kezelésének ezt az értelmetlen módszerét látjuk. Hát bizalmi nyilatkozat volt a Háznak 1912 július 4-én délután hozott határozata? Hát ebben nem volt valami egyéb? Én nagyon kérem gróf Andrassy Gyulát, olvassa el ezt a határozatot. Mert abban a bizalom kifejezése, amely bármennyire jól esett is nekem, politikai súly tekintetében eltörpülő része annak a javaslatnak. Az elnök eljárását helyeslő bizalmi javaslat mellett megvolt a Ház abszolút többségének ünnepélyesen meghozott határozata, hogy a véderőjavaslatot véglegesen elintéztnek tekintik és további intézkedés szükségét fenforogni nem látja, ez a lényege annak a határozatnak (Ugy van!) és ezzel maga az a testület, mely hivatva van házszabályát módosítani és házszabályát alkalmazni, maga ez a szuverén testület, amely tehát egyedül jogosult felmentést adni a tekintetben, megadta minden elkövetett formásértésre nézve a felmentést, ugy — és itt felhívom ennek az országnak bármilyen éles elméjű jogászát, hogy bona fide, lojálisan, helyes jogi elvek alapján lehet-e ezt megtagadni? — ugy, hogy amint utólagos törvény felmentést adhat törvénysértés alól, a Háznak is ünnepélyesen hozott határozata, amely feltétlen, abszolút többség mellett jött létre, megadja a legszabadlelvűbb alkotmányos felfogás mellett is a teljesen abszolút felmentvényt a netaláni házszabálysértésre nézve. (Igaz! Ugy van!) A kérdés tehát tisztában is van: itt egyébre szükség nincs, mint a felelősségértetnek, a felelősségértetből merített bátorságnak és nyugodt öntudatnak arra a mértékére, amely, hála az egek urának, a nemzet élete e válságos percekében a magyar képviselőház többségében megnyilatkozott és a hazafiai belátásnak az eddiginél nagyobb arra a mértékére, amelyre, reményem, rá fognak térni a Ház kisebbségéhez tartozó pártok is és egyének is, ha egyszer a felkavart szenvedélyek tüze némileg lelohad. (Tetszés.) Hiszen mindannyiunknak előre kell szegoznünk tekintetünket, Ripp van Winkelnak nincs helyük a politikában. Itt a nemzeti akarat kérészetlenül megerősítendő. Tények következtek

be, amely tényeket meg nem történtté tenni, amely tények következményei elől elzárkózni em lehet. Itt az a parancsoló kötelesség néz mindannyiunkra, hogy most már előreszeggett tekintettel keressük meg és találjuk meg a nemzet javát szolgáló hazafias működésnek alapjait. És én, bármennyire fogadkozom ma még a kisebbségnek szenvedélytől elragadt egyes tagjai, én nem hiszem azt, hogy ők is, nyugodtabb megfontolás után meg ne lássák mindazt, ami a nemzet érdekében, a nemzet jövőjéért kockáztatni forog és ne keressék egymás megértésére az alkalmat. Arról biztosítottam önöket — s ha nincs is erre mandátumom, nem kétlem, hogy nem lesz senki a többség soraiban, aki ezt a biztosítást dezavualni fogja, — hogy, amint egyfelől nem engedhetünk abból, amit a nemzet javára megszereztünk, úgy másfelől minden becsületes és lovagias ember előtt lehetőséget utat meg fogunk keresni arra, hogy *vajon nézve a megértésnek, a békés együttműködésnek utját szubjektív szempontok által ne zavarjuk.*

Ezután lakoma volt, amelyről Lukács László miniszterelnököt üdvözölték.

Idő tartozik, hogy a nagyváradi rendőrkapitány ma reggel korán sürgönyt kapott dr. Bartók Adorján cséffai főszolgabirtól, amelyben tudatja, hogy Tisza István reggel Nagyváradra érkezik és detektívét kért Tisza mellé, mert Nagyváradról Budapestre fog utazni. Tisza István tényleg 8 óra 30 perczkor az alföldi vonattal megérkezett Nagyváradra, ahol Tisza nagyváradi detektív már várta. Kevés időzés után Tisza felszállt a Kolozsvár felé érkező és Nagyváradról 8 óra 43 perczkor induló gyorsvonatra s Bíró detektív kíséretében felutazott Budapestre.

Geszti vigasz a tanítóknak.

Mint Szombathelyről jelentik, dr. Guethl Gyula országgyűlési képviselő gróf Tisza István levelet intézett, hogy megzafolja azt a híresztelést, mintha ő ellensége volna a tanítói anyagi helyzete javításának. A levél így hangzik:

„Kedves barátom! Igen érdekes leveled tartalmáért bálás köszönetet mondva, biztosíthatom róla, hogy egyáltalán nem titok előttem, hogy méltatlan eszközökkel igyekeznek a magyar tanítói kart ellenem felbujtogatni. Igaz, én, mint a világon senki másnak, a tanítói karnak sem lízelgek és nem igyekszem elégedetlenségük szítása és vágyaik feleslegessé tételére olesó népszerűséget szerezni magamnak. Éppen ezért, mint más közszolgálati ágak tagjaival szemben, úgy a tanítói karral szemben is, kötelességemnek tartottam nyíltan megmondani, amidőn egyet vagy másban nem helyeselhettem eljárásukat. Ez a kritika csak a tanítói kar mozgalmával egyes jelenségei, főleg egyesek modora és taktikája ellen irányul, mindenekelőtt a tanítói karhoz méltatlan azon eljárás ellen, amelyel egyesek a kötelességteljesítés megtagadásával igyekeztek a tanítói kar kívánságainak teljesítését kikerülni. Légy meggyőződve róla, hogy a magyar tanítói kar nemes hivatását senki sem méltányolja jobban nálamnál és hogy anyagi helyzetének korszerű javítására irányuló törekvést megértő rokonszenvvel kísérem, csak azt óhajtom, vegye tekintetbe a magyar tanítói kar az államnak és más társadalmi osztályoknak anyagi helyzetét is és ne hunyjon szemt azon óriási átalakulás előtt, amely éppen a néptani tők anyagi helyzetében egy emberöltő alatt beállott. Szívből üdvözöl igazi barátod, gróf Tisza István.“

A geszti Napoleon tehát megértő rokonszenvvel, platonikus jóakarattal kíséri a tanítóság gazdasági mozgalmát, de erre a fizetésjavítási követelésre már nem mondja, hogy megmondolás nélkül megszavazni muszáj. Hja, ezt nem a legfelső hadur, hanem a szegény sanyalódó tanítóság sürgeti. A kultúra terjesztői azok Tisza miatt éhen veshetnek, mert az állam anyagi helyzetét teljesen kimerítette az imádott hadsereg. Ennek nem kell tekintetbe venni semmit, ez nyugodtan felfalhat mindent. És ezt a népek, éppen Tisza jóvoltából, tűrnie muszáj.

Nem lesz véderő-novella.

Karácson Lajos honvédelmi államtitkár a bécsi „Zeit“ által felvetett véderő-novella ügyében a következő kijelentéseket tette:

— Tudomásom szerint *véderő-novella nem készült*, ilyen nincs is tervbe véve. Az önkéntességi jogosultságra aspirálóakra vonatkozólag a véderő-javaslatok életbeléptetése iránt intézkedő „végre-hajtási utasításban“ történik rendelkezés, mert ez

a végrehajtási utasítás tartalmazza az átmeneti intézkedéseket. Azok, akik már elvégezték az egyéves önkéntességre előkészítő tanfolyamot és az ugynevezett „Intelligenz-Prüfungot“ letették, természetesen *egy évig* fognak szolgálni. Senkinek szerzett jogait nem érinti az új véderőtörvény. Sőt azok is, akik még ezt a vizsgát le nem tették, de július 8., azaz a *véderőtörvény életbeléptése előtt ennek a vizsgának letelésére engedélyt kaptak*, azok is a vizsga sikeres kiállása után *egy évig* fognak szolgálni. A végrehajtási utasítást tartalmazó ugynevezett „Életheleptetési miniszteri rendelet“ már kész van. Természetesen, minthogy ilyen nagyszabású reformnál sok intézkedésnek kell lenni az életbeléptetési rendeletben, ez a végrehajtási utasítás hosszabb terjedelmű. Már a nyomdában van és két-három nap alatt valószínűleg meg fog jelenni.

Harcz a delegációban.

Tudvalevően szeptember utolsó harmadában összeül Bécsben a delegáció. Az ellenzék intézőbizottsága, amelynek határozata alapján a szövetséget pártok tagjai lemondtak az összes ügykezelési és bizottsági helyeikről, afelől még nem döntött. vajjon a delegációtól is távolmarad-e magát a kisebbség? *Mezőssy Béla* volt államtitkár a Kossuth pári elnöke e kérdéssel kapcsolatban így nyilatkozott:

— Az őszi ülésnek a legkíméletlenebb harc jegyében fog megindulni. Ebben a tekintetben az egész ellenzék, mint egy ember egységes lesz, helyt fog állani! Ha föltevésomban csalódnám, úgy már engemet sem kellené sem madátumomtól megfosztani, se börtönbe dobni: én egyszerűen *letenném képviselői megbízólevelemet* választóim kezébe, mert nem tudnék, nem akarnék tagja lenni egy olyan ellenzéknek, amely a történetek után Lukács Lászlóval és Tisza Istvánnal békét kötött. Fölfogásom szerint a *taktikai eszközökben okvetetlen változtatnunk kell.* A legkíméletlenebbül folytatandó harcot már a *delegációnál*, illetve azok tárgyalásánál föl kell vennünk. *Nagy hibának tartanám* — ha Lukács László addig helyéről el nem pusztul — *az őszi delegációs ülésről való távolmaradást.* Már ott Bécsben *módunkban lesz kenyértörésre vinni a dolgot*, látni akarjuk, hogy Láng Lajos is épp úgy a bécsi rendőrökkel fog bennünket kivezetetni vagy talán kesusztatni, mint ahogy Tisza István tette, vagy talán óhajtaná? A magyar tartománygyűlés hangja nem hat messze, de egy delegációs ülésnek, amelynek keretét módunk van *hetekig terjedő vitára kitélni*; egy delegációs ülés, amelyben Lukács László egész politikai multját és közéleti tevékenységét a nagy világ színe előtt Bécsben hozzuk a nyilvánosság elé: ez lenne az a méltó preludium, amely a magyar parlamenti tárgyalásokat előkészíthetné. A kocka el van vetve. Az ellenzék számára csak egy út van: *vagy győzni, vagy elbukni becsülettel!* A parlament porondján *vagy mi maradunk ott, vagy a Lukács-kormány. Nincs más kibontakozás!*

Hir szerint *Mezőssy felfogásának meg van a többsége* az ellenzéki pártok körében, sőt egy tekintélyes csoport azt tervezi, hogy a delegációs ülésen *csak a delegátusok, hanem az összes ellenzéki képviselők vegyenek részt.*

Egy ízben a véderőharc elején *Rátkay László* és társai meg is jelenték a delegációs ülésen. *Rátkay László* fel is szólalt azon. Akkor vitásnak tartották azt a kérdést, hogy részt vehetnek-e az összes képviselők a delegációs ülésen és elhatározták, hogy ezt a kérdést a delegáció *ügyrendjében szabályozzák.* Ez meg is történt. 1900 június 9-én, 1907 május havában, 1908 november 14-én újra és újra tárgyalták az ügyrendet s többrendbeli módosítás után 1910-ben alkották meg a delegáció *ügyrendjét* — jelenleg is érvényben levő — *ügyrendjét.*

Ennek a VI. fejezetnek 56—62. paragrafusai intézkednek a delegáció nyilvánosságáról, sőt a rendezéséről is. Az 56., 57. paragrafusok intézkednek a hallgatóság jelenlétéről és arról, hogy részére elkerített hely jelölendő ki. Az 58. paragrafus megtiltja a hallgatóságnak a tetszés vagy nem tetszés nyilvánítását. Az 59. paragrafus azt mondja: „Ha a csend megtöretik és az elnök egyszeri felhívásának sikere nincs, az illető hallgató *kiparancsoltatik* és ha a hallgatóság egy vagy több osztálya zavarná a tanácskozást, ezek *kiparancsoltandók.*“ Kivezetésről, karhatalomról szó sincs az *ügyrendben*, ellenben az *ügyrend* 60. paragrafusa

világosan kijelenti, hogy ha a hallgatóság egészben *kiparancsoltatnék*, akkor a *delegáció nem folytathatja ülését.*

Az ellenzék több vezető tagja ezekre a szabályokra tekintettel óhajtanónak tartja, hogy az *egész ellenzék megjelenjék Bécsben az őszi delegációs ülésen* és mindaddig, amíg Tisza le nem mond az elnökségről és Lukács László el nem távozik a miniszterelnöki székből, *tegyék lehetetlenné a delegációk tanácskozásait.* Az ellenzék több tagjának eme szánlékéről már többször beszéltek, de a tervezetések határára tul még nem éret a kérdés. A taktikáját ennek a küzdelemnek majd csak akkor határozzák meg véglegesen, ha a delegációs tagjait megválasztják.

Justh Gyula Riminiben.

Vasárnap érkezett *Justh Gyula*, a függetlenségi és 48-as párt elnöke Budapestre. Innen hétfőn reggel a fumei gyorsvonattal ismét tovább utazott Riminibe, hol utókuráját fogja tartani. — Augusztus elején érkezik vissza Budapestre, hogy ismét hozzáfogjon országos agitációs körutjához.

Kelemen Samu a miniszterelnöknél.

Tátralomniczról jelentik: *Kelemen Samu* országgyűlési képviselő, a függetlenségi és 48-as Justh-párt tagja ideérkezett és hosszabb látogatást tett *gróf Lukács László* miniszterelnöknél, *minthogy Teleszky János* pénzügyminiszternél. A függetlenségi képviselő pénteken a miniszterelnök családjával együtt végignézte a löversenyt. Velük volt *Jakabffy Imre* államtitkár és *Papp Géza* képviselő is.

(Kelemen Samu amaz ellenzéki képviselőkhöz tartozik, akiknek magatartásával a szövetséget pártok elégedetlenek s akik ellen az őszi ülés fog járni.)

Betiltották a sajtógyűlést.

Az Országos Diákbizottság már csütörtökön bejelentette a rendőrségnek, hogy vasárnap *Petőfi Sándor* szobra előtt népgyűlést akar rendezni, hogy azon tiltakozzanak a sajtószabadságot ért támadások ellen. E népgyűlésen a szövetséget ellenzéki pártok, a sajtó és a különböző társadalmi egyesületek képviselői vettek volna részt. A rendőrség hosszas huza-vona után hétfőn betiltotta a tervezett tiltakozó népgyűlést. A diákbizottság küldöttének *Krecsányi Kálmán* főkapitányhelyettes szóbelileg adta tudomásul, hogy a népgyűlést nem engedélyezi és arra a kérdésre, hogy a betiltásnak mi az oka, azt a választ adta, hogy a nagy városokban a népgyűlések forgalmi akadályt okoznak és ennek preventív megakadályozása céljából kell a népgyűléseket betiltani. A szokatlan indokolásból azt lehetett következtetni, hogy miután a főkapitány véleménye szerint minden népgyűlés forgalmi akadályval jár, ezt megelőzendő, minden népgyűlést be kell tiltani, vagyis Budapestten több népgyűlés nem lesz, ezért a Diákbizottság kiküldötte azt a kérdést intézte a főkapitányhelyetteshez, hogy meddig fog tartani ez az állapot? *Krecsányi* azt felelte, hogy előreláthatólag hosszabb ideig. A Diákbizottság ma esti értekezletén elhatározta, hogy diákbankettet rendez a népgyűlés helyett és azon fogja tiltakozását kifejezésre juttatni. A bankettre meghívják a szövetséget ellenzékét, a sajtót és különböző társadalmi egyesületeket. A banketten való részvételt máris számos politikai, hírlapíró és író jelentette be.

Törvényhatóságok állásfoglalása.

Székesfehérvárról jelentik: Fejér vármegye július 29-én tartandó harmadik rendes közgyűlésén a vármegyei ellenzék, melynek rendkívüli közgyűlését összehívhatni nem sikerült, állást akar foglalni a parlamenti törvénytelenségek tárgyában. Az ellenzék indítványát *Kenessey Gyula* ügyvéd, megyebizottsági tag nyújtja be, *Kenessey gróf Zichy Aladár* és gróf *Károlyi József* felé való hosszas tanácskozás után olyan szövegű indítványt készített, mely az alkotmányvértések elitélése után az alkotmányos jogrend helyreállítását követeli. Gróf *Széchenyi Viktor* főispán közvetítő indítvánnyal lép a munkapárt és az ellenzék közé,

hogya a pártpolitika ne üssön nagyobb léket a törvényhatóság harmónikus működésén. E végből 27-re pártközi értekezletet hívott egybe. Mivel azonban az ellenzék nem hajlandó állásfoglalásából engedni, a pártközi konferencia nem fog eredményre végződni és a többségben levő munkapárt bizalmi indítványt fog benyújtani. Az ellenzék ennek dacára is meg akar nyilatkozni, hogy legalább „híre legyen annak, hogy Fejérmegyében, amelynek összes kerületei függetlenségi képviselőt küldtek a parlamentbe, vannak még ellenzékiek is.”

Tiltakozó népgyűlések.

Az egyesült ellenzék *Sepsiszentgyörgyön* főnyes sikerű népgyűlést rendezett vasárnap. A gyűlést id. Sás József pártelnök nyitotta meg. Utána a Választójog Orsz. Szövetségének kiküldötte, *Kalmár Antal* és *Nagy György* beszéltek. Végül a gyűlés határozatot fogadott el, mely a kerület képviselőjének, *Hegedűs Lorándnak* bizalmatlanságot szavazott. *Justh Gyulát*, *Apponyi Albertet* és *Károlyi Mihályt* pedig üdvözlik.

Két tiltakozó népgyűlést tartott a szövetséget ellenzék vasárnap Baranyamegyében. Dél előtt *Berkesden*, délután *Pécsváradon* volt gyűlés; az előbbi 1200, az utóbbi 4000 ember jelenlétében. *Berkesden Szuhá Pál*, *Kossuth-párti képviselő*, dr. *Frey János* pécsvárad néppárti képviselő, dr. *Furlényi Géza* pécsvárad ügyvéd és *Radó Dezső* esperes beszéltek nagy hatással. Pécsváradon *Szuhá Pál*, *Frey János*, *Furlényi Géza* és *Végh Lajos* szövetséget ellenzéki párttitkár tartottak lelkesítő beszédek. Mindkét helyen a szomszéd községekből is számosan jöttek el a népgyűlésre.

A *hispesti* keresztényszocialisták vasárnap népgyűlést tartottak. *Baranszky Gyula* beszélt a mai politikai helyzetről. *Kocsán Károly* az általános választójogról beszélt majd határozati javaslatot fogadtak el, melyben felháborodással ítélik el a Tisza, Lukács és a fegyveres hatalomra támaszkodó munkapárt utján június 4-ike óta elkövetett sorozatos törvényesítéseket. Követelik az általános, titkos, egyenlő, községenkénti és kötelező választói jogot, hogy a népparlament elsöpörhesse a mai politikai rendszert. Kívánják a megsértett alkotmányos rend helyreállítását.

Postuhely községe vasárnap délután népgyűlést tartott, amelyen tiltakoztak Tisza István és a munkapárt képviselőházi cselekedetei ellen. A népgyűlésen nagyszámú közönség jelent meg s elnökké *Porczió Istvánt* választották meg. Az elnök bejelentette, hogy a választói liga részéről *Jási Oszkár*, az országos diákszövetség részéről pedig *Sellő Vilmos*, végül a szociáldemokrata párt részéről *Klárk Ferenc* jelent meg. A kerület képviselője *Héderváry Lehel* levélben mentette ki elmaradását. Az elnök azután *Jási Oszkár*nak adta át a szót, aki nagyhátas beszédben a legutóbbi eseményeket ismertette. Az in integrum restitutió szükségét hangsúlyozta, amely úgy oldandó meg, hogy az egész rozoga alkotmány restauráltsáék. Szorongókkal tovább kormányozni nem lehet, mert a külföld előtt egész Magyarország híre és becsülete kocsán forog. Az egyetlen kivétel ut a becsületes választói jog megteremtése. (Zajos éljenzés.) *Sellő Vilmos* és utána *Klárk Ferenc* foglalkoztak még a képviselőházi eseményekkel és beszédükben elítélték gróf Tisza István és Lukács László magatartását. Végül *Erdélyi Sándor* határozati javaslatot nyújtott be, amelyben a népgyűlés bizalmatlanságot szavaz a kormányra, elítéli a sajtóellenes akciókat és követeli az általános választói jog megalkotását. A népgyűlés a határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel fogadta el.

Munkapárti mozgolódás.

Münnich Kálmán, az iglói kerület orsz. képviselője vasárnap tartotta kerülete székhelyén beszámolóbeszédét. Münnich a munkapárt egész eddigi működéséről adott kimerítő képet, majd a legutóbbi küzdelmekről referált s teljesen igazoltnak mondja az obstrukció letörését. A legközelebbi jövőt illetőleg kijelentette, hogy a parlament az ősi ülésszakban le fogja tárgyalni az 1915. évi költségvetést, az állami tisztviselők nyugdíját, a tanítók és tanárok fizetésrendezését, a lelkészeti fizetésjavítását, legfőképpen a választójogot. Szólt a választójog tekintetében kijelenti, hogy ezt egyetlen demokratikus alapon kell megalkotni. Lukács László az általános választójog elvét elfogadja, és amennyiben cenzust tart szükségesnek, ez nem péncenzus, hanem értelmi cenzus lehet. — Szólt *szükségességnek tartja, hogy minden intelligens hazafias munkás szavazati joggal bírjon*, de szükséges az is, hogy állandó tartózkodási helye legyen és hogy a magyar nemzeti érdek a választójog megadásánál megvédessék.

Farkas Pál munkapárti képviselő vasárnap délután *Szászvároson* a Transylvániában tartotta

meg beszámolóját magyar és német nyelven. Bezzé dében a történekeért az obstrukciót tette felelőssé. Foglalkozott az ellenzék tömörülésével. A radikális és klerikális szélsőségeknek egy táborban való sorakozását veszedelmesnek tartja úgy a nemzeti fejlődés, mint a szabadelvű haladás ügyére. Magyarországnak a szabadelvűség van szüksége s ezt a szabadelvűséget csak a polgárság öntudatos fellépése teremtheti meg. Minthogy a nemzet legnagyobb veszedelmét a szélsőségek diadalmas előnyomulásában látja, a maga részéről az eddigi irányban fog haladni. A magyar választók részéről *Dósa Endre* pártelnök, a szászok részéről *Orendi Gyula*, a mérsékelt oláhok részéről dr. *Tincu Aurél* fejezték ki bizalmukat *Farkas Pál* iránt. A gyűlés végén néhány szocialista és tuzó oláh a gyűlést megzavarta, de ezeket a teremből kiszorították. — Este népes banket volt.

A *nagyszombati* választókerület néhány községében, Felsődombon, Felső- és Alsótorompán és Nahácon vasárnap délután és délután népgyűlés volt, amelyen *Vermes Zoltán* munkapárti képviselő beszámolót mondott.

Aradról jelentik: Néhány nappal ezelőtt *Urban Iván* Arad megye főispánjánál bizalmas összejövetel volt, amelyen résztvett *Hercegy Ferenc* pécskai, *Tagányi Sándor* radnai, báró *Solyomssy Lajos* horosjenői, *Wittmann János* ujszentannai orsz. képviselők, továbbá a megyebeli munkapártok vezető férfiai és több nagybirtokos, akik régi hívei a 67-es irányzatnak. A főispán az iránt kívánt tájékozódást, hogy milyen állapotban vannak a pártkeretek és szükség van-e esetleges reorganizációra. A jelen voltak számszerint mintegy 45-en, beszámoltak a vármegye kormányzásával megbízott főispánnak, hogy Arad megyében a munkapárt, ugyanolyan érésben van, mint megalakulásakor volt és a pártok vezetői tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodnak eddigi elveikhez. Az értekezleten *Halmay Olivér* jászashelyi képviselő betegsége, gróf *Wenckheim László* kispjenői képviselő pedig gyászest miatt kimentette magát.

Az *aradi* munkapárt a geszti levél alkalmából a kerület képviselőjéhez, gróf *Tisza István*hoz a kormányhoz üdvözlő táviratot intézett és elhatározta, hogy a parlament megnyitása előtti napokban pártgyűlést tart.

A háború.

— A Dardanellák kérdése. —

Uj harcok Tripoliszban.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 22.

A július 19-iki titokzatos éjszaka még mindig — legalább félig-meddig — rejtélyes maradt és ami hírek a Dardanellák bombázásáról érkeznek, még mindig nem tisztázzák a helyzetet. Most megérkezett Rómába Viale tengernagynak, az olasz flotta parancsnokának jelentése is és ez a jelentés sokat megerősít azokból a tényekből, amelyeket közvetlenül a bombázás után csak a konstantinápolyi táviratok adtak hírül, az olasz jelentések azonban eltagadták.

A tripoliszi eseményekről is újabb hírek érkeznek. Római jelentések szerint az olasz csapatok tegnap Mizrata környékén arattak nagy győzelmet. Ezt a hírt is természetesen erős fentartással kell fogadni, mert bizonyos, hogy néhány nap múlva az újabb jelentések ennek a győzelemnek az értékét is le fogják szállítani.

A háború eseményeiről szóló jelentéseinket itt adjuk:

Az ellentétes jelentések.

Konstantinápoly, július 22. A lapok közlik a Dardanellák megtámadására vonatkozó hivatalos török jelentéseket és rámutatnak arra, hogy az olasz torpedónaszádok 7 mérföldnyire tudtak benyomulni a tengerszorosba. A Soanlidere-erőd öt torpedónaszádot, a Baikus-Tepe erőd 8 torpedónaszádot látott. A baikus-tepei tüzérség parancsnoka két torpedónaszádot látott elsülyedni. Soanlidere-erődben csak három olasz torpedónaszádot láttak menekülni. A parton egy kormányolasz torpedónaszádot láttak menekülni. A parton csavart és egy mentőcsónakot találtak

„Gliptis“ fölírással. A „Tanin“ szerint az olaszok szándéka az volt, hogy a török flottát megsemmisítsék, vagy foglyul ejtsék, mire az olasz hajóraj a török hadseregben uralkodó zavart felhasználta volna arra, hogy csapatokat szállítson partra, a seroszi öböllel szemben lévő parton.

Róma, július 22. Viale altengernagy drottan távirón jelenti:

E 16 15-án éjjelkor sikerült egy kis torpedóhajórajnak meglepetésszerűen a Dardanellákba benyomulni. Már a torpedónaszádokat észrevették és a parti ütegekkel lövöldöztek, naszádjaink folytatták utjukat közel az európai parthoz. A Spica torpedónaszád Kilit Bahr mellett kétszer vaskábelbe ütközött, de mindkét izben kiszabadította magát. Kilit-Bahr és Csanad erődökkel szemben a torpedórajt fényszórókkal erősen megvilágították és az erődökből, valamint hadihajókról lövöldöztek feljűk úgy, hogy lehetetlen volt az ellenséges hajókat felismerni és megközelítő tájékozást szerezni. Syle parancsnok a támadást céltalannak tartotta és a földerítő akció teljes sikerét látva, parancsot adott a visszatérésre. Bár a török ütegek tüzelése még hevesebb lett, a visszatérés nagy rendben ment végbe. A torpedónaszádok csak jelentéktelenül rongálódtak meg.

A Stefani-ügynökség reprodukálja az olaszok Dardanellai műveleteiről terjesztett török híreket és ezeknek adatait teljesen valótlanoknak jelenti ki. A kommunikó megállapítja, hogy az olaszok egyetlen torpedónaszádot sem veszítettek és hogy az olasz torpedónaszádok nem az első záróvonalnál állottak meg, hanem Csanadnál a másodikon is áthaladtak, míg a tengerszorosok partjai mellett föllállított török torpedózúzókat télenek maradtak. Az az állítás, hogy a hajóraj támogatta a torpedónaszádokat, illetve részt is vett az operációkban, épp oly hamis, mint az, hogy az olasz hajóraj ez idő szerint Mitilena, Imbros és Tenedos szigetek között czirkál. Mennyiben felel meg a valóságnak a Kutagja nevű török torpedónaszád aegai-tengeri czirkáló utjáról szóló hír, azt a kormány drótnélküli távirattal megkérdezte a torpedóflottillától, mely a Dardanellákban az operációt végezte és ez idő szerint megint czirkáló uton van.

Az olasz király dícsérete.

Róma, július 22. A király Viale tengernagynak a következő sürgönyt küldte: Kérem, hogy Millo hajóskapitánynak, törzstiszt kapitánynak és a személyzetnek bámulatomat fejezze ki fényes magatartásuk felett.

A Dardanellák elzárása.

Konstantinápoly, július 22. Megerősítést nyer, hogy a porta a Dardanellák szorosának hajókkal járható útját újabb aknarakással megszükitette, ami azonban kereskedelmi hajók számára az átkelést lehetővé teszi.

A tripoliszi harcok.

Róma, július 22. A Stefani-ügynökség jelenti Mizratából tegnapi kelettel:

A legutóbbi napok egyikén jelentések érkeztek arról, hogy *Gheran* vidékéről, 7 kilométernyire *Mizratától* nyugatra, ellenséges csoportok Mizrata oázisáig nyomultak be, raboltak, erőszakosságokat követtek el a lakosok ellen. Csapatparancsnokságunk erélyes akcióra határozta el magát, melyet ma reggel *Fare* tábornok vezetésével keresztül is vitt. Csapatunk reggel 4 órakor indult el Mizratából. Félóra menetelés után a sliteni uton találtak az első ellenséges csoportokkal. Újabb ellenséges csoportok röviddel azután fadett területen ezen uttól északra voltak. Az ellenséget kiűztük az oázisból és menekülésre kényszerítettük. Halottait visszahagyta és *Gheran* irányába futott. Mizrata és *Gheran* oázisai között majdnem három kilométernyire sivatag van. Csapatunk harci kedvükben, a forró napsugarak ellenére, az egész utat harcra téve meg, előnyomultak és a majdnem 1500 főnyi ellenség főhadállását támadták meg közvetlen közelből. Négy órai elkecseregett harc után az ellenséget az egész vonalon teljesen megvertük és kényszerítettük állásainak elhagyására.

A csapatok teljes rendben visszatértek Mizratába. Egy lovasszázad csak az oázis legdélibb szegélyének kikutatása és földerítése után tért vissza Kapzarukba. *Az ellenség vesztesége tetemes.* A mi veszteségünk 19 halott, köztük 9 aszkári és nyolcvannégy sebesült, köztük 12 aszkári.

Briccola tábornok Benghaziból a következőket táviratozza:

Tegnap három üteg a sánczokból előtörve, bombázott egy ötven sátorból álló ellenséges tábor. *A tábor az olaszok elpusztították, a beduinokat minden irányban szétszórta.*

Derna, július 22. (Hivatalos.) Tegnap este 7 óra felé a néhány ágyúból álló ellenséges tüzérseg fedett helyzetből megkezdte a tüzelést Lombardia erődívenyünk ellen. Tüzérsegünk viszonzta az ágyuzást és számos hatásos lövést irányított az ellenség ellen. A sötétség beálltával megszüntették a tüzelést.

A békeakezítő.

London, július 22. Az alsóház mai ülésében Aekland államtitkár egy képviselő kérdésére a következő kijelentést tette: Az angol kormány, mint azelőtt, úgy most is hajlandó más államokkal egyetemben minden lehető módon az olasz-török háború megszüntetésén közreműködni. A jó szolgálatokat felajánlani csak akkor lehet hasznos, ha ez azon értesítés folytán történik, hogy mindkét hatalom kedvezően fogadná.

Az új török kormány.

— Ahmed Muktar az új nagyvezér. —

— Az albániai harcok. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 22.

Törökországnak már meg van az új kormánya. Egyelőre még csak az új nagyvezér személye bizonyos, de előreláthatóan Ahmed Muktar basa, az új nagyvezér, meg tudja alakítani kabinetjét az általa kiszemelt politikusokból. Az új kabinet végleges összeállítása holnapra várható és akkor eldől az a kérdés is, vajjon az új kormány melyik többségre támaszkodik.

Az albán zendülők, akik még most is uralják a helyzetet, még akkor sem hajlandók engedmény nélkül leszerelni, ha a kormányváltozás az ő javukra történik. A zugolódó hadsereg elsősorban a kamara feloszlását követeli és a kormány előreláthatóan teljesíteni fogja ezt a követelést már csak azért is, hogy vérontás nélkül helyreállítsa a nyugalmat Törökországban.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Az új nagyvezér.

Konstantinápoly, július 22. Towfik pasa felteletit az ifju-török bizottság visszautasította. A szultán erre *Achmed Muktar* basát kinevezte nagyvezérré. Ma dekrétumot tettek közzé, amely *Achmed Muktar* hasának nagyvezérré és *Dsemal Eddinne* sejk-ül-izlammá való kinevezését tartalmazza. Holnap teszik közzé az új kabinet listáját. Hír szerint *Nazim* pasa lesz hadügyminiszter, *Kiamil* pasa külügyminiszter; *Ferid* pasa belügyminiszter. *Achmed Muktar* pasa a kinevezendő miniszterekkel valószínűleg holnap fog tanácskozni. Még bizonytalan, vajjon *Kiamil* pasa belép-e az új kabinetbe. Hír szerint *Halid Zia* bej, a szultán első titkára és *Lutfi*, a szultán első kamarása, kik az ifju-török bizottság hívei, felmentésüket kérték.

Konstantinápoly, július 22. *Achmed Ghazi Muktar* tábornagy, a szenátus elnökének nagyvezérré való kinevezése, amely *Terfik* basa londoni nagykövet végleges lemondása után történt meg, a katonatiszti ligára nyilván jó hatást tett. A nagyvezér már hozzálátott az új kabinet megalakításához. Sejk-ül-izlammá *Dsemal Eddin* nevezett ki, aki már *Abdul Hamid* szultán alatt töltötte be a hivatalát. Az új kabinet kipróbált államférfiak-

ból lesz összetéve. *Kiamil* basa hír szerint már elfogadta a külügyi tárczát. Igazságügyminiszterré *Husszein Hilmi* basa, belügyminiszterré *Ferid* basa, hadügyminiszterré *Nazim* basa, pénzügyminiszterré *Zia* basa fog kinevezettni. *Zia* basa már *Abdul Hamid* alatt és az alkotmányos éra kezdetén pénzügyminiszter volt. A lemondott miniszterek éppen tanácskozást tartottak, megállapítandó a kamara holnapi ülésén teendő nyilatkozatot, amidőn hírt kaptak *Achmed Muktar* kinevezéséről. Hír szerint a kamara holnapi ülése elmarad. Sokan a kamara fölmozgatását küszöbön állónak vélik.

Konstantinápoly, július 22. A kabinet végleg megalakítottnak tekinthető. A miniszterlista a már nevezett személyeken kívül a következő neveket tünteti fel: *Mahmud Muktar* pasa, tábornok, az új nagyvezér fia — tengerészet, *Norradunghian* — középítkezések, *Aristidi* pasa — földmívelés.

Előkészületek a kamara ülésére.

Konstantinápoly, július 22. A minisztertanács késő éjjelig tartott. Arról a nyilatkozatról tanácskoztak, melyet a nagyvezérség vezetője holnap a kamarában tenni fog. Az ifju-török bizottság is ülést tartott, melyben a küszöbön álló kamarai vitákban követendő magatartásáról tárgyalt. Több vidéki városban népgyűlések voltak, melyben elítélően nyilatkoztak a lemondott kabinet magatartásáról.

A katonai liga működése.

Konstantinápoly, július 22. Az itteni katonai liga, mely „Muhafasai Vatan“ nevet visel, közzétette programját, mely abban kulminál, hogy a politikát ki kell küszöbölni a hadseregből. A program főpontja felügyelő-rendszer létesítése a tiszték között. Minden tisztnek kötelessége azonnal jelentést tenni főnökének, ha észreveszi, hogy társa politikával foglalkozik, vagy valamely politikai egyesület tagja. Ily tisztnek előbb intést kapnak, mire bojkottálni fognak. Az ellenőrző szolgálatot a katonai liga központi irodájában megfelelő cédlagyűjteménnyel, hasonlóan a francia fiche-rendszerhez, fognák központositani. Az ellenőrző-rendszer állítólag már működik.

Konstantinápoly, július 22. A katonai liga tisztjei már a sajtót is befolyásolni kezdik. Tegnap reggel 8 tiszt *Avni* bej vezetésével megjelent a török lapok szerkesztőségeiben és követelte, hogy a lapok ne hozzák a kormány által a sajtóban terjeszteni kívánt azon részt a szultán próklamációjából, amelyben azt mondja, hogy az összes tisztet elítélték a próklamációban említett két tiszt eljárását. Az összes szerkesztőségek, a *Tadin* kivételével, eleget tettek e követelésnek. A tiszték megmondották a szerkesztőségeknek azt is, hogy nem kell a haditörvényszékekkel törődniük és mindent megírhatnak. A független sajtó kezd fölélegzeni. A *Yeni Gazetta* föltűnést keltő vezércikkben azt a gondolatot fejti ki, hogy az általános elégedetlenség a következő követeléseket állítsa fel: független kabinet alakítását, a kamara feloszlását, az ostromállapot megszüntetését, amnesztiát.

Konstantinápoly, július 22. Mint most küldült, *Mahmud Muktar* basa a hadügyi tárczát, bár e hó 15-én már irádéval szentesítve is volt kinevezése, azért nem fogadta el, mert a katonai liga *Mahmud Muktar* a tárcza elfogadása esetére azal fenyegette meg, hogy ennek személyére a leg-súlyosabb következményei volnának.

A holnapi alkotmányünnep.

Konstantinápoly, július 22. A rendőrigazgatóság kommunikét tesz közzé, melyben nyomtatékosan szembeszáll azzal a hittal, mintha a holnapi alkotmányünnep alkalmából zavargások történének.

Az albániai helyzet.

Konstantinápoly, július 22. Mint a „Yeni Gazetta“ értesül, a janinai váli azt táviratozza, hogy a felkelő mozgalom Délalbániában terjedőben van. A váli a legfelsőbb seriátusi bíró kíséretében szemletra ment. A mozgalom igazságszolgáltatási bajokkal és a lemondott kabinet elleni egyéb panaszokkal áll összefüggésben. *Sureia* és *Sahir* albán képviselők a va itrai előkelőségek táviratára, akik

a vérontás beszüntetését kérik, azt választották, hogy vizsgáló-bizottság fog kiküldetni. A csapatok, ha csak őket nem támadják meg, nem fognak támaszkodni fellépni. Az új kabinet minden tőle telhető meg fog tenni, hogy a rendet ismét helyreállítsa. Daczára a szultán próklamációjának, mely az összes albán városokban közzététett és daczára azon ígéretnek, hogy az új kabinet csupa kipróbált férfuból fog állani, a helyzet eddig semmiép sem változott. Mindenfelől, különösen *Pristinából* csoportosulásokat jelentenek. Az utakat arnauták tartják megszállva, a piacokat és vásárokat nem tartják meg. Az arnauták vezetői ragaszkodnak a kamara feloszlatásához. Hír szerint, ha e követelések nem teljesül, az alkotmánymegadás évfordulóján komoly eseményeket fognak inszenálni. Tikvisben bomba-robbanás történt. Több ház, köztük a városkés, rombadőlt. *Sureia* bej, *Chakine* bej, és *Esad* basa albán képviselők nyomtatékos akcióit indítottak az észak-koszovói lakosság hangulatának csillapítására. Biztosítják az albánokat, hogy a békéltető-bizottság követeléseiket, amennyire az egyáltalában lehetséges, meg fogja valósítani. Kérve-kérik szűkebb hazájuk lakosságát, vegyék elejét a további vérontásnak. A bizottság kiküldetésének késedelmét a kormányváltozás okozza.

Az ifju-török komitéhez hű maradt tiszték az összes hadtestekhez körlevelet intéztek, tiltakozva azon tiszték eljárása ellen, amelyek csatlakoztak az albán mozgalomhoz. A janinai vilajet lakossága követeli a Konstantinápoly ellen való indulást. A hatóságok tehetetlenek. Naponként megtörténi, hogy kormányhivatalnokokat, tehát a komité-párt híveit, elkergetnek. Az ifju-törökök hívei lassanként egészen eltűnnek a szemhatárról. A legtöbb kormányhatóság megszüntette hivatalos működését. A Konstantinápoly ellen való indulás a legközelebbi napokban meg fog kezdődni, ha az albánok követelését a legrövidebb idő alatt nem teljesítik. Az albánok már megkezdtek haderejük elindítását. *Boletinic* a legmodernebb fegyverrel látta el a parancsnoksága alatt lévő csapatokat és kinevezte alparancsnokait; a központi bizottságtól várja az utasítást, hogy induljon *Mitrovicza* ellen, s onnan seregével *vasuton folytassa útját Konstantinápoly felé.* A gyakovai sikságon tizenkétezer fölkelő van együtt s várja a parancsot, hogy Konstantinápoly ellen induljon.

Konstantinápoly, július 22. Ideérkezett jelentések szerint Észak-Albániában anarkisztikus állapotok uralkodnak. Az egész prizrendi szandsákbán, valamint a djakovai kozákban a csapatok a fölkelőkkel czimborálnak. Hír szerint az ipeki muteszarif lemondott. A koszovói és szkutarii vilajet határára három zászlóaljzat fölkelő törzsek *Jeronich* Jakab vezetésével körülférték. A csapatok 40 Mauser-puskával, három ágyúval és négy Mitrailleurrel kénytelenek voltak magukat megadni. Egy őrnagyot a fölkelők fölakasztottak. A monasztiri dezentorok *Tahiar* bej hadnagy vezetésével *Fraseri* től északnyugatra vannak. Számuk rablóbandák és ellenzéki albánokkal együtt 350-re emelkedett. Üldözésükkel *Kiazim* ezredes lett megbízva, aki már *Goriczába* érkezett.

A szultán próklamációja.

Konstantinápoly, július 22. Különböző forrásokból származó hír szerint a szultán próklamációja a hadsereghez a tisztekre igen rossz hatást tett különösen azért, mert a próklamáció, nyilván a komité befolyása alatt, a tiszteknek a kamara feloszlására és *Kiamil* kabinet alakítására vonatkozó követelésüket helyteleníti, bár e követeléseket a hadsereg legfelsőbbjei, mint *Hadi* basa vezérkari főnök, *Nazim* basa, a legfőbb haditanács alelnöke, *Chursid* basa, a hadügyi és tengerészeti miniszterium vezetőjének helyeslésével előterjesztették.

A monarchia és az új kormány.

Bécs, július 22. A „Fremdenblatt“ a török kritikus helyzetet tárgyalja és azt mondja, hogy mindenütt ott, ahol őszinte érdeklődéssel viselkednek Törökország fennállása iránt, első sorban *Ausztria-Magyarországban* élénk elégtétellel fog-

Ják üdvözölni egy valóban erős kormány megalakulását. Utal Törökország belügyei szanálásának szükségességére. Új kamarai választások kiírása csak megerősítene a lakosság bizalmát a parlamenti intézményekben. Ami az albán programot illeti, úgy azt nem lehet tiszta represszióval megoldani, mivel minden török kormányának, tartozzék az bármely párthoz, ha számot vet az igazsággal, mely az államérdeknek felel meg és az albánok egyéniségeivel, az albánoknak az iskola és nyelv tekintetében emelt kulturális követeléseinek kell, hogy eleget tegyen. Ausztria-Magyarország, mely igazán barátsággal viseltetik Törökországgal szemben és épp azért sohasem akar lenni egyes pártoknak támogatója, joggal remélheti, hogy Törökország rövidesen le fogja győzni belkriszist és hogy az új kormánynak meglesz az ereje, hogy az országnak visszaadja belbékéjét. A mi szimpátiánkra ilyen kormány biztosan számíthat.

KÜLFÖLD.

Berchtold és Bethmann-Hollweg találkozása.

Mint Bécsből jelentik, gróf Berchtold közös külügyminiszter a legközelebbi napokban kurára Karlsbadba utazik, ahol három hetet szándékszik tölteni. A külügyminiszter ezután visszautazik Bécsbe. Augusztus hónap utolsó napjaiban Bethmann-Hollweg birodalmi kanczellár fel fogja keresni gróf Berchtold külügyminisztert, hogy viszonzozza ennek legutóbbi látogatását.

Az amerikai elnökválasztás. Jacksonból (Michigan) jelentik: Az új haladópart tegnap itt tartotta első államkonventjét. A konvent Roosevelt jelölése mellett foglalt állást és programot fogadott el, mely az ipar és a munkásosztály érdekében a védvámok fentartása mellett foglal állást, azon esetek kivételével, midőn monopóliumok a konkurrencziát elnyomják és a vámtarifa az élet-tartás költségeit méltánytalanul emeli.

Churchill a flottaakcióiról. Londonból jelentik: Churchill tengerészeti miniszter az alsóházban ma nagyobb beszédében megokolta a tengerészeti pótköltségvetést és bevezető szavaiiban következőképp nyilatkozott: Az utólagos követelésekre közvetlenül a német flottatörvény szolgálatotól okot, melynek legjellemzőbb vonása a rendelkezésre álló mindenféle nagyságú hajók személyzetének szaporítása. Az összes német hajóhad majdnem háromnegyedrészé állandóan szolgálatban fog állani még pedig teljes hadi készenlétben. Ilyen előkészülés mindenesetre figyelembe veendő és amennyire a miniszter meg tudja állapítani, a modern tengeri hatalmak eddigi magatartásában hasonló példa nincs. Churchill folytatta: Csak egy higgadtan megfontolt, fokozatos és célzatos előkészülés, mely sok egymásra következő évre terjed ki, adhatja meg egy tengeri hatalomnak véderőit biztosításának alapját. Nagy-Britanniának hosszú és lassu megfeszítésre van szüksége, de egy impulzív és észnélküli eszelekedetmódtól nem lehet segítyt várni. Nagy-Britanniának tanulni kell német szomszédjaitól, kiknek flotta-politikája tántoríthatatlanul törekszik kitűzött célja felé. Nem valószínű, hogy szükség lesz 1915 vége felé vagy 1916-ban Földközi tengeri flottánkat újra szaporítani, mely esetben a szükséges intézkedéseket idejekorán fogjuk megtenni. Azonban kötelezve érzem magam annak hozzáfűzésére — mondja a szónok — hogy a tengernagyiv hivatalhoz érkezett hírek mutatni látszanak, miszerint a Földközi tengeri hatalmak egyike egy más flotta programot tervez. Nem áll szándékunkban ezen kérdésekben pusztán feltevések alapján cselekedni, de ha ezen hírek valóknak bizonyulnak, úgy az egy olyan új tény lesz, mely közvetlen figyelmünket fogja igénybe venni.

Francia miniszterek nyilatkozatai. Gerardmerből táviratozzák: A népoktatási liga kongresszusa bankettel végződött, melyen Poincaré miniszterelnök és külügyminiszter nagy beszédet mondott. A miniszterelnök hangsúlyozta a nehéz viszonyok közt alakított kabinet szolidaritását, mely az eltelt hat hónap legnagyobb részét külföldi kérdések megoldásának szentelte, melyek részint a francia gyarmatok jövőjét, részint az európai egyensúlyt érintik. A kormány — úgy mond — sohasem hagyta figyelmen kívül annak szükségességét, hogy szövetségünket és barátságainkat értetlenül megóvja és napról-napra hatályosabbá

tegye, sem azt az árat, melyet egy nagy, dolgos demokráciának a béke fentartásáért fizetnie kell. Miután csak az erős nemzetek szövetségét és barátságát keresik és értékelik, miután csak ők képesek háborus velleitásokat másoknál veszélytelenné tenni, a kormány parancsoló kötelességének tartotta a tengeri haderő fejlesztését. Végül az összes republikánusokat felszólította a választóképzés formában való közreműködésére. — Párisban Klotz pénzügyminiszter egy banketten beszédet mondott, melyben bírálta a francia állampapírok ellen indított hadjáratot. Az állampapírokban mutatkozó általános baissét annak a körülménynek tulajdonította, hogy a rendkívül élénk ipari tevékenység következtében a fix jövedelmű biztosító értékeket pillanatnyilag elhanyagolják. A miniszter rámutat arra, hogy a francia járadék az összes ily értékeket a nemzeti hitel szoliditása és piacának kiterjedtsége tekintetében felülmúlja.

A kínai kormányválság. Pekingből jelentik, hogy Juansikkai különböző pártok küldöttségét fogadta és értesítette őket arról, hogy nem hajlandó az ideiglenes kormány működésének időtartama alatt újból változást eszközölni a miniszterelnök személyében. Lucsengsiang megígérte, hogy megtartja a miniszterelnökséget és minisztereket szerez kabinetje számára.

A nemzetgyűlés a jövő kínai parlament összetételéről tanácskozva, eddig a következő határozatot hozta: A parlament két házból áll. A szenátusban a 22 provincia mindegyike két taggal, Tibet tíz taggal, Mongolország 30 taggal lesz képviselve. A külföldön élő kínaiaknak hat képviselőjük lesz. A szenátorok harmadrészét két esztendőnként újra választják. Mongoliának és Tibetnek a képviselőházban való képviseltetését illetőleg heves vita volt, amely nem nyert befejezést.

Elítelt francia százados. Párisból jelentik: A hadügyminiszter Guavenaud századost, a kazablankai aviatikai osztály főnökét egy párisi lapban legutóbb közzétett cikke miatt, amelyben a hadügyminisztérium ügyvezetését éles kritikának veti alá, 45 napi szigorított elzárásra ítélte. Guavenaud századost előbbi helyőrségébe helyezik vissza.

TÁVIRATOK.

A mexikói forradalmárok garázdálkodása.

Newyork, július 22. Zakata fölkelővezér öt-száz emberrel megtámadott egy személyvonatot Mexikó és Cuenavata között. A vonat lokomotívját dinamittal fölrobbantották. Hatvan utas életét veszítette. A fölkelők ezután hífosztották az utasokat és a podgyászokcsit *Kormánycsapatok mentek ellenük, akiket a fölkelők megvertek.*

A portugáliai forradalom.

Páris, július 22. A Havas-ügynökség jelenti Keronából Az a szíratávirat, amelyet a „Cap Ortegali” nevű gőzös fogott fel, valószínűleg a Carabanchelben levő táviróállomástól származik. Endítésre méltó, hogy a portugál lövészcsapatok reklamá-lásának hírért az „Ipianga” nevű gőzös közölte elsőnek, amely ugyanazon társaságot szolgálja, mint a „Cap Ortegali”. A lisszaboni és oportói fölkelés hírért egyébként eddig nem erősítették meg.

Madrid, július 22. A Falra-ügynökség jelenti fentartással Keronából: A „Cap Ortegali” nevű gőzös, mely itt horgonyoz, drótnélküli táviratot kapott, mely szerint Lisszabonban és Oportóban kitört a forradalom.

Lisszabon, július 22. Az ország minden részéből érkezett jelentések megállapítják, hogy mindenütt teljes nyugalom uralkodik. Katonacsapatok és önkéntesek vonulnak át azon vidékeken, ahol royalista tüntetések voltak. A parasztok a republikánus pártbeliekkel teljes harmóniában vannak.

A török-montenegrói határhárs.

Cettinje, július 22. (Hivatalos.) A kormány a portánál a legutóbbi véres határincidens miatt

örélys lépéseket tett. A podgoricsi kormányzó az incidens utáni napon a podgoricsi ottomán alkonzullal a tett színhelyére ment, ahol mindkettőn egy török tiszt jelenlétében felkeresték a török határőrség által megölt montenegróiak megsemmisített holttestét és konstataáltak, hogy a montenegrói területen ölték meg őket.

Két herceg szökése.

— A hitelezők és az asszony elő! —

Budapest, július 23

Két fejedelmi vérbek, régi uralkodó hercegi családok sarjának kalandos és regényes szökését jelentik. Az egyik herceg *braganzai Miguel* a hitelezők elől ugrott meg, a másik herceget, a *Bourbon Albert Czézár* herceget, a fiatal felesége körözteti hűtlen elhagyás miatt. A két kalandos szökés történetét itt adjuk:

Amióta *Miguel* braganzai herceg feleségül vett egy amerikai dollárhercegnőt, azóta a herceg ellen folyó ügyek száma megcsappant. Nem azért, mintha a herceg a nagy hozományból kifízette volna legnagyobb adósságait, hanem mert a *hatóságok nem tudják kikutatni, hol időzik jelenleg a herceg.* Legutóbb egy Bécsben élő ismert arisztokrata *egy millió korona* erejéig indított pört a herceg ellen, akinek mindaddig nem tudták az idézést kézbesíteni. *Thurn-Taxis* Sándor herceg követeléseiről van szó, amelynek váltó az alapja. Körülbelül öt évvel *Miguel* herceg rendkívül zavart anyagi viszonyok közt élt. Akkoriban bizonyos *Speil* Róberthez fordult, aki megbízást kapott, hogy a herceg számára különféle pénzügyi tevékenységeket nyújtson. Valóban sikerült is neki rövid idő alatt néhány *száz ezer korona* felgyűjtani, de csak úgy, hogy a herceg által kiállított váltókat *Speil* és felesége is aláírta. *A herceg akkor ugyancsak elő-közdött, hogy anyagi bukását meg ne tudja a világ, mert minden reménye gazdag házasságában volt és ennek lehetőségét nem szerette volna kockáztatni.* Azon fáradozott tehát, hogy minden ellene irányuló követelést kiegyeltesse, hogy így a nyílvanosság számára lehetetlené tegye magánviszonyainak minden feszegetését. Ebben a helyzetben fölkereste *Thurn-Taxis* herceget azzal a kéréssel, járjon a kezére egy millió kölcsön felvételében. A herceg, aki távoli atyafia *Miguel* hercegnek, eleven hajlandó volt a segítségre, de természetesen biztosítékot kért, hogy őt nem fogja semmiféle kár érni. A fiatal herceg kijelentette, hogy az apja is jótállást vállal a követelésért. A herceg apja állítólag kijelentette, hogy szóbeli jótállást vállal, de váltót vagy adólevelet nem ír alá. *Thurn-Taxis* herceg beírta ezzel a biztosítékkal, mire *Miguel* herceg megtette a kölcsön felvételére a szükséges lépéseket. Akkor valóban *másfél millió korona* kölcsönt kapott; félmilliót a hohennauti takarékpénztártól, a többi magánintézetektől. Időközben *Miguel* braganzai herceg gazdag menyasszonyt keresett Amerikában. *Pulemann* milliárdos leányával ismerkedett meg, de a házasság füstbe ment. Lejárt a sok új kölcsön visszafizetésének határideje, de *Miguel* herceg még csak egy kis részt sem tudott fizetni. A hitelezők *Thurn-Taxis* hercegtől követelték annak az összegnek a kifizetését, amelyért kezéskedett, mire a herceg pört indított volt barátja ellen. Akkor félmillió koronától volt szó. Mivel a braganzai hercegnék nem csak, hogy pénze nem volt, hanem bécsi lakásán le volt foglalva a butor az előszobában levő utolsó székig, a követelést nem lehetett behajtani.

E közben a hercegnek teljesült régi álma: 1909. szeptemberben egyik skótszigazi kastélyban feleségül vette *Stewart* Anilát, egy amerikai milliárdos leányát, akivel rengeteg hozományt kapott. Ez a pillanat természetesen megváltta a sok hitelező számára. De bár a herceg ettől kezdve Londonban egyszerűen élt, a bécsi hitelezők egyetlen fillért sem kaptak tőle. Erre bírósági uton próbálták meg joguk érvényesítését.

Az első közt. kik pénzüket visszakövetelték, volt az említett *Speil*. Neki ugyancsak ezer korona kölcsön követelése volt. Pórtolt és Pardubiczban elnyerezett a herceg régi legénylakásában talált ócska butort. *Thurn-Taxis* herceg még várt egy ideig. De mivel a braganzai herceg egyáltalán nem gondolt adóssága megfizetésére, nem régen ő is pört indított a készenlétes adós ellen ennek legutolsó lakóhelyén, Londonban. A Bécsben megtett lépések eredménytelenek maradtak. *Thurn-Taxis* herceg ügyvédje a *főudvarmesteri hivatalhoz* fordult, amelyet arra kért, szítsa föl a braganzai herceget, hogy a fiának adott kölcsön ügyében tett szóbeli ígéretét váltsa valóra. A főudvarmesteri hivatal azonban visszautasított minden közbejöttést, azzal a megokolással, hogy erre nem illetékes. A londoni bíróságok most azon fáradoz-

nak, hogy a bepörölt herceg hollétét kikutassák. Eddig hiába fáradoztak. Azokon a helyeken, ahol tudni kellene, hol van a herceg, azt mondják, hogy Portugáliába utazott, hogy a rojalistákkal a republikánusok ellen harcoljon. A sok hitelező tehát most imádkozik, hogy a herceg valahogy el ne essék a harcban.

Albert Cézár bourboni herceget több mint egy év óta keresik a bíróságok, mert felesége, akivel csak 1910 márciusban esküdt meg, már félévvel az esküvő után válópórt indított ellene és azóta a herceg sehohsem található. A hercegnő Milánóban ismerkedett meg a férjével. Az esküvő 1910 március 29-én volt és a herceg már szeptemberben faképnél hagyta a feleségét. Két nappal később az asszony találkozott vele Párisban és ekkor a herceg beismerte, hogy egy hölgy kíséretében van, aki a feleségének tekintí magát. Azt mondja, hogy a Maurice-szállóban lakik. Ez az állítása azonban valótlannak bizonyult, csak azt lehetett megállapítani, hogy egy éjjelt a Kontinentál-szállóban töltött a herceg. A hercegnő 1911-ben válópórt indított és azóta a hűtlen férj holléte kikutatásán fáradozik a bíróság. Fölvilágosítást kértek a herceget Amerikában élő sógorától és fiától, Randolph bourboni hercegtől, ezek nem tudtak semmi fölvilágosítást sem adni. A hercegnő ügyvédje legutóbbára azt az értesítést kapta a herceg ügyvédjétől, hogy a keresett férj állítólag Délafrikába utazott.

UJDONSÁGOK.

A baltimorei mese.

Ami engem illet, a magam részéről nem hiszek a baltimorei mesében. Mi az a baltimorei mese? És mit mesél az a mese? . . . Az a mese, tisztelt publikum, azt mondja, hogy Smith kapitány, az elsüllyedt Titanic kapitánya, nem halt meg, hanem él. Egy Pryal Péter nevű, állítólagosan jónévű tengerész, állítólagosan látta Baltimorban; fölismerte, megszólította és Smith kapitány (megint csak állítólag) meg sem kísérelte személyazonosságát letagadni.

De akármilyen hihetetlenül hangzik is, a képzelt lobot vet erre a hirre. A nagy katasztrófa idején, amikor a Titanic boldogtalan utasai ott álltak kétségbeesetten a hullámsír előtt s veszkialításokban törtek ki, a megmenekültek közül többen látták, hogy a hős kapitány, aki nem szállt mentőcsónakba, holott meglehetősen volna, az utolsó pillanatban, amikor az óriáshajó alámerült, egy gyermeket kapott föl és azzal együtt ugrott a hullámokba. Azóta nem látták többé.

De csodák azért már történtek. Igaz, hogy a Carpathia nem vette föl a kapitányt s a később érkezett mentőhajók sem. Mert akkor Smith kapitányt okvetlenül felismerték volna. De ha Robinson Crusoe meg tudott menekülni valahogy a sors csodálatos akarata szerint, lehetetlennek éppen nem mondható, hogy Smith kapitány addig uszkált, amíg valahogy szintén megmenekült. Azonban Robinson is csak egy költő fantáziájában élt. Az élet kevesebb csodálatos történetekkel szolgál, mint a költői képzelet.

De tegyük fel, hogy Smith kapitány a szerencsés véletlenek találkozására folytán csakugyan megmenekült és egy szép napon beállította a Withe Starhoz, mondván: „Itt vagyok! Megmenekültem én is. Jogom volt az élethez nekem is és szerencsém volt, hogy megmenekültem.“ Mi történnék akkor?

Kétségtelenül az, hogy kiszolgáltatók a törvénynek, amely annak rendje-módja szerint, amint ilyenkor szokás, elverné rajta a port. És sok, nagyon sok ember örvendene rajta, hogy a bűnös kapitányt (akármilyen hősiösen viselkedett is a veszedelem óráiban) utólérté a törvény büntető keze.

Es ezzel, azt hinnék, eleget tennének a morálnak is. Nem is gondolna talán arra senki, hogy a kapitány csak bűnbak volna, aki elviselné azt a sorsot, amelyet nem a maga, hanem másoknak a bűne mért ki rá. Ez a bűn pedig, amely a Titanic gyászos vesztét okozta, nem az ő bűne volt, hanem a társaságáé. Talán

nem is az ő társaságáé, hanem valamenynyie, amely egymással versenyre kél a végtelen vizeken. Az a bűn hasonlatos a szárazföldeken keresztül-kasul száguldó autókhoz, amelyek versenyre kélnek, hogy melyik érhet el nagyobb rekordot a kilométer-zabálás terén.

Minél gyorsabban és minél eszeveszettebben a vizeken is! . . . Ez itt a jelszó. A társulatok megbüntetik a kapitányokat, ha bármilyen okból (még ha azért is, hogy veszélyt kerüljenek el) nem teszik meg az előirt idő alatt az utat a tengeren. A jéghegyek jelenlétében sem lassította a menetet a kapitány, ami azután a nagy katasztrófát előidézte. Nem tehetett tehát egyebet, amikor a szörnyűség bekövetkezett, mint azt, hogy szépen és engedelmesen megadta magát a sorsának és meghalt, amint hős kapitányhoz illik. S hős halála fölött gloria-fény lebeg. Ha megmenekült volna, a börtön várna rá és minden glóriáját elvesztené. Nagy hajócsatlakozásokat nem lehet börtönbe zárni. De kapitányokat igen, akármilyen hősiösen viselkedtek is és bármennyire kénytelenek is felsőbb parancsoknak engedelmessé válni. (1.)

NAPIREND: Naptár. Kedd, július 23. Róm. kath.: Apollin p. vt. — Prot.: Kamilo. — Görög-orosz: július 11. Eufémia vt. — Zsidó: Ab 9. — A nap kél reggel 4 óra 27 perczkor, nyugszik este 7 óra 44 perczkor. — A hold kél délután 3 óra 32 perczkor, nyugszik este 11 óra 52 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Némethy Károly belügyi államtitkár fogad délben 12—2-ig.

A posta- és távirtda vezérigazgatója fogad délben 12—2-ig.

Japánkiállítás a Teréz-körut 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszer-múzeum 3—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2 óráig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2 óráig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — Történelmi Képcsarnok. Nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **A király a moziképen.** Gizella főhercegnő a királynak születésnapjára érdekes meglepetést tervez. A születésnap előestéjén, augusztus 17-én, Gizella főhercegnő a király tiszteletére az ischli villában mozielőadást fog rendezni, amelyben csakis a király mindennapi életéből vett szcénákat fognak bemutatni. E célból a főhercegnő megbízta az egyik bécsi nagy filmvállalatot a felvételek elkészítésével és a vállalat egyik igazgatójának vezetése mellett most napról-napra fotografálják a királyt. Szombaton reggel a király vadászni indult és erről is két felvételt készítettek. Az egyik film a királynak a vadászokcsiből való kiszállását mutatja be, míg a másikon a király felszáll vadászponyójára és a hegyoldalra az ugynevezett Lahnstiege felé lovagol. Mindkét felvételt nagyon jól sikerült. A tervezett ünnepi mozielőadás a király mindennapi életéből vett jeleneteket kívül az ischli villáról készített fényképfelvételeket is fognak bemutatni.

— **Lipót főherceg boszniai szemleutja.** Szerajevói jelentés szerint vasárnap reggel érkezett ide Trebinjéből Lipót főherceg, tüzérségi főfelügyelő, a tüzérségi csapatok inspicziálására. A pályaudvaron a főherceget Potiorek tábornagytartományi főnök, Rohonyi Gyula tartományi főnökkel, Appel hadtestparancsnok fogadta. A főherceg az üdvözlés után automobilon az Európa-szállóba ment, ahol lakást vett. A főherceg délelőtt jelen volt a nagy misén, ezután több látogatást tett. Délután 3 órakor a főherceg Kalinovikba ment, ahol szombatig marad és a tüzérségi lögyakorlóteret, valamint az ottani táborban levő tüzérségi csapatokat fogja inspicziálni. Szombaton a főherceg a tüzérségi helyőrség szemléjére, Szerajevóba tér vissza, hétfőn pedig Gravožán át Bécsbe utazik vissza.

— **A pápa arcképe egy magyar grófnának.** Szombathelyi jelentés szerint a pápa Wallis Gyuláné, szül. Somogyi Ilona grófnának, aki legutóbb a sátoraljaújhelyi templom átépítésére 40,000 koronát adományozott, az arcképét küldte sajátkezü hátrattal.

— **Haldoklik a japán császár.** A mikádó állapota olyan válságosra fordult, hogy halála minden órában bekövetkezhetik. A császárnak krónikus vesebaja van, amelyet már 1906 óta kezeltek s a baj most súlyossá tette állapotát. A betegség e hónap 14-én tört ki rajta nagyobb erővel s 18-án délután a császár elvesztette eszméletét. A tegnap délben kiadott orvosi bulletin szerint a mikádó állapota rosszabbra fordult. A hőmérséklet délelőtt 9 órakor 39.3 fok, az érverés, mely egyenetlen és gyöngébb volt; 100, lélegzés 30 volt. A nyelv száraz. A császárt lázas fantáziák gyötrik, sőt görcs és más komoly szimptomák is jelentkeztek. — A mikádó állapota este 6 óráig változatlan volt. Egy Yokohamából érkezett távirat jelenti, hogy a mikádó betegségét még komplikálja az ujonnan bekövetkezett vízkórság, amelyhez még vérmérgezés is járul. A bécsi japán nagykövetséghez érkezett jelentés szerint a császár állapota reménytelen. A beteg uralkodó iránt nemcsak Japánban, hanem az egész világ udvari köreiből is nagy részvét nyilvánul meg. A japán trónörökös állapota is hirtelen válságosra fordult.

A trónörökös, aki légghimlőben megbetegedett és már a javulás útján volt, atyja súlyos megbetegedésének hatása alatt rosszabbra lett. A trónörökös, aki most 33 éves és a japáni hadseregben tábornoki rangot visel, egyetlen fia a mikádónak. A lakosság igen szereti közlékeny, barátságos modoráért, amelyet a nép iránt mindenkor tanusított. A császár és a trónörökös megbetegedése következtében Kacsura herceg abbahagyja európai körutját és visszatér Tokióba.

— **Magyarok finnországi útja.** Valóságos diadalmat volt a magyarok eddigi útja Finnországban. Mindenfelé ének- és zenekarok fogadták s virágokkal halmozták el őket. 16-án, kedden este 11 órakor érkezett a magyar társaság a finnek szép fővárosába, Helsinkibe. Bár csak a déli órákban tudták meg, hogy a magyarok szerda este helyett egy nappal előbb érkeznek, feledhetetlen fogadtásban részesítették őket. Az éjjel felé járó idő dacára ezekre menő sokaság lepte el a pályaudvart. A nagy tömeg el sem fért a peronokon, jó része kiszorult a pálya előtti térségre. Az egyetemi hallgatók és hallgatónok fehérsapkás csapata megszerezte a kilátást a tömegből. Dörgő „Elaléon Unkarin!“ (Éljen Magyarország!) kiáltás fogadta többször a magyarokat. Többfelől „Isten hozta“ hallatszott jobb vagy rosszabb kiejtéssel. Majd az egyetemi hallgatók híres énekkara a „Snomen Laulu“, mely néhány éve hazánkban is hangversenyezett többfelé, gyönyörű üdvözlő dalt énekelt. Ezután kifogástalan magyarsággal elénekelték a Szózatot. Hallatára alig maradt szem szárazon. A tömeg meg-megújuló éljenkiáltásai közt megindult az óriási tömeg a magyarok szállója felé. Ott elhelyezkedett a széles uton a tömeg s megvárta, míg a magyarok elhelyezkedtek szobáikban. Az ablakok kinyitlak s néhány barátságos üdvözlő szó és többszöri éljenzés után lassan eloszlott a hatalmas tömeg.

— **Kossuth-ünnep Sepsiszentgyörgyön.** A sepsiszentgyörgyi Kossuth Lajos-társaság, melynek elnöke dr. Király Aladár, Háromszék vármegye alispánja, 19-ikén este Sepsiszentgyörgyön a Hungária nagytermében Kossuth-ünnepet rendezett. Koréh Endre református lelkész, a sepsiszentgyörgyi függetlenségi és 48-as párt elnökének megnyitója után dr. Kiss Árpád ügyvéd, az emberi és nemzeti jogok védelméről tartott sikerült felolvasást. Ezután dr. Nagy György, a „Magyar Köztársaság“ szerkesztője tartotta meg zajos ováció közben ünnepi beszédét. A republikánus beszédet zajos tapssal fogadták. Kelemen Lajos ünnepi versét szavalta el. Dr. Koréh Lajos ügyvéd a francia forradalom eszméinek hatásáról tartott nagyszerű előadást. Az ünnep a Szózat oléneklésével ért véget.

— **Egy pénzügyi titkár tragédiája.** Gáspár Gy. Lázár, a dévai pénzügyigazgatóság titkára, néhány nap előtt Brassóba érkezett. Tegnap este az Európa-szállóban örültségi rohamok törtek ki rajta. A rendőrség részéről egy tisztviselő jelent meg a szállóban, aki Gáspárt egyelőre a közokházba szállította.

— **Ellopott postaszakok.** Catániában nagy postalopásokat fedezett fel a rendőrség. Több altiszt lakásán házkutatást tartottak és nem kevesebb, mint hatvan teli postaszakot találtak, nagy részét Tripoliszba és Amerikába czimezve. Igen sok letartóztatás történt.

— **A jótékony Samassa bibornok.** Samassa József, egri biboros-érsek, holnap tölti be áldozópapsága 60-ik és egri érseksége 39-ik évét. A kiváló főpap hosszu lelkesíti és főpásztori működése alatt nemcsak a katolikus egyház, hanem az egész magyar társadalom osztatlan szeretetét kiérdemelte. Nemcsak mint egyházi, de mint magyar hazafi is kötelességét példászerűen teljesítette; *jótékonyágával* a magyar kultúra ügyét hathatósan támogatta, a szegények segítésében, a sorscsapások üldözötteinek könnyei letörülésében gazdag adományaival krisztusi szeretettel járt elől. A fényes jubileumi ünnepségekre ugyan zavarólag hat az agg főpap betegsége, de az általános részvét, mely az egri rezidenczia felé fordul, a holnapi ünnepséget még bensőségesebbé teszi. Az áldozatkész jótékonyág, mit Samassa érsek hosszu főpapi működése alatt kifejtett, valóban megérdemli, hogy arról külön emlékezzünk meg:

Az egri püspökség 1804-ben érsekséggé emeltetvén, s ekkor belőle a kassai és szatmári egyházmegyék kihasonítottán, az *egri érseki birtok mostani javadalmasa az egykori javadalomnak csak töredékét bírja.* Míg a felosztás előtt az egri püspöki javadalom az ország első javadalmi közé tartozott, ma, mint érsekség, azok sorában, a hivatalos összeírás szerint a *13-ik helyet foglalja el* s a szél-tében alkalmazott belterjes, gondos kezelés mellett nyújthatja csak az eszközöket arra, hogy a régi időkbeli átháramlott, a jelen időben azonban jogosultsággal nem bíró híreinek megfelelő, a művelődés és a jótékonyág gazdag forrásának legyen tekinthető. A javadalom korlátozott volta azonban nem bénítja meg a javadalmas önmegtartózkodó áldozatkésztségét. Bizonyítékok a számösszegek, melyek a dr. Samassa József bibornok-érsek kormányzatának 39 éve alatt vezetett okmányolt számadásokból híven kivonva, azon áldozatoknak pénzübeli mennyiségét tüntetik fel, ahol a balkéz nem tudta, mit művel a jobb. 1. Általános egyházi czélokra 563.356 korona 30 fillér. 2. Egyházmegyei czélokra, templomok építésére, felszerelésére, iskolák, plébániái, kántortanítói, tanítói épületek emelésére, fenntartására — önállóan, vagy más források pótlásául 2.385.551 korona 42 fillér. 3. Lelkészek, segédlelkészek anyagi helyzetének javítására, munkaképességük esetében gyámolításukra 681.510 K. 4. Tanárok, tanítók, iskolák, nevelőintézetek segélyezésére, neveltetési és tanítási czélokra 1.573.209 korona 62 fillér. 5. Az élet- és családfenntartás súlyos gondjaival küzdőknek rangjuk szerint való kisebb-nagyobb támogatására, állandósított segélyezések czimén, városoknak csapások esetén első segélyül 424.772 korona. 6. Állami, társadalmi fontosabb czélok előmozdítására, a sajtó és irodalom gyámolítására 898.643 korona 66 fillér. Adományoknak végösszege 6.540.271 korona 04 fillér. Ebből az egyházmegye szorosabb értelemben vett czéljaira 4.540.271 korona 04 fillér esik.

— **Legenda Smith kapitányról.** A Titanic hajó hősi kapitányáról, a hajójával és tengereseivel az Oczeánba süllyedt Smith kapitányról is szárnyra kerekedett már egy legenda. Táviratilag hirdetik, hogy Smith nem süllyedt el, hanem — él. A Smith kapitány legendájáról Londonból a következőket jelentik: „Pryal Péter kapitány, tekintélyes baltimorei tengerész, aki annak idején *Smithtel, a Titanic kapitányával* együtt szolgált a *Majestic fedélzetén*, azt állítja, hogy *Smithet pén-téken Baltimoreban látta és beszélt is vele.* Smith meg sem kísérlette, hogy a személyazonosságát eltagadja, hanem azt mondta, hogy sietős az útja és kérte Pryalt, hogy engedje tovább menni. Pryal utána ment és látta, hogy Smith *jegyet vált Washingtonba.* A peronhoz érve, Smith megfordult és barátságosan integtve ezt kiáltotta oda egykori bajtársának:

— *A viszontlátásra!*...

— **Koleragyanus eset.** Kakos Sándor mindszenti napszamos romlott ugorokát evett és koleragyanus tünetek között megbetegedett. A községi orvos az ürületet a bakteriológiai intézetnek küldte fel és a szükséges óvintézkedéseket megtette.

— **Oroszországi milliós sikkasztások.** Varsóban a múlt éjjel váratlanul házkutatás volt a Visztula-vasut hivatalnokainál, hogy anyagot gyűjtsenek a személy- és áruforgalomban elkövetett sok millió sikkasztások dolgában. Ugyan-ebben az ügyben a vasut vezérigazgatója, Heské, külön vonaton Varsóból Brestbe akart utazni; amint a vonatról leszállt, rálöttek, de a golyó szerencsére nem talált.

— **Amerikai városok pusztulása.** A Nevada államban Reno közelében fekvő *Mazuma és Saven-thougs városokat* a felhőszakadás és szélvihar teljesen megsemmisítette. *Harmincz holttestet* találtak eddig, több száz ember eltűnt. Kétségtelen, hogy valamennyien elpusztultak. Több száz ember megsebesült. A romok miatt nagyon nehéz a várost megközelíteni. A szomszédos városok élelmet, orvost és ápolónőket küldtek a pusztulás helyére. Renből sokan automobillal siettek a katasztrófa helyére, azonban nem tudtak haladni, mert az árvíz az utakat elpusztította. Az élve maradtok lámpával kuttatták át a romokat, leirhatatlan zür-zavar mindenfelé. A Humboldt-folyó hirtelen megáradt, ami sok lakos elől elzárta a menekülés útját. A Mazuma-szálló teljesen összeomlott. Borzalmas jelenetek játszódtak le. Apák kétségbeesetten mentették gyermeküket és sokszor kellett látniok, hogy némelyek menthetetlenül a víz alá merültek. A részletekről csak gyér tudósítás érkezik, mert a vezetékek mind elpusztultak.

— **Tartalékos honvédek próbabezrede.** A debreczeni honvédképzőparancsnokság több ezer *behívó-jegyet* küldött szét a napokban *tartalékosoknak*, akiket augusztus hónap 7-ére és augusztus 13-ára szélitanak fegyverőre. A feltűnő katonai intéskedés okairól katonai körökben ezt az információt adták:

— A behívás most történt meg. Több mint 3000 tartalékost és póttartalékost hívtunk be *fegyvergyakorlatra.* A honvédelmi miniszter rendelete folytán *tartalék-erzedet* állítunk fel. Egyszerű, de édeskes katonai kísérletekről van szó. Azt akarjuk kipróbálni, hogy *miképpen válik be békében, és inkább háboruban a tartalékosok erzedet.* Az erzedet részint a debreczeni, részint a nagyváradi honvédképző kerületből alakítják. A behívottak rendszeres fegyvergyakorlatokat fognak végezni, egy részüket leveleznyeljük Szegedre, az ott tartandó manőverre. A próbabezred sikerét bizonyosra veszik katonai körökben. A debreczeni próbabezred gyakorlatait a honvédség főparancsnoka és a honvédelmi miniszter kiküldöttei is meg fogják szemlélni.

— **A pereskedés áldozata.** Egy különös pereskedési esetnek lett az áldozata *Erdélyi Ferenc* kemenesmihályfalvi gazdálkodó, aki tizennégy esztendővel ezelőtt, többek között egy négyszázötven korona értékű földet is örökölt anyjától. A csekély értékű föld valamikor urbéri birtok czimén a község tulajdona volt, de Erdélyi Ferenc édesanyja, özvegy *Erdélyi Ferencné* örökbe kapta a községtől kárpótlásul, amiért az özvegy kutján volt a falu marha-istája. A birtokot át is írták az özvegy nevére, mégis az asszony halála után harminczöt parasztagzda jogot formált rá és az öröklő fiú perrel támadták meg. Tizennégy évvel ezelőtt 1896-ban indult meg a per s azóta ma se végződött be az ügyvédek örömeire, Erdélyi Ferenc kárára s a falu mulatására. Egy évtizeden keresztül minden esztendőben a legneveltségesebb változaton meggyeresztül a peres rész s ez legjobban jellemzi a vidéki igazságszolgáltatást. Az egyik bíróság Erdélyi Ferencnek ítéli a földet, mire a gazda tavasszal szépen be is veteményezi. A megfélebbezett bíróság közben megsemmisíti az ítéletet és a harminczöt parasztagzadának ad igazat, mire azok az ítélet birtokában nyugodt lelkiismerettel *le is aratják Erdélyi Ferenc természetét.* Összesen a per ismét megindul, hogy tavasszal megismétlődjék a komikus eset. Így tart ez már tizennégy esztendő óta, mely idő alatt a szerencsétlen Erdélyi Ferencet teljesen kiforgatták a vagyonából. A magyar ember makacsul ragaszkodik az igazsághoz. Így történt Erdélyi Ferenczel is. Nem sajnált költséget, csakhogy igazát kimutassa. A tizennégy év alatt *tizenhét ügyvédje volt* a viharedezt pörnek, nem is számíta bele a felperes község két ügyvédjét. Most végérvényesen döntött a czelldömölöki járásbíró, még pedig a község javára, amennyiben több tanu megsküldött Erdélyi Ferenc kárára. Az ítélet következtében — az aratni készülő Erdélyi Ferencet — a község karhatalommal elítélte s most a község aratja le a szegény gazda természetét. Erdélyi Ferenc vagyonát megette a per. *Összesen nyolcezer koronát adott ki az ügyvédi költségekre a négyszázötven korona értékű földért, — nem is számítva a mások learatta vetést és egyéb költségeket.* A szerencsétlen kifosztott embert teljesen tönkretette a tizennégy évig húzódó vidéki igazságszolgáltatás és az ügyvédek lelkiismeretlensége. Vagyon elusztott s most családjával együtt a legnagyobb nyomornak néz elébe, de mégsem hagyja annyiban a dolgot. A tanukat hamis esküvésért készűl feljelenteni és perének újrafelvételét kéri. A tizennégy évig húzódó per így ismét megújul s hogy mikor lesz vége, azt a jó Isten tudja.

— **Óriási tüzvész.** Newyorki jelentés szerint a Vancouver üzletnegyedben hatalmas tüzvész ütött ki. A kárt már az első órákban tizmillió dollárra becsülik.

— **Leégett a lipiki nagyszállóda.** Vasárnap Lipikén *Szöke Pál* nagyszállója teljesen leégett. A tüz éjjélkor keletkezett és oly rohamosan terjedt, hogy a fürdővendégek ijedezve *éjjeli ruhában menekültek.* Igen sokan voltak, akik ijedtségükben *nem találták meg a kijáratot*, ezeket a tüzoltók hozták ki az épületből, amikor a lángok nagy nyelvekben csapkodták a mentőket. *A fürdővendégek holmija, ruhája, ékszere a nagy ijedelem közepette a szállóban maradt és nagy része el is veszett.* A tüz egy rossz kéményből keletkezett, melyből a tető tüzet fogott.

— **Öngyilkos egyetemi tanár.** Zágrábban *Rohrauer Gyula* egyetemi tanár tegnap délután öngyilkosságot követett el. Cselédjének meghagyta, hogy meleg fürdőt készítsen neki s mialatt a leány a fürdővel foglalatokodott, az alatt *borotvával kezestül rógta a nyakát.* Még volt annyi ereje, hogy egy czédulára ráírja, hogy a rendőrséget értesítsék. Néhány percz múlva bejött a leány, aki a tanárt eszméletlen állapotban találta. A mentők Rohrauert szanatóriumba vitték. *Állapota* reménytelen. Rohrauer ötvenhárom éves, mint újságíró kezdte pályafutását, színműveket írt, amelyek nagyon tetstettek, azután nemzetgazdasággal foglalkozott. — 1906-ban kinevezték a zágrábi egyetem nemzetgazdasági rendes tanárának. 1910-ben Varasdon a horvát országgyűlés képviselőjévé választották meg és a magyar országgyűlésnek is tagja volt.

— **Betörés a löporonyba.** Szombaton éjszaka a hajmáskéri tüzérségi gyakorlóter mellett, a Csingarasszó völgyben elhelyezett löporony, katonai őrszeme gyanus neszt hallott a löporrak-tár felől. Arrafelé sietett és a kapunál egy alacsony termetű férfit pillantott meg, aki be akart hatolni a toronyba. Az őrszem mintegy 30 lépésnyiről Halt wer dal-t kiáltott, mire az ismeretlen futásnak eredt. Az őrszem nem lehetett, mert szemben állott a toronnyal és csak akkor használta fegyverét, mikor a merénylő már messze volt. A lövére kisetett az őrség másik két tagja is, üldözöbe vették a titokzatos idegent, de már nem érték utol. Reggel értesítették a csendőrséget, amely helyszíni szemlét tartott és megállapította, hogy a löporony kapujának lakatját a *merénylő leütötte, az ajtót feltörte és behatolt a toronyba, ahol egy fél hordó lőpor volt.* Még nem tudják, hogy szombaton este ez a hordó tele volt-e s nem az idegen szakította-e fel. Nincs kizárva, hogy az illető orvvadász, aki csupán lőporhoz akart jutni. Ma délelőtt ment ki a hivatalos bizottság Hajmáskerről a Csingarasszóba, hogy megállapítsa a tényállást s főleg az őrszem kissé homályos szerepét tisztázza.

— **Belgiumi általános sztrájk.** Brüsszeli jelentés szerint a belga munkásszövetség általános sztrájkot rendelt el. A szövetség felszólította azokat a szocialista munkásokat, akik kereskedelmi alkalmazottakat, akikre a sztrájk kötelezettsége nem vonatkozik, hogy fizetésük egy részét bocsássák a sztrájkpénztár rendelkezésére. Együttal elhatározták, hogy november második csütörtökjén, a kamara új ülészakának megnyitása alkalmából nagy tüntetést rendeznek Brüsszelben az általános választójog érdekében.

— **A krakói banditák.** Krakóban izgalmas bandita hajsza folyt le. *Szazakova* pályaudvarán két gyanu embert le akartak tartóztatni, kik heves ellentállást fejtettek ki. Ki is szabadultak és menekülés közben visszalöttek üldözőikre. *Schröter* Henrik rendőrtisztviselőt megsebesítették, mikor a banditák látták, hogy menekülő kísérletük nem sikerült, önmagukra irányozták fegyverüket. *Az egyik azonnal meghalt, a másik súlyosan megsebesítette magát.* A sebesült rendőrtisztviselőt, akit a két golyó ért, a sebészeti osztályra szállították, ahol megoperálták. A súlyosan sebesült banditát a rabkórházba vitték.

— **Házasság.** Linzer Mór Grósz Irénkével július hó 28-án d. u. egyegyed 6 órakor a Dohány-utcai izr. templomban házasságra lép. Vágújhelyről jelentik: A római katolikus templomban ma tartotta esküvőjét szentmiklóssy és óvári *Pongrácz* Karola grófnő, trakostyáni *Drasskovich* János bírodalmi gróffal, a es. és kir. 4. sz. lovastűzész osztály tartalékos hadnagyával, a horvát tartománygyűlés örökös tagjával és országgyűlési képviselővel.

— **Betörők egy imaházban.** Vasárnap este betörték a Magdolna-utca 13. szám alatt lévő zsidó imaházba, ahol felfeszítettek két perselyt és elloptak negyven koronát. A rendőrség megindította az eljárást.

— A bolgár király Zsámbokréten. Nyitráról jelentik: Ferdinánd bolgár király automobilon Nyitra-Zsámbokrétára érkezett. Dr. Petrikovics Kálmánné a királynak díszes csokrot nyújtott át, mire a király koronával ellátott F. I. jelzésű arany melltűvel tüntette ki Petrikovicsnét.

— Bojkottált kormányzósági főtisztviselő. A fiumei kormányzósághoz Cseörghő Zoltán miniszteri tanácsos halála után Orosdy Lajos volt kir. ügyész s Fiumába kinevezett határrendőrkapitányt nevezték ki miniszteri tanácsosnak s őt bízták meg a kormányzóság politikai osztályának vezetésével. Orosdy Lajos, aki Wickenburg István fiumei kormányzó teljes bizalmát bírja, hivatalba lépése után nyomban szorgos munkához látott s ezt az alája beosztott fogalmazóktól és segédfogalmazóktól is megkövetelte. Mivel Orosdy új rendet hozott be hivatalába, nagyon elkeseredtek ellene s csendes bojkott alá fogták. Ezt különösen akkor éreztették vele, mikor a kormányzó legutóbb szabadságon volt. Wickenburg kormányzó rendes szokása szerint, most is előre értesítette a kormányzóságot érkezéséről, a táviratot azonban Orosdy előtt eltitkolták, hogy ő ne lehessen künn a fogadásnál s ezáltal kedvezőtlen színben tünjék fel a kormányzó előtt. Ezt a puccsot megírta a Voce del Popolo s kommentárokat is fűzött hozzá. Orosdy tanácsos a Voce del Popolo cikkére kijelentette, hogy hivatali surlódásra vezethető vissza az egész dolog.

— A szabadkai Mathuzsálem-apó. Szabadkán pénteken halt meg 103 éves korában Glavasev Kuzmán földműves, aki a város legidősebb embere volt, soha bort, pálinkát, egyáltalán szeszes italt nem ivott és élete utolsó napjáig dolgozott. A fia most 60 éves és a Bácska egyik leggazdagabb embere.

— Sorsüldözött család. Fiuméből jelentik: Wohlmut Vilmos fiumei borkereskedő 19 éves fia a minap hirtelen meghalt. Szombaton Wohlmut 47 éves felesége egy bécsi szanatóriumban veronalmérgezés következtében halt meg. A szerencsétlen asszony neuraszténiában szenvedett és egy vizgázatlan pillanatban nagyobb mennyiségű veronált vett be. A szerencsétlen család iránt városzerte nagy a részvét.

— Lopott — a szép ruháért. A rendőrség ma egy szerencsétlen hivatalnoknőt tartóztatott le lopás miatt. Szinaberg Halász Margitnak hívják a magáról megfélekedett leányt, aki czinikusán ismerte be, hogy szerette a szép ruhákat és mivel másképen nem tudta megszerezni, inkább a bűn útjára tévedt. A leány a múlt hét egyik napján meglátogatta Párvány Endre ügyvédjelöltet Vadász-utcai irodájában és meglátta, hogy engedje meg, hogy egy kérvényt leírasson az írógépjén. Az ügyvédjelölt átengedte a leánynak az írógépet és nem törődött tovább vele. Párvány keletkezett a fogason lógott és amíg az ügyvédjelölt a másik szobában járt, Szinaberg Halász Margit a fogason lógó kabát zsebéből kielopott kétszázötzöt forintot, azután eltávozott az irodából. Az ügyvédjelölt csak később vette észre, hogy meglopták, nyomban a hivatalnoknőt gyanúsította. Fel is jelentette a rendőrségen és detektívek a főkapitányságra vitték a leányt. Először erősen tagadott, később azonban beismerte, hogy ő volt a tolvaj. Szinaberg Halász Margit lopás miatt már kétszer volt büntetve. Legutóbb másfél esztendő telt. Állandóan utcai leányok lakásán tartózkodott. Azt mondta, hogy azért kellett lopnia, mert szeret elegánsan járni és a lopott pénzen ruhát és fehérneműt vásárolt. A rendőrség letartóztatta.

— Ártatlanul meghurcolt alszámvevő. Komáromból jelentik: Pap Endre városi alszámvevőt a főispán f. é. január hónapban állásától felfüggesztette, mert feljelentés alapján ama gyanu alatt állott, hogy a polg. fiúiskolaépítési feljesztő Horváth és Brovski cég egyik tagja részére az árajánlatot kijavítás céljából a hivatalból kiesempesztte és helyesbítés után visszahelyezte. A megindított büntető eljárás folyamán kiderült Pap ártatlansága és a fegyelmi választmány ennek következtében ellene az eljárást megszüntette és Pap Endrét állásába visszahelyezte.

— Rémes családirtás Olaszországban. Rojano abruzzói városban egy részeg közműveltségű szülői szemellettára revolverével agyonlőtte fiát, majd amikor az öreg szülő sikoltozni kezdtek, őket is kivégezte. A lövöldözésre összerúgtak a szomszédok, a gyilkos menekülni volt kénytelen, de még futás közben is több embert megsebesített. Végül agyanehezen sikerült letörölni s a tömeg csaknem meglincseltte az elvetemült embert.

Az „Egyetértés“ olvasóihoz.

Julius elsejével negyvennyolcadik évfolyamának második felébe lépett az Egyetértés, amely immár csaknem félszázados multtal jelenik meg olvasói előtt. Csaknem egy félszáz esztendő óta zászlóhordozója a magyar függetlenségi politikának s a hamisítatlan, megalkuvást nem tűrő szabadelvűségnek. Hasábjairól szólott bujdosásából, száműzetéséből történelmünk legdicőségesebb, ragyogó alakja: Kossuth Lajos az írott szó legesodálatosabb hatalmával népünkhez s hasábjairól érintkezik népünkkel Magyarország egykori kormányzójának ragyogó nevű fia: Kossuth Ferencz, a függetlenségi politika illusztris vezére is. És csaknem egy félszázadon keresztül soha nem szünő elvűséggel volt szószólója az Egyetértés mindannak, ami a magyar nemzeti államot erősítheti, mindannak, ami függetlenségi törekvéseinket előbbre viheti, mindannak, ami a liberális törekvéseket és reformeszközöket győzelemre juttatja.

A küzdelmekből érdemeket nem vándikál magának az Egyetértés. Azt azonban nyugodt önértékeléssel elmondhatja, hogy a tüzet állandóan ébren tartotta, s ha kihunyóban volt, élesztette népünk szívében a függetlenségi törekvések és vágyódások paraszát.

A negyvennyolcadik évfolyamát élő „Egyetértés“ nagy

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tiukre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben pártját ritkítja. Ezzel az „Egyetértés“ kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja“ című melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés“ előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album bolti ára 60 korona.

A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára

Egész évre	28 kor.	—	fil.
Félévre	14	—	—
Negyedévre	7	—	—
Egy hónapra	2	—	40

— A nyitrai izgalmas vasárnap. Az eleven életű, kis felvidéki városnak, Nyitrának, egész se reg szenzációja akadt vasárnapra. Nagy feltűnést keltett városzerte egy fegyelmi ügy, amelyből heves viharzása kerekedett. Dr. Weisz Vilmos nyitrai ügyvéd nemrég fegyelmi feljelentést tett Palásti Vilmos táblabíró ellen. Palásti tetleg inzultálta tegnap Weiszt egy kutyakorbáccsal. — A másik tragikus eset: vasúti katasztrófa. Laufer Lipót földbirtokos nejével és Klein József nevű ismerőseivel Zsitvaföldemes állomásról kocsin akart áthajtani a síneken. Épp akkor robogott át a vonat a síneken és a kocsit elütötte. Klein szörnyethalt, Laufer haldokolva szállították az érsekújvári kórházba. — A véres szerencsétlenséget megtoldja egy öngyilkosság. Gyárfás József nyitrai nyomdai gépmester nagyon szívére vette, hogy nem tudott az itálról lemondani. Ezért öngyilkossá lett. Előbb mérget ivott, aztán lábát összekötözve belevetette magát a Nyitra folyóba. Holttestét ma kifogták.

— A frankfurti fekete himlő. A németországi Frankfurtban egy orosz artistanő megbetegedett fekete himlőben és dr. Spor orvossal kezeltette magát. Az orvos azonban nem jelentette be a veszélyes fertőző betegséget a hatóságoknak és így történt, hogy két gyermeke, valamint 15 más személy aki házában megfordult, megkapta a rettenetes betegséget. Persze most már nem lehetett eltitkolni a fekete himlőt, az egész társaságot kózházba vitték, hol egy asszony már bele is halt.

— Szerencsétlenség a partraszállásnál. Königsbergből jelentik: Midőn a Thüringen sorhajó tegnap este Nidden kikötőjében az ugynevezett Kurische Naehrungnál horgonyt vetett, a személyzet partraszállításakor egy 14 személyes, tulnyomólag tisztekkel terhelt csónak felfordult. A vízbeesettek egy része, kik a csónak párkányzatához kapaszkodtak, a mentésre sietett csónakok által felvették. A többiek részben saját erejükkel uszva érték el a partot, részben pedig tengerész-társaiknak köszönhetik megmentésüket. Négy vízbe fullton, köztük Schultz hadnagyon, életre keltési kísérleteket kellett tenni. Von Phunen fizetőmester és Vilke titkár a tengerbe fulltak. Holttesteiket megtalálták.

— Testvérgyilkosság a temetésen. Fiumében Pirjavek Mátyás gazdag fiumei polgárnak tegnap délután lefolyt temetése után az elhunyt egyik fia, Mátyás, a temetőben négyyszer rálőtt Lajos nevű bátyjára. Két lövés Pirjavek Lajos vállát horzsolta, kettő pedig a hátába furódott, amikor a lövöldöző testvér elől menekülni akart. A merénylő azután, még mielőtt elfoghatták volna, átvetette magát a temető falán és eltűnt. A sebesülteket a gyászszertartást végző pap kocsiján kórházba szállították, ahol az orvosok megállapították, hogy állapota igen súlyos. A merénylőnek az volt az oka, hogy Pirjavek végrendeletében kitagadta Mátyás nevű fiát, aki dologkerülő.

— A sógorától agyonlőtt földbirtokos. Londonból megrendítő rémes családi tragédiát jelentenek. Watts Hanlope Edmond, Buckingham gróf-ságileli földbirtokos sógora, Farrow William tegnap orozva agyonlőtte, Watts a feleségével, French tábornok nővérével a templomból ment haza, amikor egy az ut mellett levő bokorból kétszer rálőtték. Watts holtan rogyott le, a felesége pedig a szerencsétlenség láttára elájult, úgy, hogy eszméletlen állapotban találták meg férjének a holtteste mellett. A gyilkos boszúból követte el tettét, mert a sógora, akinél két évig szolgált, fölmondta az állását.

— Megtámadott utasok. Felsődabasról jelentik: A budapest—konstantinápolyi turautról visszatérőben dr. Babochay Géza automobilja az esti szürkületben Felsődabas községben haladt át. Őt kaszás legény az automobil elé ugrott s kaszájával a bennülőket megfenyegették. A kocsivezetőt nem hagyta el hidegvére és egy gyors mozdulattal kitért a támadók elől a széles országúton. Ezzel véres katasztrófa vált elkerülhetővé. Az automobil tulajdonosa leszállt a gépről és a merénylők, névezetint Strupka József, Oláh Mihály, Oláh József, Böesödi István és ennek fivére Böesödi Péter személyazonosságát sikerült megállapítani, akik még ezután is támadólag léptek fel az automobil tulajdonosa ellen, aki revolvért rántott s így sikerült a garázda legényeket magától távol tartani. Az esetnek több tanúja volt és a garázdálkodó legények ellen a bünvádi feljelentést megtették.

— Huszárok egymás között. Ma reggel a Tisza Kálmán-teren vérző fejjel, súlyos sérülésekkel találtak Viti Gyula első honvédegyesületbeli közlegényt. Elmondotta, hogy az éjszaka két huszárral összeveszett, ezek kardot rántottak és a fején meg a kezén összevagdalták. A súlyosan sebesült honvédot a honvédkórházba vitték.

— **Tüzek.** Vasárnap reggel kigyuladt Misura Mihály kocsigyáros Táncsics-utca 4. szám alatti műhelye, amely nagyrészt elégett. A tüzet a VIII. kerületi és a központi tűzoltóság oltotta el. A tüzet *Bunyak* István tanonc vigyázatlansága okozta. Egő gyertyával járt a benzines tartályok között és az egyik tartályban lévő benzin a gyertya lángjától felrobbant. — Tűz volt még az Orczy-ut 36. szám alatt lévő moziban is, ahol egy film égett, továbbá a Vizafogón szemét égett.

— **Késelés az Andrassy-uton.** Nagy botrány volt az éjszaka az Andrassy-uton, *Oler Endre* Lajos 27 éves könyvelő és *Kiler István* 21 éves fogorvos összeeszték. A verekezés hevében Kiler kést rántott elő és hátszurta Oler-t. A súlyosan sebesült könyvelőt a Szent László-ut 41. számú lakására vitték. A késelő fogorvos ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **A Duna halottja.** Győző Mihály huszonegy éves napszamos vasárnap reggel Újpesten a kábelgyár mellett egy tutajról a Dunába esett és ott nyomtalanul eltűnt.

— **Rabló katona.** Vasárnap éjszaka megjelent a rendőrségen *Hertl Anna* székácsnő és sirva mondogatta, hogy este hat óra felé az Orbánhegyi-uton megtámadta egy bosnyák katona és elrabolta ridiküljét, amelyben 24 korona volt, azután elmenekült. A rendőrség a rabló bosnyákokat nyomozza.

— **Uj bérutók.** A Világjárás r-t menetjegy-írdája (V., Fűrdő-utca 1.) kocsiparkját új luxus bérutókkal egészítette ki és immár csakis ezeket használja bérutóik rendelkezésére órákra fel és egész napi menetekre a régi kedvezményezett árakon 5 koronától felfelé. A kocsik tiszták, elegánsak, kényelmesek, a sofőrök pedig katonásan figyelmességek. A kocsik 152—52. telefonhívásra azonnal megjelennek. A fuvardíj a használatbavétel idejétől számítatik.

— **Életuntak.** Nagy Teréz rendőri felügyelet alatt álló leányának O-utca 26. számú lakásán vasárnap reggel *Aschel Albert* 22 éves 32. gyalogezredbeli közlegény szolgálati fegyverével mellbelőtte magát. Súlyos sebével a 17-es számú helyőrségi kórházba vitték. A legénynek 20-án kellett volna Triesztbe utazni az ezredéhez, de lekészt és félt a büntetéstől. — *Bendi Karolin* harminckét éves hivatalnoknő a Dunába akart ugrani, de a járőrelek megakadályozták szándékában. — *Csillag Ilona* 23 éves varrónő afölötti elkeseredésében, hogy elhagyta a véglegénye, a Vigadó előtt a Dunába akart ugrani, de az őrszemes rendőr megakadályozta az öngyilkoságot. — *Szivós Ferenc* 12 éves munkásfiú Csengery-utca 24. számú lakásán mellbelőtte magát. A Rókus-kórházba vitték. — *Alkotás-utca* 21. szám alatt *Szilipovits Ferenc* 19 éves lakatossegéd kétszer fölbőlőtte magát. Az Irgalmasok kórházába vitték. — *Horváth Imréné*, magánhivatalnok felesége, József-körút 63. sz. lakásán veronált ivott a Rókus-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Kriszán Mihályt, az elhunyt Józsefvárosi apátplébános, aki szerdán Gasteinban hirtelen meghalt, vasárnap délelőtt 10 órakor temették a Józsefvárosi plébánia-templomból. Szombat délután érkezett meg Budapestre barna érzekoporsóban az elhunyt plébános holtteste, amelyet azonnal felravataloztak a Józsefvárosi templom föltárára előtt, a templom hajójában. A ravatalt délszaki növények vették körül és a koporsón rajta volt az elhunyt pap apátsüvege és imakönyve. A ravatalt számos koszoru borította, közöttük a fővárosi közönsége részéről, amelynek szalagja a főváros színeiből állott, azután egy fehér szalagu koszoru a VIII. kerület káplánaitól és a Józsefvárosi Kör nemzeti színű szalagu koszoruja, melyet alelnököknek küldött. A gyászszertartás rekviemmel kezdődött, amelyet *Ott* Adám kerületi esperes apátplébános szolgáltatót *Bloszkány* Ferenc plébános-helyettes, dr. *Meizger József* és *Légyády János* segédlelkészek segédkezésével. Rekviem után *Ott* beszentelte a halottat és azután a katolikus egyesületek sora között kivitték a hatlovas díszes gyászhintóra. *Kriszánt* a kerpesi-uti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Joanovich Pál m. kir. miniszterelnökségi miniszeri tanácsos neje, *Munder Erzsébet* Szidónia hosszás szenvedés után a hó 21-én elhunyt.

Neuschloss Emil fővárosi nagyvállalkozó, 76 éves korában Ischiben meghalt. Neuschloss ugy közgazdasági téren, mint a közjótékonyk szolgálatában, nagy szerepet vitt és ezért több ízben részesült kitüntetésben. Tulajdonosa volt a vaskorona-rendnek, lovagja a Ferenc József-rendnek és a belga Lipót-rendnek. A holttestet Budapestre hozták és kedden délután temetik a család-*wak* Kerepesi-uti temetőben levő sírboltjába.

Nagy Ferenc volt 48-as honvédhadnagy 90 éves korában Toldalagon meghalt.

Naményi Antal 78 éves korában Ungváron meghalt. Dr. *Koller János*, Heves vármegyei tb. főorvosa 68 éves korában Gyöngyösön meghalt.

Obermayer Rudolf, az osztrák Laenderbank igazgatója életének 43-ik évében Bécsben meghalt.

Budinszky István nyugalmazott tanító életének 71-ik évében Szécsényhalásiban meghalt.

— **A grammophon hatása.** A Nemzeti Színház közelében a József-körút 9. számú ház előtt csoportosul a járőrelő közönség, hogy gyönyörködjen a messzire tisztán hallható *eredeti Klingsor-beszélgőpben*, mely naponta délel és este hangversenyez. Felülmúlja az eddig forgalomban levő összes grammophonokat minőség tekintetében. Ezen újrendszerű szerkezettel ellátott grammophon az érdeklődőknek a „Hangszertáron” készéggel bemutatja.

— **Az Angol Park sikere.** Az a melegség, amelylyel a közönség a csütörtök esti ünnepélyt és táncmulatságot fogadta, arra készíteti az Angol Park igazgatóságát, hogy újabb és újabb szórakozásokkal kedveskedjen a közönségnek. Ezt meg is teszi, mert ezúttal minden kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap este a Skating Rink gyönyörű csarnokában táncmulatságot rendez, amelyen a zenét két katonazenekar szolgáltatja. Csütörtökön este ezenkívül tíztjáték és más szenzációs attrakció fogja a közönséget gyönyörködtetni, szombat este pedig kedélyes confetticsatával fűszerezheti a közönség a mulatozást. Azonban se szeri, se száma azoknak a meglepetéseknek, amelyekkel az Angol Park előre meg nem határozva kedveskedik a közönségnek. Még csak az *Ujváry-Varieté* és a *Péle-Méle* kitérő műsorára hívjuk fel a figyelmet.

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Nyáron:

Yes

Porcellán

Powder

megóvja a női arczbőrt az árthatmas nap sugaraktól. Az arcz nem izzad, nem fényes, hanem előkelően mattá lesz. A világ legjobb pudere. Ára 3 és 5 korona.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Kvasz András Nagybeeskereken.** Vasárnap *Kvasz András*, a kiváló pilóta ismert sikeres látványos fölszállást rendezett Nagybeeskereken. A délutáni órákban kedvező időben vitette ki gépét a kitérő aviatikus a nagybeeskereki rögtönzött repülőtérre és csakhamar kőbe libbent a pirosszínű, karsu monoplánjával. *Hét ízben emelkedett gépével a levegőbe és husz-harmincz percig végzett szép repüléseket mintegy 200—300 méter magasságban.* Az ünnepi hangulatban lévő közönség harsány éljenriadallal fogadta a kitérő pilóta sikeres légi produkcióját és nagy lelkesedéssel hagyta el a teret. A kiváló aviatikus ezen újabb sikerével is bebizonyította, hogy a vidéki látványos repülések leggyakorlottabb embere, aki szép fölszállásaival országsszerte megkedvelteti magát és az aviatikákat. *Kvasz András* vasárnap, a hó 28-án *Panesován* végez fölszállást, onnan pedig majd *Belgrádba* viszi a sikereinek utja.

— **Czafol az Aero-klub.** Pár nappal ezelőtt megtörtént, hogy a *Magyar Aero Club* és a *Géprepülők Szövetsége* az aviatikusokkal történt meg egyezés alapján elejtette az augusztusi magyar körrepülés tervét és helyébe a Balaton körülrepülést tervezte, ezt pedig maguk az aviatikusok vették el. Ez a hír mindenütt szenzációt keltett, mert a szakemberek véleménye szerint ez elhamarkodott dolog volt. Igaz ugyan, hogy most nyáron még nem lehet megtartani a versenyt, de ősszel már semmi akadály se lesz. Ugy látszik, hogy maga a klub is belátta a tévedését s ezért ma a következő hivatalos jelentést adta ki:

— Az alföldi magyar körrepülés tervét újra munkába vesszük és törekedünk, hogy még az idén — bármily körülmények közt is — megtarthassuk. Szükséges és éppen az aviatikusok érdekében, kik helyeslik tervemet. *A versenyt idejéig egyelőre még nem határozhatjuk meg s így az augusztusi körrepülést csupán elhalasztottuk.*

— **A román aviatikus sikere.** A lugosi közönséget sikerült repülő-produkcióikkal gyönyörködtette tegnap *Vlajku Aurél* román aviatikus. Aeroplánjával mintegy tízezer néző előtt szállott föl nyolczszáz méter magasra. Több kört írt le a levegőben és félórás repülés után ügyesen leszállott.

— **Fegyenczek a légi flottáért.** Az olasz fegyházakban és börtönökben a fegyenczek gyűjtést indítottak Olaszország légiflottájá érdekében. A gyűjtést most fejezték le. Tizenöt ezer lírát adtak össze a börtönök lakói, a legnagyobb adományok az életfogytiglani fegyházra ítélt gyilkosoktól valók, akik közül többen száz-száz lírát adtak.

— **Lezuhant és ellopták a tárczáját.** A bercheni repülőtér közelében *Hanciau* aviatikus, ki egy utassal felszállt, lezuhant. A pilóta súlyosan megsbesült, az utassának szerencsére semmi baja sem történt. Midőn *Hanciau* a földön fekvő, egy zsebtolvaj ellopta a tárczáját.

„Jó étvágya lesz
Ha DIANA-SÓT vesz.”

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Bécsi lap — Molnár Ferenczről.** A *Neues Wiener Journal* vasárnapi száma érdekes interjúval lepi meg a színházi dolgok iránt érdeklődő közönséget. Egy munkatársa felkereste Budapestben *Molnár Ferencz* és kétértelmű nagy cikkben számol be látogatásáról. Részletes leírása a magyar író napi életének, méltatása annak a pozíciónak, amelyet a nemzetközi színházi életben elfoglal, azonkívül néhány szó a legújabb *Molnár-darabról*. Mind olyan dolog, ami a magyar publikumot is különösképpen érdekli. Azzal kezdődik a cikk, hogy *Molnár Ferencz* befejezte azt a darabot, amelynek megírására báró *Berger*, a Burgtheater igazgatója kérte fel. *„Die Fabel vom Wolf“* az új darab címe. Az új *Flers* és *Caillavet* iránt megnyilatkozó érdeklődés — írja a bécsi lap — semmivel sem nagyobb annál, amely az új *Molnár* várja. Az író neve ezúttal is munkáinak egyikét jelenti, akár csak „egy *Correggio*“ alatt az *Allegr* egy képét értjük és a *Molnár* neve az irodalmi mérlegen nem csak Magyarországon a legsúlyosabb: Franciaország kivételével *Molnár* a világ minden országában játszották már és gazdag színlap-gyűjteményében van már bagdadi és rangooni, helsingforsi és tagamogi, vookhamai és melburnei, kairói, algiri és capetowni színlap is. — Érdekesen jellemzi *Molnár* külső megjelenését, majd elmondja a cikket, hogy a magyar író, mint társai legtöbbje, újságíróson kezdte. Részletesen leírja *Molnár* életrendjét, igen érdekes leírást ad az író emberi egyéniségéről, külföldi utazásairól. Közben még egyszer visszatér a „*Die Fabel vom Wolf*“-ra és sajnálkozik, hogy a darabról a czimen kívül egy szót sem tudott kihuzni *Molnár*ról a bécsi közönség számára. Egy külön kikezdést szentel annak a ragyogó pszichológiának, amelylyel *Molnár* a gyermekeket jellemezni tudja, megemlékezik az *Ördögről*, a *Testőrrel*, a *Liliomról*, a *Józsiról*, *Molnár* karrikatura-rajzoló ügyességéről, sőt még arról a kis szótárról is, amelyben *Molnár* a pesti argót állította össze. A cikk így végződik: „*Molnár* *Ferencz* kétségkívül egyike a legérdekesebb jelenségeknek. Csak harminczéves — és már annyit tett a halhatatlanságért...”

(*) **Márkus Emilia Nagyváradon.** Márkus Emilia, a Nemzeti Színház kitérő művésznője péntektől kezdődőleg három estén át vendégszerepel a nagyvárad Szigligeti-színházban, Erdélyi Miklós színtársulatánál „A boszorkány”, „A czárnó” és „A vasgyáros” főszerepeiben.

(*) **Newyorki magyar festő Budapestben.** *Halmi Arthur* festőművész, hazánkfia, aki évek óta Newyorkban lakik, a felesége családjában előfordult haláleset alkalmából ma Budapestre érkezett. A művész több hetet itthon és ez alatt pihenni fog, mert Amerikában amily nagy népszerűségnek örvend, éppen olyan nagy elfoglaltsága van. A művész egy év óta állandóan a *Vanderbilt*, a *Gould* és több más amerikai előkelő család számára dolgozik és megrendelésekkel évekre el van halmozva a newyorki, washingtoni, chicagói és sanfranciscoi uri társaságok köréből. A művész ez év szeptember végén tér vissza Amerikába.

(*) **A szobrászmesteriskola elmúlt évi működése.** *Strobl* Alajosnak a vezetése alatt álló állami szobrászati mesteriskola — miként a *Benczur*-festőmesteriskola — az elmúlt művészeti évben szintén igen sikeres eredményeket ért el és számos jelentős alkotással gazdagította művészetünket. *Strobl* Alajos fölláította a margitszigeti Arany-emléket, amelyet *József főherczeg*, a Képzőművészeti Társulat védnökének a megbízásából mintázott. Teljesen elkészült *Mechwart* Andrásnak hatalmas szobrával, amelynek mellécsoportja a *Mücsarnok* jubiláris tárlatán volt kiállítva. A csoportot most öntik bronzba és ugyancsak most faragják márványba a fölakot. *Mechwart* szobrát a

Jövő esztendőben állítják fel Budán az állami statisztikai palota előtti térségen. Készített ezenkívül Strobl külföldi megrendelésre számos mellszobrot és az idei nyáron, amelyet műtermében tölt, elkészíti Jókai szobrának a végleges tervét. Tagja a mesteriskolának négy van, ezek közül Bory Jenő és Vaszary László vendégek, Rápolty Lajos és Bálint János növendékek. Közülük Bori Jenő, akit Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezett az országos Képzőművészeti főiskola helyettes tanárának, a Pelófi-család síremlékét mintázta meg, amelyet nagy nemzeti ünnep keretében avattak fel a kerepesi-úti sírkertben. Emellett szorgalmasan résztvett a műcsarnoki tárlatokon. Vaszary László három pompás dolgot készített. Az egyik Haynald Lajosnak, Kalocsa egykori nagynevű érsekének márványreliefje, a másik Ferenczy Istvánnak, az első magyar szobrászművésznek hatalmas domborművű mellképe, a harmadik a ruszkai márványbányák bejárójának az ékesége lesz, mert Ferenczy használta legelsőbben szobraihoz a ruszkai márványkővet. A harmadik Károlyi Sándor grófnak a mellszobra, amelyet azapesti katolikus legényegylet rendelt meg, amelynek Károlyi Sándor gróf a megalapítója. Rápolty Lajos Michelangelo szobrát mintazza és most maga faragja magyar márványkőbe. A világhírű mester szobraival a mesteriskola az olaszok kincses márványtermő földjét, Carrarát ajándékozta meg, amivel azt óhajtja elérni, hogy a világ minden tájáról odasereglegő művészek lássák, hogy nemcsak Itáliának, de Magyarországnak is van pompás márványkőve. Bálint János egy kissé stílizált libatolvajt mintázott életnagyságu akttal, amelyet egyik legközelebbi műcsarnoki tárlaton mutat be. A mesteriskola Bajza-utcai helyiségében dolgoznak Radnay Béla szobrásztanár vezetésével az országos képzőművészeti főiskola továbbképző tanfolyamának a növendékei is. Ezek közül Cser Károly, aki egész fiatalon már is igen szép eredményeket ért el, ezidén megszerezte magának a legnagyobb kitüntetést, amelyet fiatal magyar szobrász elérhet. Az Országos Képzőművészeti Tanács fölterjesztésére gróf Zichy miniszter neki ítélte a Ferenczy István emlékére alapított állami nagy szobrászművészeti ösztöndíjat.

(*) Bemutató-előadás Marosvásárhelyen. A Marosvásárhelyen működő színtársulat szerdán mutatta be Kun Ernő és Borsay János új énekes előadását, „A három özvegyet”. A szép számban megjelent közönség zajos tetszéssel fogadta a mulattató ujdonságot és néhány énekszámot meg is ismételtetett. Az előadás sikeréhez Verő Ilona, Nádor Zsiga, Ács és Baranyai járultak hozzá jeles alakításokkal.

(*) Színészek a színészegyesület ellen. A vidéki színtársulatok tagjai körében élénk mozgalom indult meg az országos színészegyesület ellen, illetve az országos színészsövetség megalapítása érdekében. A szervező-bizottság ma becsapta ki erre vonatkozó felhívását, amely részletesen tárgyalja a vidéki színészek szomorú helyzetét. Ez a felhívás támadja az országos színészegyesületet, amely szerintük kizárólag az igazgatók érdekeit szolgálja. Ha a kormány a színigazgatóknak adott államegylet iskolák építésére vagy könyvtárak létesítésére fordítaná, — mondja a felhívás — jobban szolgálná a kultúra ügyét, mintha olyan magánüzleteket támogat, amelyek államsegély nélkül is fényesen prosperálhatnak. Négül követeli a felhívás augusztus 15-re a rendkívüli közgyűlés összehívását, a tanácsnak és az irodának sem lehet szünete. Ezen a rendkívüli közgyűlésen ki akarják mondani a színészegyesületnek a nyugdíjegyesület építésében tartása mellett való feloszlását és meg akarják alapítani az országos színészsövetséget, amelyből a színigazgatókat természetesen kizárják. A felhívást a szervező-bizottság nevén 164-en írták alá.

(*) Merénylet egy Boucher-kép ellen. Párisból írják: Egy asszony tegnap délután a Louvreben vörös tintával tele fecskendezte Boucher híres képét, a két bársonyköppönyeges asszonyt. A merénylet szándékát tartóztatták; Delarue Jozefinnek hívják; foglalkozására nézve szabónő és azt mondja, hogy reklám céljából követte el a merényletet. A Louvre bre azt hiszi, hogy a képnél visszaadhatja régi szépségét, mert a tinta nem marta meg az olajat.

(*) A „Denevér” Newyorkban. Newyorkból jelentik: A newyorki Casino-sziabaház augusztus 1-én nyitja meg új szezonját a „Denevér” bemutatóelőadásával. A darab szenzációja ugyan-

az, mint amelyben legutóbb a londoni Lyric-színház játszotta. Angol címe a „The night birds”, a szöveget Gladys Unger, a verseket Artur Anderson dolgozta át angolra.

(*) Liszt-emlékmű Doborjánban. A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz, hogy a doborzáni Liszt Ferenc-emlékbizottságnak gyűjtését, amelynek eredményéből Liszt Ferenc emlékére Doborjánban templomot és emlékművet akarnak emelni, támogassák.

Nyilttér.

Érvénytelen a szállításról nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

FRANÇOIS
TRANSYLVANIA
SEC.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.
Bénautói
ÉJJEL - NAPPAL.
Garage. Javító műhely.
72-54.

FŐVÁROS.

(*) Szabadságon. Rényi Dezső tanácsos, a főváros közlekedési ügyosztályának vezetője megkezdte nyári szabadságát. Távollétében az ügyosztályt Till Antal tanácsjegyző vezeti.

(*) Kedvezményes jegyek katonák részére. A katonaság részéről már több ízben azzal a kéréssel fordultak a főváros tanácsához, hogy a legénység részére, amennyiben a tisztek vezetése alatt mennek, az állatkertben kedvezményes belépő díjakat állapítsanak meg. A tanács legutóbb tartott ülésében tárgyalta ezt a kérdést s ahhoz hozzájárult, a mennyiben elhatározta, hogy a legénység, ha tisztjei vezetése alatt megy az állatkertbe, épp úgy, mint a tanulók, fejkenként husz fillér belépő díjat fizet. A tanács átiratilag értesítette erről a hadtestparancsnokot.

(*) Új játszótérek. A tanács a VI., váci-úti iskola mellett levő telket, továbbá az V., Balaton-utca mellett elterülő két telket iskolai játszótérül jelölte ki.

(*) A hét statisztikája. A székesfővárosi statisztikai hivatal kimutatása szerint a múlt héten a fővárosban élve született 457, halva született 9 gyermek. Meghalt 307 egyén. Esketés volt 130. Az év eleje óta élve született 12.582, halvaszületett 440 gyermek. Meghalt 8253 egyén. Esketés volt 4787. A kórházak közül a Szent Rókus-kórházban és főkéjében ápolnak 812, a Szent László-kórházban 315, a Szent Istvánban 1297, a Szent János-kórházban és főkéjében 1062 beteget. A kórházakban töltött összes elhalálozások száma 79 volt. A marha- és lóvásártér forgalma következő volt: felhajtottak 4425 szarvasmarhát és 975 lovat, Eladtak 4371 szarvasmarhát és 620 lovat.

(*) Ebzárlat-meghosszabbítás. Miután a IX. kerület területén egy eben ufoól megállapították veszélyesét, az előjáróság az ebzárlatot augusztus 13-ig a kerület egész területére meghosszabbította.

(*) Ragadós betegségek. A fővárosi tisztviselői hivatal kimutatása szerint a ragadós betegségek állása a múlt héten a következő volt. Megbetegedések: hasi hagymáz 10, kanyaró 27, skarlát 28, számarhurut 14, ronesoló torok- és gégeiob 15, gyermekgyógyi láz 2, bárányhimlő 8, járványos fülömirigylob 6, paralysis infantilis 1. Halálozás: hasi hagymáz 1, skarlát 3, számarhurut 1, ronesoló torok- és gégeiob 4.

TANÜGY.

= Tankötelesek nyilvántartása. A kultuszminisztérium egy leiratában eirendelte az eddigi szokástól, a tíz évenként kétszeri nyilvántartástól eltérően, a tankötelesek évenkénti nyilvántartását. Mint a „Hircsarnok” értesül, a városi tanács a napokban tett ez ügyben felterjesztést a kultuszminisztériumhoz, amelyben a rendelet hatályon kívül helyezését, illetőleg felfüggesztését kéri, mivel az évenkénti nyilvántartás valósággal egy új bejelentőhivatal felállítását igényelné s a horribilis költségek úgy sem hoznák meg a czélzott eredményt.

= A tanító hivatalos esküje. Az 1909-iki népoktatási törvények valami szolgálati pragmatikafélt is tartalmaznak. De ez a néhány paragrafus csak alapját fogja képezni a megalkotandó szolgálati szabályzatnak. De sajnos, a miniszter ezt az egynéhány paragrafust sem tartja be, hát a száz fő- és alparagrafusból álló szolgálati pragmatikával mit csinálnak majd. A miniszter az idézett törvénynek a legemeniensebb utasítását a tanító hivatali esküjére vonatkozó pontot egyáltalán nem tartja be. A tanító működését csak az eskü letétele után kezdheti meg. Mégis az országban sok ezer tanító van, aki az elmúlt tanévben az eskü letétele nélkül működött. Ezeket a tanítókat ideiglenes és helyettes tanítóknak szokták nevezni. És ilyen ideiglenes tanítókat, akikkel nem tétetik le az esküt, az egész országban, a fővárostól kezdve egész Csikmegyőig, mindenütt találhatni. Minek a törvény, mire való a tanító hivatali esküje, amikor mindezeket csak úgy hébe-hóba alkalmazzák.

= Ötven gyermek egy tanteremben. Ezt az ideális állapotot akarja megvalósítani az „Elmúlt egyetemes gyűlés egyik határozata. De a jelek azt mutatják, hogy a tanítósnak ez az óhaja sohasem valósul meg. Hisz a mostani törvény értelmében is csak 60 gyermek lehet egy tanteremben. De ezt a számot az iskolák 99 százalékánál jóval túl nem őszgezik. Számátalan iskola van, ahol egy tanteremben száznál több gyermek szorong. De akad olyan iskola is, ahol 200-nál több gyermeket gyűmösztöltek be a sötét, dohos levegőjű tanterembe, ilyen lehetetlen állapotok uralkodnak pl. az új-kutai, kabolapataki, irmiczai és egy egész sereg a tanítósnak az ötvenes létszámról, amikor még legtöbb helyen a százasoknál tartanak.

MINDENKI
aki iródkában, hivatalokban, üzletekben a gyárakban a tisztaságot, kényelmet és czélszerűséget szem előtt tartja
AZ „A. B. C.”-NÉL
hygien. tisztított kölesöntörülközőknek, portörülközőknek, padörülközőknek bevezetését, nagyon olcsó kölcsöndíj mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg-
KEZDI.
„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kölcsonzó Vállalat,
Eötvös-utca 30. szám, Telefon 46-86.
Külön osztály vendéglők részére.

KÖZIGAZGATÁS.

A szabadkai új milliós városháza. A szabadkai három milliós városházán az utolsó simításokat végzik és a polgármester szombaton este kiadta az utasítást, hogy a tanácsteremnek szerdáiig készen kell lennie, mert akkor használatba akarják venni. A polgármester utasítása következtében két munkás vasárnap délelőtt is dolgozott a terem parkettjén. 10 óra tájban megjelent a helyszínén két rendőrbiztos és a városi főkapitány parancsára, hivatkozással a vasárnapi munkaszünetre, betiltotta a munkát, egyben pedig egy a munkások, valamint a munkaadó ellen a vasárnapi szünet megszegéséért megindították az eljárást.

Jegyzők találkozója. Azok a jegyzők, kik 1902-ben végezték Szombathelyen a közigazgatási tanfolyamot, folyó évi augusztus hó 4-én délelőtt 9 órakor Szombathelyen a Szabaria-szállóban 10 évi találkozóra jönnek össze. Felkérem kartársaimat, sziveskedjenek lakezimüket velem sürgősen közölni. Radó József körjegyző, Fülesen (Sopron-megye).

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz
Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

SPORT.

Az Olympiád atlétái nemzetközi versenyeken.

Budapest, július 22.

Stockholmból, ahol a világ legkiválóbb atlétái összegyűltek, már csoportonként utnak indultak körutazásokra. Amerika atlétái Berlinben álltak starthoz a Berliner Sport Club versenyén, ahol szenzációs vereséget szenvedtek Németország olympiai atlétáitól. Magyar versenyzők közül Malmöben Ujlaki és Stollmár vettek részt teljes sikerrel. Különösen Ujlaki tett ki magáért, mert a súly-, gerely- és diszkoszdobásban lett első. Stollmár országos rekord idő alatt futotta a 110 méteres gátfutást.

Malmö.

Súlydobás. 1. Ujlaky Rezső (Temesvári AC) 12 m. 35 cm. 2. Magnusson (Svédország).

110 méteres gátfutás. 1. Stollmár Károly (FTC) 15.6 mp. 2. Eller (Amerika) 15.8 mp. 1 méterrel nyerve.

Gerelydobás. 1. Ujlaky Rezső 40 m. 55. cm.

Diszkoszdobás. 1. Ujlaky Rezső 41 m. 76 cm. 2. Magnusson 39 m. 56 cm.

Berlin.

100 méteres síkfutás: 1. Rau (Németország) 10.7 mp. 2. Lippincot (Amerika.)

200 méteres síkfutás: 1. Lippincot (Amerika)

21.9 mp. 2. Rau (Németország.)

800 méteres síkfutás: 1. Braun (Németország) 1 p. 54.7 mp. 2. Meredith (Amerika) 750 m.-nél feladta.

1500 méteres síkfutás: (handicap) 1. Gramseo (Németország) 4 p. 04.3 mp. (100 m. előny). Shepard scratch (Amerika) negyedik lett.

3000 méteres síkfutás: Berna 1. (Amerika) 9 p. 02 mp.

Magasugrás: 1. Horine (Amerika) 186 cm. 2. Lische (Németország) 183 cm.

Rudugrás: 1. Babecek (Amerika) 3.60 m.

Helyből távolugrás: 1. Tsiclitiras (Görögország) 325 és fél cm.

Súlydobás. 1. Roose (Amerika) 14 m. 51 cm. Az olympiai stafétát Amerika és Németország között szerdán futják.

Kopenhága.

100 m. síkfutás. 1. Applegarth (Anglia) 10.8 mp.

200 m. síkfutás. 1. Applegarth (Anglia) 22.4 mp. 2. Giongo (Olaszország).

10,000 m. síkfutás. H. Kolehmainen (Finnország) olimpiai bajnok ellen öt tagból álló dánstaféta állt ki, amely negyzzás méterrel győzött.

Oszteude.

100 méteres gyorsúszás. 1. Belezny László (MAFC) 1 p. 11 mp. 2. Leonard (belga).

400 méteres úszás. 1. Kenyery Alajos (MAFC) 8 p. 03 mp. 2. Pletinks (belga).

100 méteres hátúszás. 1. Szentgróti MAFC) 1 p. 30 mp. 2. Jungels (belga).

4x50 méteres sprintstaféta. 1. MAFC (Belezny, Peterdi, Rimánóczy, Szentgróti) 2 p. 0.4 m.

2. Cercle de Natation (Brüsszel).

Száz méteres pálya, lebegő forduló.

Brüsszel.

100 méteres gyorsúszás. 1. Belezny László (MAFC) 1 p. 03 mp. 2. Lilette (belga).

100 méteres oldalúszás. 1. Kenyery Alajos (MAFC) 1 p. 17 mp. 2. Cornette (belga).

500 méteres úszás. 1. Zachar Imre (MAFC) 7 p. 37 mp. 2. Weekesser (Brüsszel).

5x50 méteres sprintstaféta. 1. Belgium válogatott csapata 2 p. 28 mp. 2. MAFC. (Belezny, Kenyery, Peterdi, Rimánóczy, Szentgróti) 2 p. 28.2 mp. — A belgák váltásnál előbb indultak.

Hamburg.

Németország 100 méteres úszásbajnoksága: 1. Kahanamoku (Amerika) 1 perc 01.6 mp. (Világ-rekord!) 2. Gilliway (Amerika) 1 p. 04.2 mp.

Németország műugrás bajnoksága: 1. Günther (Hannover) 66 egyhuzad pont.

Császárdíj 500 m.-es úszás: 1. Hodgson (Canada) 7 p. 23 mp.

100 méteres mellúszás: 1. Bathe (Németország) 1 p. 21.5 mp.

300 méteres mellúszás: 1. Bathe (Németország) 6 p. 55.4 mp.

2x200 méteres staféta (Világdiplomás díj). 1. Hellas (Magdeburg) 8 p. 16.6 mp. 2. Magdeburg 1896. — Ausztrália és Amerika nem indult.

100 méteres hátúszás: 1. Kellner (Spandau) 1 p. 23.4 mp. 2. Hack (Kerefeld) 1 p. 25.2 mp.

( ) Köttingbrunni versenyek. A Császár-díj gazdag trofeáját, melyért legjobb hároméveseink, valamint igen jó klasszisu idősebb lovak vették fel a versenyt, gróf Lamberg Lord Firebrandja nyerte meg. A valóban kiváló mén már jóval a meeting kezdete előtt az előrefogadások piacán ugyszólván egymaga állott az érdeklődés középpontjában; újabban azonban az istállóból kikerült, szinte ezélatosnak tetsző kedvezőtlen hírek miatt elfordult tőle a bizalom és odssa hosszabb lett; helyette más lovakat, első sorban a tegnapi versenyben helyzetlenül futott *Lirát* fogadták. A verseny eredménye igen kedvező világot vet hároméveseinkre, mert a második és harmadik helyet is azok, még pedig a betegnek mondott *Poker*, melyre már megbeszélésünkben felhívtuk a figyelmet és az alig fogadott *Marasesti* foglalták le. A versenyben nyolcz ló futott. Start után *Unbedacht* állt az éltre *Briton* és *Poker* előtt, de helyét hamarosan *Marasesti* foglalta el. Az egyenesbe *Poker* fordult be elsőnek, de mellette hamarosan elhuzott *Lord Firebrand* és megnyerte a versenyt. Az eredményt alből a tekintetből, hogy csupa háromévesek voltak elől, örömmel fogadhatjuk, de azt a módszert, ahogy a fogadókat minden nagyobb versenyünk előtt félrevezetik, eléggé keményen el nem ítélni kell, mert az még sem járja, hogy a publikum minduntalan falhoz legyen állítva azért, mert egyes istállók nagyobb oddsokat akarnak maguknak kiesikarni. Ha ez így folyik tovább, a lóversenypont egészen elzüllyk, mert a helyzet már most is szinte tarthatatlan. A többi futamokban is legnagyobbbrészt a kevésbé fogadott lovak győztek. A versenyek részletes eredménye:

I. *Nyctellen Kétevesek versenyje*. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Dobozi ménes sm *Irak* (Varga), 2. Hg. Hohenlohe K. pm *Raphael* (Shaw), 3. Br. Springer C. stpm *Apant* (Carslake). Futottak még: *Rama*, *Kakuk*, *Ghitta*. Küzdelem után egy hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:55, 20:98, 61.

II. *Badeni handicap*. (Ujlovások.) Díj 4000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Neimans R. 4é pher *Polydore* (Folis), 2. Geist G. 3é sher *Taban* (Zangen B.), 3. Balatoni ménes 3é pm *Vocativus* (Krause). Futottak még: *Matchless*, *Vladimir*, *Normanne*, *Union Jack*, *Radium*. Félhosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:103, 20:62, 31, 68.

III. *Leobersdorfi díj*. (Háromévesek.) Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. pm *Giorgi* (Varga), 2. Egyedi L. sk *Serenissima* (Pretzner), 3. Br. Springer G. pk *Peribébe* (Schuster). Futottak még: *Titan*. Igen könnyen egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:18, 20:27, 35.

IV. *Császár-díj*. Díj 40.000 korona. Táv 2800 méter. 1. Gr. Lamberg H. 3é sm *Lord Firebrand* (Ferguson), 2. Dreher A. 3é stpm *Poker* (Varga), 3. Dr. Fischer H. 3é pm *Marasesti* (Painter), 4. Widzowi ménes 5é pm *Ksiazé Pan* (Jarek). Futottak még: *Lira*, *Chilperie*, *Unbedacht*, *Briton*. Igen könnyen négy hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik, félhosszal negyedik. Tot.: 10:47, 20:41, 50, 47. Könnyűfogadások: egy és egynegyed *Lira*, három és fél *Lord Firebrand*, 5 *Chilperie*, 6 *Briton*, 7 *Marasesti*, 14 *Poker*, 16 *Ksiazé Pan*, 40 *Unbedacht*.

V. *Kétevesek handicapja*. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Lov. Landau H. pm *Rehawinkel* (Gulyás), 2. Mautner V. sk *Marta* (Korb), 3. Dreher A. sk *Reklame* (Varga). Futottak még: *Mondóka*, *Bytham*, *Marmont*, *Tuba*, *Bowli*, *Mandragora*, *Galiba*, *Parthenis*, *Kokarde*. Könnyen egy hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:59, 20:68, 34, 35.

VI. *Köttingbrunni nyári akadályverseny-handicap*. Díj 8000 korona. Táv 4000 méter. 1. Gr. Orsich P. 3é pher *Halpenny* (Kollár), 2. Hg. Lubomirski Gy. 4é sk *Rosalie* (Walkington), 3. Gr. Esterházy A. 4é pk *Carbonadel* (Krouzil). Futottak még: *Tihamér*, *Böske*. Biztosan két és fél hosszal nyerve, tizenkét hosszal harmadik. Tot.: 10:74, 20:62, 32.

VII. *Handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Geist G. 3é pm *Daja* (Winkfield), 2. Schwarzenberg A. 3é pk *Slieve Bawn* (Sas), 3. Egyedi L. 3é sm *Fair play* (Baluska). Futottak még: *Selavin*, *Portici*, *Szabad*, *Katapila*, *Azalée*, *Bursak*, *Lirnik*, *Ivoire*, *Jeanne d'Arc*. Könnyen egy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:38, 69, 60.

A meeting holnapi hatodik napján a *Razi-díj* és a *Köttingbrunni kancza-díj* állanak előtérben. Az előbbiben *Monte-Carlo*, a másikban *Acé* a tippünk, felölleink:

- I. *Briquet-Reclame*
- II. *Monte-Carlo-Macavlay*
- III. *Nelson-Szakajtó*
- IV. *Acé-Sevgull*
- V. *Selavin-Pandango*
- VI. *Böske-Nona Sahib*
- VII. *Ferdusi-Baby II.*

( ) *Díjlövészet*. A Budai Polgári Lövészegyesület tegnap megtartott díjlövészetén a következők nyertek díjakat. A vadászfegyver céltáblán: Zinkl János, dr. Lanner Dezső, Grawatsch Tivadar, Kenderesi Kálmán, Bersinder Ervin, Hellinger Gyula, Jancsó Vilmos, dr. Bozóky Ádám, Jellinek Antal. A 35 méter távolsági pisztoly céltáblán: Jellinek Antal, Weissenbacher Endre, dr. Gyulay Elemér, Kenderesi Kálmán, Grawatsch Tivadar, Gillibert Győző, Hellinger Gyula, dr. Bozóky Ádám, Heller József, Weissenbacher Endre pisztoly mester lett. A 75 méter távolságu vadászcéltáblán: Jellinek Antal, dr. Lanner Dezső, Szücs István, Hellinger Gyula, Bersinder Ervin, Zinkl János. A Mannlicher kezdő céltáblán a haladók közül: Kratzl Béla, Scherer Sándor, Szücs István. A kezdők közül: dr. Lanner Dezső, Nagy Emil, Stopfer György.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A verekedő képviselő ügye. Egy fővárosi napilap nemrégiben cikksorozatát kezdett, amelyben pellengérré állította a munkapárti képviselők egy részét. Az egyik cikk dr. Nagy Sándor képviselőről szólt, akiről mélyen a becsületbevágó dolgokat állított a közlemény. Dr. Nagy Sándor kérte a cikk rektifikálását, de dr. Légrády Ottó szerkesztő csak úgy lett volna hajlandó a képviselő nyilatkozatát kiadni, ha ahhoz a cikkíró is hozzáfűzheti a maga megjegyzéseit. Nagy Sándor képviselőnek nem tetszett az ügy ilyen elintézési módja és ezért június 18-án délután megvárta dr. Légrády Ottót a Váci-körut és Lipót-körut sarkán a szerkesztőség előtt azzal az eltökélt szándékkal, hogy kieroszakolja tőle a cikk rektifikálását. Dr. Légrády Ottót többen figyelmeztették, hogy Nagy Sándor izgatottan jár fel s alá a ház előtt és ezért mikor kilépett a kapun, egyenesen hozzálépett:

— Velem akar beszélni? — kérdezte dr. Légrády Ottó. A képviselő válasz helyett a hátsó nadrágzsebébe nyult, ahol rendszerint revolverét szokta tartani, mire a szerkesztő, hogy elejét vegye az esetleges inzultusnak, lefogta a képviselő kezét. Ugyanekkor a nyomdai személyzet két tagja kijött a kiadóhivatalból és szintén odament, hogy a szerkesztőnek, ha esetleg szükséges, segítségére legyen. Az eset nagyszámu közönséget is vonzott oda. Tettelegességre nem került a sor, a képviselő átment az utca tulsó oldalára és ott sétált tovább fel és alá, míg végre eltávozott. Ebből az esetből kifolyólag dr. Légrády Ottó bűnvádi feljelentést tett Nagy Sándor ellen, de viszont Nagy Sándor is dr. Légrády ellen. Ezekben az ügyekben a budapesti kir. ügyészség feltűnést keltő határozatot hozott. A kir. ügyészség ugyanis mindkét feljelentés ügyében megszüntette az eljárást, mert szerinte Nagy Sándornak a panaszja nem képezheti bűnvádi eljárás alapját, de dr. Légrády Ottó panaszja sem alkalmas erre, mert — az ügyészség végzése szerint — még kihágást sem képez az, ha valaki hátranyul ahhoz a zsebéhez, amelyben rendszerint a revolverét tartja és amelyben ez alkalommal is a revolver volt. Nem képezhet ez kihágást azért sem, mert nem bizonyos, hogy Nagy Sándor képviselő elő akarta-e tényleg venni revolverét és ha igen, hogy löni is akarta-e vele. Ezt a végzést most kézbesítették a feleknek, akik közül Légrády Ottó e beszűntető végzés ellen felfolyamodással élt a kir. főügyészséghez. Amennyiben a kir. főügyészség sem tartaná fenn a vádat, dr. Légrády Ottó mint pótmagánvádó, még mindig élhet a vádemelés jogával.

§ A dunakeszi apagyilkosság. Id. Mészáros István dunakeszi földműves már hosszabb ideje hadilábon állott saját fiaival, ifj. Mészáros István és Mészáros Ignáczsal. Az öreg Mészáros még mindig rendelkezni akart fiaival, de ezek, mivel már régen nagykorúak voltak, nem akartak atyjuk kívánságainak eleget tenni. Mészáros István ez évi április 4-én is összejördült fiaival és ennek folyamán annyira ekéseredett, hogy elment hazulról azzal az elhatározással, hogy kivégzi magát. Mindenekelőtt felkereste a falu végén lakó komját, Gulyás Antalt, akinek átadta óráját megörzés végett. Majd meleg bucsut vett Gulyástól, a vasuti tölcsér felé haladt. Gulyás Antalnak feltűnt id. Mészáros Istvánnak lehangoltsága és utána sompoly-

gott. Láttá, hogy felment a vasuti töltésre és halotta, hogy hangosan imádkozik. Ebben a perczben haladt el a Vác felől jövő vonat. Gulyás odarobant és id. Mészáros elhuzozta a sinekről. Gulyás a megmentett komáját ezután lebeszélte az öngyilkosságról és hazakisérte. Estefelé érkezett haza id. Mészáros, aki az istállóból előkerített egy lámpást és az égő lámpással együtt fel akart menni a szénpadlásra, hogy ott töltsse az éjszakát. Fiai ekkor észrevették, utána mentek a padlásra és hangos szitkok közepette arra akarták bírni apjukat, hogy menjen le a padlásról. Az öreg nem engedett, mire két fia ránczizgálta lefelé. Id. Mészáros erre pofonította egyik fiát, aki fojtogatni kezdte az öreget. Néhány percz múlva mindkét fiu megdöbbenéssel vette észre, hogy apjuk meghalt. A két Mészáros erre a csendőrségre ment és ott jelentést tett. A csendőrség letartóztatta a két gyilkost, akik közül Mészáros Ignácz törekedett magára vállalni az egész bünt. Azt állította, hogy egy maga fojtotta meg édesatyját, aki őt megverte míg István bátyját menteni igyekezett. Mészáros István azzal védekezett, hogy ő nem emlékszik az esetre, mert ő már tébolydában is volt és még most sem normális eszű. A két gyilkos testvér ellen a pestvidéki kir. ügyészség ma adott vádlíratot, felmenő ágon elkövetett gyilkossággal vádlova meg a két Mészáros-fiut, tettestársakként.

§ Az oregoni professzor bünpere. Ez év április havában — annak idején megirták a lapok — Budapesten termelt egy Bolgár-Lessing Lajos nevű ember, aki annak idején egy budapesti hétfői lapnak volt a szerkesztője. Abban az időben még Schlésinger Lajosnak hívták, később azonban Bolgárra magyarosította a nevét. Budapestről eltávozva az amerikai Oregon-államba ment, ahol a Schlésinger szövből csak annak középső részét tartotta meg és így lett belőle Bolgár-Lessing Lajos. Állítólag egy oregoni mezőgazdasági főiskolának volt a tanára. Áprilisban Budapestre érkezett és egy előkelő szállodában vett lakást. Nyomban meglátogatta a kereskedelmi és belügyminisztériumokat, hogy támogatást nyerjen az amerikai kivándorlás ellen irányuló akeziójához. Felkérte gróf Apponyi Albertet is, hogy a régi képviselőházban tartandó nagyszabású előadási sorozatát nyissa meg egy bevezető előadással. Apponyi ezt meg is ígérte neki, de a politikai viszonyok miatt nem tehetett eleget ennek. Bolgár-Lessing Lajos egy áprilisi estén megtartotta első előadását nagyszámú ingyen-közönség előtt, amelylyel vetített képek kíséretében általános frázisokban ismertette az amerikai kivándorlást, majd rátért Oregon állam dícséretére, hemutatta annak természeti szépségeit. Erősen dícsérte az oregoni viszonyokat, amelyek nagyon alkalmasak teszik ezt az államot az oda való kivándorlásra és hangoztatta, hogy a földmíveléssel foglalkozó magyarok számára ez a hely valóságos paradicsom. Az előadáson néhány újságíró is jelen volt, akik nyomban átlátták, hogy az oregoni professzor tulajdonképpen nem a kivándorlás ellen beszél, hanem ellenkezőleg, épp kivándorlásra akarja csábítani az embereket. Az előadás folyamán többször közbe is szóltak:

— Hisz ez egyenes csábítás a kivándorlásra. Bolgár-Lessing Lajos kezdetben tiltakozott ez ellen, de később már nem is reagált a közbeküldésekre. Az előadás végén a tanár ur odament Pásztor Árpád, Déri Gyula és Halász Ernő hírlapírókhoz, bemutatkozott nekik és ismételt tiltakozott az ellen, hogy ő kivándorlásra csábít. A hírlapírók azonban kijelentették, hogy ők megírják az esetet lapjukban és nem fogják tűrni, hogy a kivándorlás ellen hirdettet előadás épp a kivándorlásra csábítson. A lapok cikkei alapján a rendőrség is érdeklődni kezdett a tanár ur és multja iránt, aminek alapján Bolgár-Lessing Lajost csakhamar letartóztatták. A kir. ügyészség kivándorlásra való csábítás büntette miatt emelt ellene vádat, mert a nyomozat során kitént, hogy Bolgár-Lessing Lajos ügynöke egy hajózási társaságnak, amelytől províziót kapott és amelytől egyenes megbízása volt, hogy Oregonba csábítsa kivándorlókat. Ebben az ügyben a július 25-én, csütörtökön lesz a törvényszéki főtárgyalás.

§ A pozsonyi rejtélyes gyilkosság. Mult szerdán a pozsonyi dinamitgyár mellett talált női holttest ügyében a nyomozás még folyik. A gyilkosság elkövetésének gyanuja Szalai Gusztáv munkásra

irányul, akit a rendőrség átkísértetett az ügyészséghez. A holttest személyazonosságát eddig nem lehetett megállapítani; a rendőrség a személyazonosság kérdésében ismételt kihallgatta Kajdacs Róza kéjnéit, akinek a gyilkosságról közvetlen tudomása van és aki a meggyilkoltat Földes Annának tartja, de ilyen név a rendőrségen ismeretlen. A pozsonyi rendőrség részéről Ejjuri Károly vizsgálóbíró, Glósz Ernő ügyész és dr. Krisztián János törvényszéki orvos szemlélt tartották a holttest felfedezésének színhelyén.

§ Rosenfeld Lajos a rabkórházban. A dohányutcai rablőgyilkosok idősebbike, Rosenfeld Lajos nyomdász, erősen tüdőbajos. Védője ezért a terheltek a rabkórházba való szállítását és orvosi megfigyelését kérelmezte, amit dr. Vass vizsgálóbíró el is rendelt és még szombaton fogatosított. Rosenfeld Lajos szombat óta a gyűjtőfogház rabkórházának lakója, ahol igen bünbánó magaviseletet tanusít. A rablőgyilkos a kórházban is a legszigorubb felügyelet alatt van, úgy, hogy védője csak külön kiadott ügyészi engedély alapján látogathatta meg. A vizsgálóbírónak nagy nehézséget fog okozni a hullaboncolási jegyzőkönyvben foglalt orvosi vélemény és a rablőgyilkos testvérpár vallemási jegyzőkönyve között fenforgó ellentétnek kiderítése. A bonczjegyzőkönyv szerint ugyanis a gyilkosságot zsineggel követték el, amiből arra kell következtetni, hogy a gyilkosok sötét tervüket előre eszelték ki. A Rosenfeld-testvérek ellenben ugy-alják elő az esetet, mintha ők másra, mint a szerkesztésen Schwartz Johannának kloroformmal való elaltatására és kirablására nem gondolták, amikor hozzá felmentek és kerekén tagadják, hogy zsineget vittek magukkal. Mindketten egyértelműen vallják, hogy elaltatás közben lefogták áldozatukat, aki a dulakodás folytán megfuladt.

§ Drágaköveskedők családja. Feiner Adolf vendéglős volt a Népszínház-utczában. Csakhamar megunta azonban foglalkozását és jobban jövedelmező kereset után nézett. Külföldi drágaköveskedőtől összevásárolta azokat a köveket, amelyeknek valami szépséghibájuk volt. Bécsben, Berlinben és Amszterdamban csakhamar ismertté vált a hibás kövek kedvelője s rövid idő alatt tekintélyes hitelt is eszközölt ki magának. A hibás köveket azután úgy foglaltatta aranyba, hogy a hiba ne legyen észrevehető és az így előállított ékszert azután vidéki zálogházakban értékesítette. A vidéki zálogházak becsüsei ugyanis jóval gyakorlatlanabbak, mint a fővárosi becsüsök és így erősen értéken felül sikerült neki mindig a rossz köveket becsapni. Az üzlet jól mehetett, mert Feiner még utazókat is tartott, akik felkeresték a vidék nagyobb városait. Körülbelül nyolcz drágaköveskedőtől élvezett több mint százezer korona hitelt, akiket egyszerre csak azzal a kijelentéssel lepette meg, hogy ő fizetésképtelen. A megrémült hitelezők azután hosszú alkudozás után kiegyeztek Feinerrel 50 százalékra. A vendéglősből lett ékszerész az egyezés első részletét, mintegy 8000 koronát ki is fizette, de már a második részlettel adómaradt s hitelezési csalás miatt teittek ellene feljelentést. Panaszukban elmondták, hogy rájöttek, miképp Feiner a hitelbe vásárolt drágakövekkel egyáltalán nem kereskedett, hanem azokat nyomban az átvétel után elzálogosította. A budapesti királyi ügyészség a feljelentés folytán vizsgálat elrendelését indítványozta, de ez ellen Feiner védője előterjesztéssel élt, amelyben azt állította, hogy Feinernek éppen az elzálogosítás volt az üzleti alapja. Kondi Elemér vizsgálóbíró ebben a bonyolult ügyben vasárnap megbízta Havas Miksa könyvszakértőt, hogy vizsgálja meg Feiner üzleti könyveit és kutassa ki, hogy valóban megfelelő-e a tényeknek az az állítás, hogy Feiner üzlete tulajdonképpen a hibás drágakövek értéken felüli elzálogosítása volt. A vizsgálóbíró végzésében kiemelte, hogy Feiner a hitelezési csalás vádjá ellen valóban azzal védekezik, hogy ő a zálogkölosön-intézeteket vezette félre.

§ A járásbíró afférje. György Mór szabadkai földbirtokos följelentette az igazságügyminiszternél dr. Hajnal József, szabadkai járásbíró, mert ez a zsidó hitközségnél iskolaszéki bizottsági elnökséget és a nőegyletnél titkári állást tölt be. A szerdai tábla elnöke nyilatkozattételre szólította föl Hajnal Józsefet, aki megerősítette, hogy ezeket az állásokat betölti, de ezeken kívül elnöke még a zsidó patronáznak is. Az igazságügyminiszter György feljelentését elutasította és leiratában föl-hívta a törvényszék elnökét, hogy a járásbírónak kulturális és emberbaráti téren kifejtett működéséért a miniszteri elismerést adja tudtul.

KÖZGAZDASÁG.

Tömeges fizetésképtelenség. Napról-napra erősebben szaporodik a fizetési zavarokba jutott kereskedők száma. A fizetésképtelen kereskedők hosszú listája a rendkívül kedvezőtlen konjunkturának, a szilárd pénzügyi viszonyoknak a következménye. Évtizedek óta fönnálló kereskedőházak jutnak fizetési zavarokba, melyek már nem egy pénzkrisist átúsztak. A pénzügyi intézetek korlátozzák a kereskedők hitelét, könyvköveteléseit nem számolják le s így ha még aktív is a kereskedő, átmenőleges pénzzavarán segíteni nem tud s kénytelen a fizetésképtelenséget bejelenteni. A fővárosban évek hosszú sora óta fönnálló s vagyonos kereskedőknek tartott cégek jelentenek inszolvenziát. Jelenleg is két olyan nagy fővárosi cég fizetésképtelenségéről beszélnek kereskedői körökben, amely inszolvenziánál több millió koronával van a fővárosi piac érdekelve. Nem akarunk az eseményeknek elébe vágni, mert a két cég igyekszik elsimítani zavarait, hogy a fizetésképtelenség elkerülhető legyen, ami azonban alig fog sikerülni. Egyelőre a bankoktól függ, hogy a két fizetésképtelenség bekövetkezik-e. Kívánatos, hogy a pénzügyi intézetek s az érdekeltek cégek között a megegyezés létrejöhessen, mert ez nagy előnyére válna piacunknak. — Egyébként ma is kipattant egy nagy inszolvenzia.

A Marosvásárhely melletti medgyesfalvi szeszgyár és finomító és gőztéglagyár, mely vállalat Straetz Hermann tulajdona és Erdély egyik legelső és legkiterjedtebb iparvállalata, ma körlevélben értesítette hitelezőit, hogy nem képes eleget tenni fizetési kötelezettségének. A fizetésképtelenség nagy szenzáció erejével hatott Erdélyben, ahol a céget dugszágnak, szolidnak és a vállalatokat pedig kitűnő menetűnek tudták. A cég legutóbbi létesített nagy vállalata egy tengeri, valamint burgonya földmívelésre berendezett keményítő- és szirup-gyár volt. A cég valamennyi üzletágát és vállalatait jólmenőnek tartották és minden évben nyereséggel zártak. A Straetz által hitelezőihez írott körlevélben azt mondja, hogy az első üzletét nagy nyereséggel zárta le, sőt a legutolsó mérlege is elég kedvező volt. A fizetési zavar — úgy mondja a körlevél — abból származik, hogy nagyszámú hitelvontak el tőle a bankok, úgy, hogy a váltótartozásokat egyszerre kifizetni képtelen volt. A fizetésképtelenné vált Straetz cég kijelenti, hogy tartozásaira megvan a teljes fedezet, mert három millió passzívával szemben az aktívák jóval meghaladják a négy milliót. A hitelezők a hó 27-ére értekezletet hívtak egybe, amelynek az a célja, hogy az üzemet zavartalanul tovább folytathassa a cég, ami annál is inkább kívánatos, mert a vállalatok bukása óriási kihatással lenne Erdély egész közgazdasági életére.

Ma különben még a következő fizetésképtelenségeket jelentik: Klein Mór Szarvas, Moskovitz M. és társa Kolozsvár, Welwart és Verber Budapest, Schönfeld Kálmán Nyírbátor, Auslaender Izrael Tarcal, Löwinger Pál Lipót Ókeresztur, Adler Izor Lugos.

Furesa alaptőkeemelése. A fővárosban néhány év alatt gombamódra elszaporodtak a minimális alaptőkével alakult részvénytársasági alapon működő kereskedelmi vállalatok. Alakult olyan is, mely mindössze 5—10,000 korona alaptőkével igyekezett „nagyobb kereskedelmi üzleteket” lebonyolítani. Az egyik ilyen, egészen friss hajtású vállalat a „Phönix” Kereskedelmi Részvénytársasága, mely a mult évben alakult 60,000 korona alaptőkével s még eddig mérleget sem tett közzé. Ellenben most — mint értesülünk — rendkívüli közgyűlést hívott egybe a 60,000 koronás alaptőkének 1,500,000 koronára való fölemelése ügyében. A rendkívüli közgyűlésre szóló meghívó azzal okolja a szokatlan alaptőke-szaporítást, hogy a társaság egyidejűleg 5 vállalatot szerzett meg és azok üzembe helyezésére szükséges a friss pénz. Mindenesetre furcsa, hogy ilyen kicsiny vállalatok ekkora fába vágják a fejszájukat s vállalkozási szellemük kielégítésére az alaptőkeemeléshöz szükséges pénzügyi jöhszemű embert bizalmára appellálnak.

A vámpolitikai központ. A M. Gy. O. Sz. által a vámpolitikai központ körül fölkavart vitába újabb erőteljesen szólnak bele a többi szakegyesületek is. A kérdést újabb szempontból világítja meg *Rechnitz* Béla vezérigazgató, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének alelnöke a Vegyészeti Lapok legújabb számában megjelent érdekes cikkében. *Rechnitz* kifejti, hogy minden vámpolitikai előkészület súlypontja a dolog természeténél fogva abban van, hogy a különböző ipari szakmák képviselői tisztába jöjjenek arra nézve, hogy a vámtarifa vagy az X. vagy Y. állammal kötött kereskedelmi szerződés vállalatuk termelését és prosperálását miként befolyásolta. Nem kevésbé fontos feladat a bel- és külföldi termelési költségeknek exakt alapon való összehasonlítása, ami egyedül adhat megbízható utmutatást a hazai ipar megvédésére szükséges vámok mértékének megállapítására. Csupa oly feladat ez, amelyet a szakmák szerint szervezett egyesületek oldhatnak meg a legalaposabban és a legszakzszerűbben. Németországban is a Handelsvertragsverein körül tömörült egyesületek meggyeztek arra nézve, hogy a kereskedelmi szerződések szövegét érintő kívánságok egybegyűjtésére az általános jellegű egyesületek, a vámtarifa egyes részeit érintő kívánságok feldolgozására pedig a szakegyesületek vállalkoznak. Ha a vámpolitikai tárgyalásokra való előkészület nálunk tervszerűen megindul, végzetes hiba volna fel nem használni azt a speciális tárgyismeretet és üzleti tapasztalatot, amelyet minden jól szervezett szakegyesület képvisel. Ez okokból formulázta dr. *Heltai Ferencz*, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének elnöke azt a kívánságot, hogy a vámpolitikai központ vezetésében és világításában a szakegyesületeknek is megfelelő szerep biztosíttassék. Miután a kamara vámpolitikai központja e jól megokolt tárgyi kívánságokat teljes mértékben honorálta és a szakegyesületek önálló elhatározási jogát az egész vonalon biztosította, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete ehhez a központhoz csatlakozott. A M. Gy. O. Sz. vámpolitikai tanácsához, amelyet különben elvi szempontból is elhibáztak tart, az egyesület azért nem csatlakozott, mert az említett biztosítókat megszerezni nemcsak hogy nem volt képes, hanem ellenkezőleg, azt kellett tapasztalnia, hogy a Gy. O. Sz. a szakegyesületek kívánságai következtében az egész akcióitól visszavonult. A M. Gy. O. Sz. maga külön akciójával nem tesz szolgálatot az ország iparának, mert továbbra is fentartja azt a széttagoltságot, amely a legutóbbi kiegyezés alkalmával oly súlyos kárt okozott a magyar közgazdaságnak. A cikkíró itt figyelmeztet arra, hogy a vámpolitikai kérdéseknek merőben a gyáripár szempontjából való egyoldalú megvilágítása a kormányra nézve sohasem lehet oly becses, mint az olyan munkálat, amely a különböző érdekek összeegyeztetésével és összeegyeztetésével jött létre. Ez a megoldás helyesebb az ipar autonómiájának fenntartásának érdekében szempontjából is, mert ha a gyáripár, a kisipar, a kereskedelem és a foglalkozások különböző ágazatai mind külön-külön dolgoznak, a kormánynak kell majd lépten-nyomon kompromisszumokat csinálnia, ami az állami beavatkozás szertelen növelésére vezet. Miután 1903-ban még a M. Gy. O. Sz. is résztvett, a kamara közös munkájában, a cikkíró végül azt a reményt fejezi ki, hogy Magyarország egész ipari és kereskedelmi érdekeltisége egy táborban a közös zászló alatt fogja megvívhatni a gazdasági kiegyezés nagy csatáját.

Cseh tőke Horvátországban. Az új horvát jelzálogbank alapítása igen élénkítő tette a zágrábi pénzpiacot. A pénzügyi intézetek, valamint pénzügyi fiókok alapítása szintén napról-napra szaporítja a zágrábi pénzügyi életet. Napról-napra szaporítja a zágrábi pénzügyi életet. Napról-napra szaporítja a zágrábi pénzügyi életet. Napról-napra szaporítja a zágrábi pénzügyi életet.

a Horvátokat. A Zivnostenska terjeszkedése azonban azért is figyelemreméltó, mert ez a cseh pénzügyi intézet nemcsak újleteket csinál, de nemzetiségi politikát is, amint azt már több ízben megírtuk. Ipari alapításával idegen munkások egész özönét zúdítja az országra, az általa létesített sör- és élelmiszeriparok berendezéseit cseh gyárral készítette. Most alapít egy új biztosító-intézetet s ez különösen a nemzetiségi vidékeken a magyar biztosító-intézetnek lesz versenytársa. A magyar közgazdasági életben napról-napra erősebben jut kifejezésre ennek a cseh pénzügyi intézetnek működése, amely most Horvátországban is megveti a lábát.

Készül a szeszkartel. Rövidesen drágulni fog a szesz is. Az érdekeltek ugyanis azt reménylik, hogy a hó végéig sikerül legyen azokat a nehézségeket, amelyek eddig megakadályozták a szeszkartel megalakulását. Valószínű, hogy a részleges kartel egy új részvénytársaság alakjában jöhet létre, amelynek alakuló közgyűlése augusztus hó első napjaiban megtartható lesz. Az új részvénytársaság pedig keresni fogja az összeköttetést a mezőgazdasági szeszyárakkal, hogy ezeket is bevonhassa az új alakulásba egy közös bevásárlási, eladási és számolási csoda szervezése által. A szepesi, lipói, iglói és sárosi szövetkezeti szeszyárak, amelyek 100.000 hektoliter korlátnál felett rendelkeznek, hajlandók a kartellel csatlakozni.

A Központi Hitelbank közgyűlése. Az év elején válságba jutott Magyar Pénzügyi Intézetek Központi Hitelbankja, vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlést a Lloyd-társulat dísztermében. A közgyűlést megelőzően az intézet helyiségében értekezlet volt, amelyen csak a több, mint 30 részvény tulajdonosai jelenhettek meg. Ezt az értekezletet Vörös László v. b. t. t. nyitotta meg, majd bemutatta a mérleget. Ezután a legutóbbi rendkívüli közgyűlésen kiküldött hatos bizottság jelentését olvasták föl. A jelentés fölött vita nem indult meg, minthogy az a közgyűlés még egyszer felolvasásra került. A közgyűlést dr. *Hoványi Géza* elnök nyitotta meg. A formalitások elintézése után derültséget keltett dr. *Szlakyt* (Fehértemplom) felszólalása, aki az egész közgyűlést érvénytelenítést kérte, mert ő csak 20 részvényt tett le és a letéti jegye 40 darabról szól. Az elnökség vizsgálja meg valamennyi jelenlevő letéti jegyét. Szlakyt azután felvilágosították, hogy az 1000 koronás névértékű részvények már mintegy egy év előtt 500 koronás címletekre cseréltettek ki és hogy természetesen minden elszámolás ilyen darabokról szól. *Hoványi* kijelentette, hogy az igazgatóság és a felügyelő-bizottság nem kér felmentvényt, viseli a felelősséget továbbra is. Kéri a jelentés és az előterjesztett mérleg tudomásulvételét. Az előterjesztésekhez többen hozzászóltak. A vita folyamán megállapították, hogy a veszteség gyanánt leírt összegben szerepelnek a visszavásárolt részvények, rendkívül pesszimistikusan van felvéve a karánsebsi érdekeltiség, továbbá több olyan tétel, amelyek pillanatnyilag nem teljes értékűek, azonban nagy valószínűségűek, amellyel, hogy aránylag rövid idő alatt jelentékeny részük befog folyni. A részvényesekre igen megnyugtatók voltak a kapott felvilágosítások és az a tudat, hogy a befolyandó összegek a részvényesekre eső kvótát jelentékenyen emelni fogják. Dr. *Moskovics Ervin* (Homonna) élénk helyeslés között adott azon óhaját, hogy a közgyűlés végül elfogadja a felelősség fentartását, hanem vegye át a visszavásárolt részvényeket. *Barta Ödön* Nyulászival polemizál, akinek eljárását nagy mértékben inkompetnek tartja. A közgyűlés végül elfogadta a felelősség fentartását mellett az igazgatósági jelentést és az igazgatóság új tagjaiul megválasztotta *György Endrét*, *Hübner Károlyt*, *Révész Bélát*, *Ring Gézát*, *Burdia Szilárdot*, *Pásztor Miksát*, *Nyulászi Jánost*, *Szél Ödönt*, *Vermes Bélát*.

A vaskartel. A múlt hóban Bécsben megtartott vaskartel-ankétán kiderült, hogy néhány hatalmas, tőkeerős cég mily óriási összegekkel adóztatja meg évről-évre a vaskartel révén Magyarországot és Ausztriát egész közgazdaságát. E nyomasztó monopólium ellen természetesen állandóan lázdoznak a vasfeldolgozó közép- és kisipar, a gépgyárosok és a vaskereskedelem, de összetartás hiányában mindaddig eredménytelenül. Most az osztrák agrárközpont végére erőlyesen hadat üzent a vaskartel urának és megindította az adatgyűjtést az érdektelt iparágak körében. A vaskartel letörése végett a hűrsavas behozatali vámjának eltörlése érdekében szándékoznak mozgalmat indítani s írja a gazdák lapja — nem is lesz nehéz bizonyítani, hogy míg a mezőgazdasági vámvédelemnek a kartelek száma ize szerint követelt áttörése a

kettős monarchia népeinek millióit meg millióit károsítaná, addig a vaskartel egyeduralmának megszüntetése óriási közgazdasági hasznot jelentene a feldolgozó iparágakra és az egyre több gépet fogyasztó mezőgazdaságra nézve is. A kartelek visszaélései, kizsákmányoló tulzásai ellen irányuló küzdelemben tehát a magyar gazdaságadalom is közszeles fegyvertársa lesz az osztrák agrárközpontnak.

A francia járadékok. Klotz francia pénzügyminiszter egy banketten beszédet mondott, melyben bírálta a francia állampapírok ellen indított hadjáratot. Szólt az állampapírokban mutatkozó általános baissat annak a körülménynek tulajdonította, hogy a rendkívül élénk ipari tevékenység következtében a fix jövedelmet biztosító értékeket pillanatnyilag elhanyagolják. A miniszter rámutatott arra, hogy a francia járadék az összes ily értékeket a nemzeti hitel szoliditása és piacának kiterjedtsége tekintetében felülmúlja.

Pranger vezértitkár szabadságon. Pranger József udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára tegnap megkezdte nyári szabadságát. Távololében *Schmid* vezértitkár-helyettes vezeti a bank ügyeit.

Az „Anker” biztosító forgalma. Az „Anker” élet- és járadék-biztosító-társaság (Magyarországi igazgatóság, Budapest, VI., Anker-palota.) 1912. június 15-én benyújtott a társaságnál 989 ajánlat 6.972.150 korona biztosított összegre és kiállított 873 kötvény 6.349.278 korona összegre. Díjak fejében bevett a társaság 2.043.802 K-át, elérés és elhalálozás folytán kifizetett 8.107.503 koronát. A január—június havi időszak alatt benyújtott 6280 ajánlat 48.548.934 K-ra és kiállított 5525 kötvény 42.445.072 K-ra. Ugyanezen időszakra díjakért 12.900.474 K-át vételezett be a társaság, elérés és halálesetek folytán pedig 12.423.397 koronát fizetett ki. A társaság vagyona 1911. december 31-én 201 millió korona, biztosítási állomány 623 millió korona. Halálozások és esedékessé vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 427 millió koronát fizetett ki.

A hazai ipar támogatása. A törvényhatóságok, rendezett tanácsú városok, nagy- és kisközségek a területükön levő, vagy ott letelepedni szándékozó ipartelepeknek nyújtandó törvényhatósági vagy községi kedvezmények ellenében a legtöbb esetben nem kötik ki a hazai tisztviselők és munkások, valamint hazai ipar védelmére vonatkozó és a törvényben részletesen körülírt feltételeket. Minthogy e feltételek kikötésének elmulasztása esetén előállhat az a visszas helyzet, hogy a községi kedvezményekben részesülő gyárak a hazai munkásokat és a hazai termelést a külföldével szemben háttérbe szoríthatják, a belügyminiszter felhívja az illetékes tényezőket, tegyék meg a kellő intézkedéseket arra, hogy mindazon esetekben, amidőn valamely iparvállalatnak kedvezmények helyzetnek kilátásba, ezek ellenében okvetlenül kötéssék ki, hogy az alkalmazandó tisztviselők, művezetők és munkások legalább háromnegyed részben magyarok legyenek, továbbá hogy a szobanforgó ipartelepek az összes építési és berendezési tárgyakat, valamint az üzemhez szükséges anyagokat és felgyártmányokat, ha ezek a magyar korona országában megfelelően készülnek, illetőleg termeltetnek, a hazai ipar, illetőleg termelés révén beszerezni s külföldi beszerzés szükségese esetén a kereskedelemügyi miniszter engedélyét előzetesen kieszközölni tartozik.

Erdősítési jutalmak. A kopár, vízmosásos és futóhomok területeken ez évben létesítendő, közgazdasági jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására a földművelésügyi miniszter az országos erdei alaphól 11 nagy, 10 elsőrendű és 9 másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. Megkivánják, hogy az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 katasztrális hold területűek, a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 25 katasztrális hold területűek, az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 katasztrális hold területűek és végül a 300 és 200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 5 katasztrális hold területűek legyenek. A pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdősítést (gazdatisztet vagy bérlet) fogja illetni. A folyó év tavaszán teljesített erdősítések legkésőbb július végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítések pedig decemberben 25-ig kell a közigazgatási erdészeti bizottságnál, vagy a királyi erdőfelügyelőségnek pályázatra bejelenteni.

A dalmát vasut munkaterve. A horvát hivatalos lap közli a likai vasut építésének munkatervét. Az építés kezdetén ezer munkás lesz foglalkoztatva; számuk a munkálatok haladásával 20,000-re fog emelkedni. A királyi biztos felszólítja a hatóságokat, hogy a lakosságot e kereseti lehetőségéről értesítsék. A külföldön élő horvátok lehetőleg valamennyien értesítettnek fognak a készülő nagy munkakalkulációról. A készülő nagy technikai munkálatok e hó 22-én Ogulinál kezdődnek és a jövő hó közepéig az országos határig terjesztetnek. Az építést Ogulinál október 1-én kezdik meg; 1913. márczius végéig a munkálatok az egész vonal mentén teljesen ki lesznek bontakozva.

A mchcszet terjesztése. A földművelésügyi miniszter az eddigi szokástól eltérőleg kizárólag a m. kir. csendőrség és a magyar vasutasok részére méhészeti tanfolyamokat tartatott. A tanfolyamok mindegyikén egy méhészeti szaktanár adta elő az okserit és gyakorlati méhészetet. A csendőrség altisztjei Gödöllőn, a vasutasok Kaposváron, Szatmárnémetiben és Szegeden, a Máv. nevelő főintézetekben hallgatták a tanfolyamokat, ahol a földművelésügyi kormány jóvoltából teljes ellátásban is részesültek. Gondoskodás történt a minisztérium részéről arra nézve is, hogy a szükséges méhesaladékok és méhészeti eszközökön kívül asztalos szerszámok is álljanak a hallgatók rendelkezésére. E célból minden tanfolyamot 12 teljesen felszerelt gyalupaddal láttak el, nemkülönben a szükséges anyagokkal is, úgy, hogy a hallgatók egyuttal a kaptárkészítést is megtanulhatták. Minden hallgató az általa készített kaptárt ajándékba kapta és a tanfolyam után elvihette magával, több apró méhészeti felszereléssel együtt. Nagy elismerés illeti a földművelési kormányt e tanfolyamokért, mert a méhtenyésztés az az ága a gazdaságnak, amely a csekély befektetés mellett százakat, sőt ezreket jövedelmez. A hallgatók speciális gazdasági érdeklődésük fejlesztésén kívül anyagi helyzetük javítására is komoly és megszülvendő utasítást nyertek.

Terjed a sertésvész. Változatlan erővel terjed tovább országvezerte a sertésvész, óriási károkat okozva a lakosságnak. A kormány lanyhán védekezik s ennek eredményeképpen az állategészségügyi helyzet alig változik. A hivatalos jelentés a mi balkáni nivón álló „állategészségügyünköt” így tünteti föl:

A betegség neve	Csaszson	több	kevesebb
	közs. udv.	A mult héthez képest közs. udv.	közs. udv.
Lépfene	286 307	13 14	— —
Vezettség	214 227	2 —	— 3
Takonykór	47 54	— —	2 3
Ragadós száj- és kö.			
römfájás	26 171	1 —	— 12
Juhhimlő	21 30	— —	— —
Ivarsz. hólyagos kiüt.	28 72	— —	4 11
Rühkór	178 278	— —	11 24
Bivalyvész	6 19	— —	1 1
Sertésorbáncz	997 3043	64 178	— —
Sertésvész	2039 8496	103 545	— —

Az Austro-Americana tőkeemelése. Az Austro-Americana legutóbbi közgyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy a társaság alaptőkéjét 18 millió koronáról 24 millió koronára emeli. Ezt a tőkeemelési munkálatot most viszi keresztül a társaság a Wiener Bankverein és a Banca Commerciale Triestina vezetésével. Az új részvényeket, amelyek már az 1912. év jövedelméből részesednek, úgy fogják a régi részvényeseknek felajánlani, hogy három régi részvény alapján átvehetnek egy újat 240 korona árfolyamon és darabonként 5 százalékos kamattal. A részvények átvétele ma kezdődött meg. Az átvételnél legalább 90 koronát kell fizetni, a hátralékot és a kamatot pedig október 5-ig kell lefizetni.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 százalékos forint névértékű kötelezőinek tervszerű évi kisorsolása f. é. aug. hó 1-én délelőtt 10 órakor évi a bank helyiségében megtartatni.

Uj török kölcsön. Párisban a jövő héten angol és francia bankok képviselői nagyfontosságú értekezletre gyűlnek össze. Az értekezleten Törökország pénzügyi helyzetével fognak foglalkozni. Valószínű, hogy arra az esetre, ha Törökország és Olaszország között kielégítő békés megegyezés jön létre, új török kölcsönt fognak kibocsátani és az összes külföldi török államadóságot konvertálni fogják. Ennek azonban előfeltétele a béke, mely nemcsak a török kölcsön ügyére, de az egész pénzpiacra a legkedvezőbb látással lenne.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, július 22.

A készáru-piaczom ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok igen jó vételkedvet mutattak és jobb árak fizetése elől sem zárkóztak el. Mivel más részt az árubirtokosok sem voltak túlkövetelők, igen élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 55.000 q buza kelt el, harmad részben és kétharmadrészben pedig új áru, a szombati árnál 10-15 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 12.42 és fél korona volt 81 kiós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.80 korona 75.8 kilós illóki buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs és a tengeri változatlan, a zab tartott. Forgalmába került 500 q új-rozs 9.34 koronás áron, 400 q zab 11.05-11.25 koronás áron és 200 q tengeri 9.10-9.15 koronás áron. A határidőpiaczon a mai üzlet mindjárt a megnyitáskor szilárdan és a szombati zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán állandóan túlsúlyban tartotta magát a kereslet, minek folytán egyre magasabb színvonalat értek el az árfolyamok. A tengeri malnya volt, ami szintén a gyakori esőzésekre vezethető vissza. A júliusi ügyletekre ma 22.000 q tengerit mondtak fel, folyó hó 27-iki szállításra, ami hozzájárult a júliusi tengeri árfolyamának a visszaszorulásához. Az októberi buza három fillérrel a szombati zárlaton felül, 11.49 koronán indult, 11.58-ig emelkedett, aztán 11.53-ra gyöngült és így is zárult. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 7 fillérrel, az áprilisi buza szintén 7 fillérrel emelkedett, az októberi rozs árfolyama teljesen változatlan maradt, az októberi zab 1 fillérrel, az új-tengeri 7 fillérrel, a júliusi tengeri 4 fillérrel gyöngült.

Kötellet:
Ó-buza. Tiszavidéki: 3000 q 81 k 24.95 K, 1000 q 81 k 24.95 K, 5000 q 81 k 24.90 K, 1000 q 80 k 24.70 K, 100 q 80 k 24.90 K.
 Pestvidéki: 100 q 80 k 24.20 K.
 Felsőmagyarországi: 100 q 80 k 24.15 K.
 Makói: 1100 q 79 k 24.50 K.
 Bácskai: 200 q 82 k 24.60 K.
 Illóki: 125 q 75.8 k 21.60 K.
 Raktári: 2000 q 78 k 24. — K.
Uj buza. Tiszavidéki: 450 q 81 k 24.30 K, 500 q 81 k 24.30 K, 1500 q 81 k 24.20 K, 2000 q 81 k 24.10 K.
 Felsőtisza: 500 q 80 k 23.80 K, 600 q 79.5 k 23.60 K.
 Fejérmegyei: 5000 q 80 k 24.20 K, 100 q 80 k 24. — K.
 Pestvidéki: 300 q 81 k 24.10 K, 300 q 81 k 23.80 K, 300 q 81 k 23.75 K, 200 q 79 k 23.80 K, 100 q 79 k 23.75 K, 200 q 79 k 23.70 K.
Rozs (új): 500 q 18.68 K kpf. pp.
Zab: 200 q 22.50 K, 200 q 22.10 K, mindkettő kpf.
Tengeri: 100 q 18.30 K, 100 q 18.20 K, mindkettő kpf.
 Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.75-23.90
"	76	—	80	23.95-24.15
"	77	—	81	24.05-24.25
"	78	23.45-23.75	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.55-23.65
"	76	—	80	23.65-23.85
"	77	—	81	23.85-24.05
"	78	23.35-23.55	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.55-23.75
"	76	—	80	23.75-23.95
"	77	—	81	23.95-24.05
"	78	23.45-23.60	82	—
Bácskai	75	—	79	23.70-23.95
"	76	—	80	23.85-24.15
"	77	—	81	—
"	78	23.45-23.75	82	—
Bácskai	75	—	79	23.70-24. —
"	76	—	80	23.95-24.15
"	77	—	81	—
"	78	23.45-23.80	82	—

Rozs	I. rendű új	— — — —	19.20-19.60
"	középmínőségű új	— — — —	— — — —
Arpa	takarmány I. rendű	— — — —	— — — —
Zab	I. rendű	— — — —	22. — — 22.30
"	II.	— — — —	21.40-21.60
Tengeri	belföldi új	— — — —	17.80-18. —
"	"	— — — —	— — — —
Kölcs	"	— — — —	— — — —
"	II.	— — — —	— — — —

A határidőpiaczon köttetett:
 Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza	1913 áprilisra	11.80-79-88-85	— — — —
Buza	októberre	11.49-48-58-53	— — — —
Rozs	októberre	9.33-34-31-37-31	— — — —
Zab	októberre	9.38-42-37-40-38	— — — —
Tengeri	1913 májusra	7.58-55-51-55-54	— — — —
Tengeri	júliusra	9.99-10-03-02	— — — —
Tengeri	augusztusra	8.94-93-96-89	— — — —
Káposztarepeze			

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza	1912. áprilisra	11.85-11.86
Buza	októberre	11.53-11.54
Rozs	októberre	9.31-9.32
Zab	októberre	9.38-9.39
Tengeri	1913. májusra	7.54-7.55
Tengeri	júliusra	9.02-9.03
Tengeri	augusztusra	8.89-8.80

Budapesti gabonaforgalom:
 1912. július 19-től 1912. július 21-ig.

Érkezett Elszállított métermázsá

Buza	16506	—
Rozs	2708	—
Arpa	500	—
Zab	512	200
Tengeri	18563	7405
Liszt	102	23655
Korpa	—	2484

Értéktőzsde.

A külpolitikai helyzetet ma nyugodtabban ítélték meg, bizva abban, hogy mégis sikerül a békés kiegyezés az olaszok és törökök között. Ezért ma megerősödött a börze kedvező diszpozíciója annál is inkább, mert a szilárd külföldi jelentés is arra buzdította a spekulánsokat, hogy vásárolják a papirokat az egész vonalon. A déli zárlatig a nemzetközi piacon a Közuti és a Magyar Bank részvény tünt ki tetemes áremelkedésével. A többi értékek is drágább áron voltak elhelyezhetők. A járadékpiac üzletelen, renyhe volt. A zárlat szilárd és élénk maradt, mert a bécsi arbitráns egyfolytában vásárolta a papirokat. Bécsben ismét békehírek terjedtek el.

A tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 651.75-652.50, Magyar hitel 851.25-853.25, Leszámitolóbank 555-555.50, Városi villamos 412, Közuti vasut 767.75-769.25, Magyar bank 664-667, Agrárbank 528.50, Észak-szén 410-415, Salgó 759-762, Temesvári szesz 564-569.
A délitőzsdén köttetett: Osztrák hitel 653, Magyar hitel 852.50-853-853, Hagy. koronajáradék 87.50-87.60, Rimamurányi 765-765.75, Városi villamos 412, Közuti vasut 768.50-769.50, Magyar bank 664.50-666, Agrárbank 528.50, Kereskedelmi bank 4023-4025, Cement I. 270, Észak-szén 416, Salgó 764-765, Magyar cukor 3070-3075, Temesvári szesz 565-567, Atlantica 298-300.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 22. A mult hét nyugodt hangulata a mai elötőzsdén is éreztette hatását, az irányzat szilárd volt, bár a forgalom csekély keretekben mozgott. Keresték a Hitelbank részvényeit kedvező mérleghírekre, ezzel szemben Alpési kassé el volt hanyagolva és legyöngült. Keresletnek örvendtek a Magyar Bank papirjai. A déli tőzsdén nyugodtabb veit a hangulat, az irányzat tartózkodó, az árakban nem állott be változás.

11 órakor: Osztrák hitelrészvény 652.50, Magyar hitel 852.50, Laenderbank 537, Unionbank 63, Allamvasut 717.75, Délivasut 102.25, Alpési 991, Rimamurányi 764.50, Skoda 764.50, Magyar bank 666, Siegl 403, 5 százalékos délivasuti 233.75.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitelrészvény 652.50, Magyar hitel 853, Anglo 326.50, Bankverein 538.25, Földhitelintézet 1291, Laenderbank 537, Unionbank 619, Allamvasut 717, Délivasut 102.50, Dunagőzhajózási 1283, Alpési 990, Prágai vas 3180, Rimamurányi 764, Török sorsjegy 241.50, Skoda 762.50.

Bécs, július 22. (Magyar értékek zárlata), 4 száza óko arany-járadék 107.90 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 279. — Magyar hitelbank részvény 852.75 Magyar leszámitoló és váltó részvény 555. — Rima murányi 763.25, Magyar cukoripar 3006, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 87.40, 4 százalékos magyar földtöherm. kötvény 87 — Nagy. nyerom.-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Odorbergi

Vasútrészv. — Magyar jelzálogbank 467. — Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, július 22. (Osztrák értékek szárlata). 4.2 száza lékos papírjárdék 87.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.— 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 334.90 Bécsi Bankvereln 537.60 Osztrák-magyar bank 2085. Déli vasút 101.50 Dunagőzhajózási r.-t. 1272. Dohány ésv. 337.— Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bankv. 117.73 Osztr. Lloyd 566.— 4.2 száz. ezüst jár. 87.40— 90.25 Osztr. koronajárdék 87.40, 1864-es sorsj. — Osztrák hitelintézeti részvény 651.25 Union-Bank 618.50 Osztrák Ländlerbank 536.75 Osztrák-magyar államvasút 717.50 Elbavölgyi vasút —, Alpési részvény — 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 241.20 Lípótkohó 808.— Török sorsjegy 241.75

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 22. (Értéktözsde.) Az érdeklődés középpontjában ma ismét Hanza-részvények voltak, amelyek mindjárt 5 százalékos emelkedéssel indultak és később még 3 százalékosot nyertek, mert nagy helyi megbízások érkeztek. Egyébként a forgalom szűk határok között mozgott és az általános irányzat az első időben inkább gyöngébb volt, különösen a bányapiacra, főleg gelsenkircheni és Hohenlohe-részvények iránt. A villamossági értékek piacán, az irány bágyadtabb volt. Bankértékek el voltak hanyagolva, a későbbi folyamatban azonban az irány megszilárdult, ami különösen az eléinte erősen nyomott Kanada-Pacific és bányászati értékeknek vált hasznára. Az utolsó üzletórán azonban Hanza-részvények emelkedésüket nem tudták megtartani A 3 százalékos birodalmi kölesön tovább csökkent. Egyébként is az összirányzat esendő üzlet mellett némileg gyöngült. A készáruipiac ipari értékei túlnyomólag gyöngék voltak. Napi pénz 3 százalékos és alább, magánkamatláb 4 1/4 százalékos.

Berlin, július 22. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék — 4. százalékos osztrák aranyjárdék 96.40 osztr. hitelrészvény 204.20 Déli vasút 19.30 orosz bankjegyek 216.35, 4 százalékos új orosz kölesön —, Discóntó Commandit 186.—, Dinamitruszt 179.40, Harpeni 187.—, Unifikált török járadék 89.70, 4.2 százalékos ezüst jár 87.50, 4 százalékos magyar aranyjárdék 90.70, Magya koronajárdék 87.30 Osztrák-magyar államvasút —

Bécsi váltóár 848.75 Olasz járadék — Ált. villamos sági Edison 267.50 Gelsenkircheni 195.10, Laurakohó 172.40.

Frankfurt, július 22. Zárlat. 4.20/o papírjárdék 90.30, 4 száz-os osztr. ar.-jár. 96.30 Magy. ar.-jár. 90.80 Osztr. hitelint. részv. 204.25 Osztrák-magyar államvasút 153.— Északnyugati vasút —, Bustleh radi vasút —, Londoni váltóár 204.75, Bécsi Bank verein —, Villamos részvény — 3 százalékos magyar aranykölesön 73.—, 4.2 százalékos ezüstjárdék 90.60, Osztrák koronajárdék 87.60, Magyar koronajárdék 87.50 Osztrák-magyar bank 149.75 Déli vasút részvény 19.25 Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 849.00, Párisi váltóár 811.25, Union bankrészv. —

Hamburg, július 22. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 89.75, 1860. sorsjegy 172.—, Déli vasút 19.30 4 százalékos aranyjárdék 96.20, Osztrák hitelrészvény 204.15, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék —

London, július 22. Angol consol 74 1/4.

Páris, július 22. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.15, Osztr. aranyjárdék 97.05 Magyar arany járadék 91.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.— 3/4 százalékos Olasz járadék 97.05 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 267.—, 5 százalékos marokkói járadék 523.— 4 százalékos 1890. román köles — 4 százalékos amort. románjár. 92.60 —, 5 százalékos orosz járadék 195.— 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék —, 4 százalékos spanyol jár. 93.65 4 százalékos unifikált török jár. 90.10 Török sorsjegy — Török dohányrészvény 358.— Osztrák földhitelintézet 1362. Osztrák Ländlerbank 573.— Magyarjelzálog bank 499.— Banque de Paris 17.04. Banque Ottomane 663.— Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút —

107.— Meridionalvasút —, Hartman gépgyár 801.— Rio Tinto 19.95, Sucerle d'Egypte 84.—, Tula 977.— Uríkányi köszén 170.—, Chartered 34.50, De Beers 491.— East Rand 73.50, Jagersfontein 151.50 Trans. Land Compan 37.75 Váltó Amsterdamra (rövid) 209.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.68 Váltó Belgiumra (rövid) 3/4 Olasz arany váltó (röv) 1. Váltó Svájcra (rövid) 1/8 Csekk Londóra 252.45 Magánkamatláb 2 3/4

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra', 'Durva korpa azonnali szállításra'.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Dísznózsir budapesti', 'Szalonna', 'Városi 3 drbos'.

Budapesti sertésvásár.

Július 22. Hízott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 klgon felül) 152—154, fiatal közép (páronként 251—320 klg.) 162—164 fillér. II. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 klg.) 168—170 fillér. Sertéslétszám: Július 20. napján volt készlet 36.435, 21-en felhajtott 333, 21-en elszállított 124, 22-en maradt készlet 16.334 drb. A hízott sertés üzletirányzata: esendes.

Budapesti juhvásár.

Július 22. Felhajtott 838 drb juh. Árjegyzések: Elsőrendű üri 73—76 fillérig, közepminőségű üri 60—70 fillérig, anyajuhok 64—66 fillérig, räckzajuhok 64 fillér, kosok 66 fillér. Az irányzat clénk volt. Az árak 3—4 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table titled 'Budapesti értéktözsde' with multiple columns for various securities, banks, and exchange rates. Includes sub-sections like 'Közfoglaltok', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Sorsjegyek'.

BELATINY PEZSGŐ

Kivonat a hivatalos lapból.

Julius 22.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Salzeitner Alajos építőmester, pozsonyi lakost a kőműves, kőfaragó- és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Pozsonyban szervezett bizottsági tagjává;

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dézsi Sándor szabóeszményei segédtanfelügyelőt Borsod vármegye tanfelügyelőségéhez, Osztróvszky József kevevári állami polgári fiúiskolai igazgató-tanítót a nagyszabonyi állami polgári fiúiskolához és végül Eötvös Mihály kispesti állami polgári fiúiskolai tanítót a gyulafehérvári állami polgári fiúiskolához áthelyezte.

Pályázatok. A temesvári posta- és táviratigazgatóságokhoz a Vaskő községben (Krassó-Szörény vármegye) betöltendő postai ügynöki állásra július hó 25-ig; Csongrád vármegye alispánjához irnoki állásra augusztus 24-ig; a nagyváradi pénzügyigazgatóságokhoz pénzügyi szemlézői állásra két hét alatt; a nagyváradi posta- és táviratigazgatóságokhoz a Belső-Bihar vármegye) betöltendő postai ügynöki állásra augusztus 8-ig; az aradi kir. törvényszék elnökéhez a magyarországi járásbírói állásra betöltendő telekkönyvvezetői állásra két hét alatt; a szatmárnémeti kir. törvényszék elnökéhez a fehérgyarmati járásbírói állásra betöltendő bírói állásra két hét alatt; a beregszászi kir. törvényszék elnökéhez az ilosvai járásbírói állásra betöltendő hivatalos jogi állásra hat hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

Budapest-dunaparti teherpályaudvar, 12688.

HIRDETMÉNY.

Budapest-dunaparti teherpályaudvar állomáson a kézbesítetlen áruk árverése folyó hó 24-én délelőtt 9 órakor kezdődik a raktárakban. Árverésre kerülnek: fűszer-árak, vasárak, fűrész-árak, üres hordók és zsákok, géprészek, szeszes italok. Budapest, 1912. évi július 19. Kemény, állomásfőnökhelyettes.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése. Hazánkban tegnap a keleti hegyes vidékeket kivéve mindenfelé voltak zivataros esők, melyeknek mennyisége az ország északi részein többnyire 20-30 mm. között változott, egyes helyeken azonban (Zólyom, Kassa, Rajeczfürdő, Vágbesztercze, Nagybittse) 40 mm.-t meghaladó bő záporosok is voltak. A Délvidékről is számottevő (10-20 mm.) esőket jelentettek. A hőmérséklet ma reggelre nyugat felől észrevehetően súlyosodt; maximuma 34 C fok Eszéken, minimuma 8 C fok Losoncban.

Prognózis a következő 24 órára: Lényegtelen hőváltozás és helyenkint eső, vagy zivatar várható. Sürgönyprog.: Enyhe, sokhelyütt csapadék, zivatark.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, Hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

RÁCZ SÁNDOR FŐVÁROSI TANÁR FIUNEVELŐ- ÉS TANINTÉZETE a Dunaparton, az Országház mellett s közel a Margitszigethez Budapest, Személynök-utca 7

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Inn, Duna, m é t e r, Tisza, m é t e r, July 20, July 22, July 20, July 22.

EGYETÉRTÉS politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből.

IRTA: DÉRI GYULA.

S ki tudja, a felség nem nekik adott volna-e igazat?

Már most ha Benyovszkyt mindenki első sorban tartotta annak az embernek, akit forradalmi természete, elszántsága és vakmerősége mintegy predestinálta erre a szerepre, akkor van-e abban valami lehetetlenség, hogy akadjon egy Brutus, ki az ilyen embert eltegye láb alól?

— És ezt a Brutust nemde mindenki Wittkovszkyban kereste?

— Kezdetben, — ismétlem — a titkos gyanu enyire még sem ment. Férjemnek határozott tudomása van róla, hogy eleintén enyhébb szerepet juttatott neki a titkos aeropág a gyilkosságban. Ugy okoskodtak, hogy férjem ama két óra alatt, amit Deák-nál töltött, nemcsak az eddigi elveivel szakított teljesen, de jelleméből is kivetkőzött. Föltételezték, hogy Deák szavai nem csak elvtagadóvá, de árulóvá is tették. Hitték, hogy Wittkovszky az Angol királynőből egyenesen Thaiszhoz ment vissza és oly jelentéseket tett Benyovszkyról, mely a legnagyobb aggodalmakat keltette. E jelentésről és aggodalmakról tudomást szerzhetett valami labanczerkölösű fanatikus és anélkül, hogy tervét valakivel közölte volna, törbe esalta és eltette láb alól.

Aki ezt tette, bár a maga szakálára eslekedett, lehetett a rendőrségnek valamelyik bizalmas embere is: ilyen bizalmasai légiószámra voltak a Thaisz-aerának, nagyobárra rosvott multu politikai kalandorok. Wittkovszkyt ekkor tehát még csak azzal vádolták, hogy árulkodásai által ezeket a vérebe-

ket ráuszította Benyovszkyra, a legideálisabb önzetlenségű, vezérszerepre hivatott mártírra s ily módon okozta halálát. Hogy Benyovszky köréből egyszerre visszahúzódt, ebben látták legerősebb támasztékát ennek az okoskodásnak. Nem volt már tiszta a lekiösmérete, ezért félt vele találkozni.

— És az ön férje tudott erről a gyanuról?

— Csak jóval későbbben az eset után. Mikor Benyovszkynek a holttestét egy vízből kifogott halottban fölismerni vélték s mindenki meg volt győződve, hogy büntény áldozata lett, a temetése napján egy joghallgató így szól Wittkovszkyhoz:

„Hát te nem mégy a holttestet fölismerni? Most már nem mondhatja a szemed közé, hogy te árultad el!”

Wittkovszky párbajra akarta hívni a fiút, de nem kapott segédeket. Hiába kérte föl a legjobb barátait — senki sem merte a képviselőt elvállalni. És mikor végre két fiút mégis fogott magának, azok egy pár óra múlva leköszöntek. Wittkovszky akkor látta csak, hogy az egyetem őt kihallgatás nélkül elítélte, árulónak tartja, ki a nagy hazafi haláláért felelős. Ennek az esetnek aztán nem maradtak el a következményei.

A lapok, melyek a Benyovszky-ügyet a legnagyobb részletességgel tárgyalták, természetesen tudomást vettek az egyetemi bojkottról és Wittkovszky nevét meghurcolták. A boldogtalan ekkor nyilatkozatot tett közre, melyben a vádat visszautasította, rágalomnak nevezte s terjesztőit agyonlövésse fenyegette. Ezt a nyilatkozatot csak a kormánylap adta ki: az ellenzéki lapok újabb merényletet láttak benne és magyarázataikkal hozzájárultak a másik, sokkal veszedelmesebb vád megszületéséhez.

— Ahoz, hogy a tettes maga Wittkovszky volt.

Ahoz. A rendőrség természetesen nyomozta a gyilkosokat, lépten-nyomon beléjük is botlott, de az együgyűséggel határos gyámszalomsággal mindannyiszor kiszalasztotta őket a keze közül.

— Erre ismét jól emlékezem.

A lapok hasábjain tárgyalták, hogy a holttestet miképpen lopták egyik üres lakásából a másikba, egy hosszú ládában. Egyszer több napon át hevert a holttest egy ilyen lakásban. Onnan mikor elszállították, pár órával elkésve érkeztek a rendőrök s bárha a legpontosabb leírást kapták a szállítószekérrel jött emberek felől, nem tudták őket kinyomozni. A közönség annál nagyobb kíváncsisággal várta a gyilkosok fölfedezését, mentől sikertelenebb volt a rendőrség nyomozása.

Nyilvános helyeken, vendéglőkben, kávéházakban, sétatereken, színházak folyosóin és a kaszinókban a gyilkosról beszélt mindenki, Benyovszky László gyilkosáról és napról-napra türelmetlenebbül kívánták, hogy e rejtélyes alak végre leleplezve álljon a világ előtt.

Nevet követeltek a számára minden áron, hogy a leírhatatlan undor, megvetés és gyűlölet, melyet a nagy hazafi gyilkosa ellen éreztek, meghatározott személyhez legyen kötve. S mikor ez a név sehogy sem akart előkerülni, az izzó türelmetlenség maga kezdett tanakodni, következtetni, okoskodni — és így egy napon végre kimondta valaki — hátha az áruló a tettes? a nyomorult Wittkovszky?

— Pajdalom, ez a fennforgó szerenésélen viszonyok közt nem tűnt föl lehetetlenségnek.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1912. július 23-án.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Rózsahelyi Kálmán felléptével:

En vagyok a néni.

Angol bohózat 3 felvonásban. Írta Brandon Thomas. Fordította Fái J. Bela.

Személyek:
 Frank Babterley Rózsahelyi
 Jack Cherney Fekete
 Spittigene Szabolcs
 Francis Chesnep Török
 Charlie Wykeham Pilinszky
 Lucia D. Alvadorez Veszpréminé
 Ella Szöllösy R.
 Anatól Otvös Jenny

Kezdete 7/8 órakor

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÖR)

Helda hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Tom de Godement és Michel Fariane. Fordította: Tábori Emil. Zenéjét szerzte: Auguste M. Fechner.

Személyek:
 Senorita Papuita Haller I.
 Paulette Bartkó E.
 XVIII. Mór-Rókus Virág
 Auasztazia, néneje L.-Mihályi
 Alkóns herceg Cseh
 Helda hercegnő Fenyő E.

Kezdete 7/8 órakor

Heti műsor:

Julius hó	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színhör)
24 Szerda	Az asszonyfaló	Trilby
25 Csütörtök	En vagyok a néni	Hercegnő-kisasszony
26 Péntek	Mayerék	Ábrahám a menyorszámban
27 Szombat	Asszonyfaló	Tanítónő
28 Vasárnap	Tót legény Amerikában En vagyok a néni	Az ordészleány Helda hercegnő

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-48

Ma este 8/8 órakor nagy előadás

Muszáj nevetni! Muszáj nevetni!

A legkacagtatóbb műsor: 3-ALEX-3 zenehumoristák. JANCSI az éneklő bohóc. Aktuális tréfák és kuplék. 3-FRATTELLINI-3 groteszk bohócok. 2 Connor és Eves 2 francia bohócok. 5 Excelsior 5 kerékpárakrobaták.

ANGOL PARK.

Városliget - Hermina-ut 57-65.

A continens legnagyobb osaládi mulatóhelye. A legnagyobb szórakozások. Minden kedden este nagy táncmulatás. Belépődíj a Parkba 20 fillér. Minden csütörtök este Bál és nagyszerű tűzijáték, valamint egyéb szenzációs attrakciók szórakozások. Belépődíj a Parkba este 8 órától 40 fillér. Minden szombat este Elite-bál és conffetti osata. Belépődíj a Parkba este 8 órától 40 fillér. Minden vasárnap este táncmulatás. Belépődíj a Parkba 20 fillér. Ezekkívül az összes nagyszerű látványosságok. Minden este két katonazenekar. Az Ujvári-Variétében és Péle-Méleben világvárosi új műsor. - Kedvezményes Park belépőjegyek a trafikokban.

Pénteken, Anna-napkor nagy Anna-bál!

ABBAZIA.

BRISTOL-SZÁLLODA

ELSŐRANGU HÁZ.

MÉRSÉKELT ÁRAK.

CSILLAG BELA SZÁLLODÁS.

Weinberger és Fodor

22 ÖSSZE

sportcikkek áruháza.

FOOTBALL

cikkeken az ország legnagyobb raktára.

IV., Harischbazar 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Beregmegeye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőszégnél Munkácsen.

CIMBALMOT

10 koronás részletfizetésre
 10 évi jótállás mellett,
 az Általános elismert legszolidabb kiszolgálásáról híres

Reményi Mihály

ezég, a magyar kir. zene-akadémia házi hangszerkészítője szállít. !!!

Budapest, Király-utca 58.

Kérjen árjegyzéket és prospektust.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfel- emelés nélkül részletfizetésre is.

SZÖNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párlsi-u. 5.

..... (Főpostával szemben) .....

Hegedük minden nagyságban

Gondos munka, jávorfából rezonánctető és hangfokozó gerendával ellátva, csomóval és tartalék hurokkal együtt 8 korona. Jobb minőségű iskola-, mester- és régire imitált hegedük kizárólag kaphatók:

HANGSZER OTTHON

FEKETE MIHÁLY

Budapest, VIII. ker., József-körút 9/E. sz.
 Kérjen ingyen gramofon és lemezjegyzéket.

DARÁNYI LÉNYJÁRÓ MODELLE

Számoló

ES LÁTHATÓ IRASU

összeadógépei

nem szorulnak reklámra.

Dijmentes bemutatás az ország bármely helyén.

Telefon 139-54.

DARANYI MIKSA

Első Magyar Számoló- és Összeadó gép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság áruosztálya

Budapest, VI., Váci-körút 37.

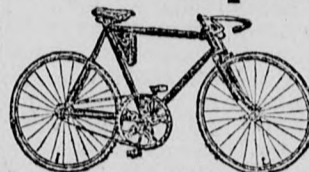
Teljes Butorkiárusítás

csak ez év augusztus 1-éig

Teljes lakberendezések, csillárok, szőnyegek, képek stb. stb. minden elfogadható árban. kiárusítottak.

József-utca 4. II. em. 10. sz.

A világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harang-csapágygyal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemlés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részlete adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagyban eredeti gyári árban szállítunk vidékre is. KERÉKPÁR- és alkatrész-kereskedő rész. LANG JAKAB és FIA Budapest, VIII., kerület, József-körút 41. sz. Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Diszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészről így. és bérn.

BUDAPESTI RÖSER-TANINTÉZET

Alapítási év 1853. Tanulók száma eddig 20227

- a) Felső kereskedelmi iskola: 14-18 éves ifjak részére. Errettégi bizonyítványt nyújt az egy éves önkéntességre jogosítanak.
  - b) Polgári iskola: 10-14 éves fiak részére. Államérvényes bizonyítványok!
  - c) Nevelő-internátus: 25-30 bennlakó növendék részére.
- Beliratások szeptember hó 6-ig. - Ertesítőt küld: Róser János igazgató Budapest, Aradi-utca 10.

MAGYAR TÖRVÉNYEK

A Franklin-Társulat zsebkiadásai.

Igen praktikus, zsebben hordható formájában adja a legfontosabb magyar törvényeket.

UJ:

Egyes igazságügyi szervezeti és eljárás szabályok módosításáról szóló 1912: VII. törvény-cikk. A vonatkozó rendeletekkel, jegyzetekkel és utalásokkal. Ára kötve 1 K 50 f.

E kiadás nemcsak a törvény szövegét adja, hanem a vonatkozó miniszteri rendeleteket is s fel van szerelve gondosan szerkesztett jegyzetekkel és utalásokkal, szóval megadja a törvények magyarázatához szükséges egész apparátust.

- ELŐBBI KÖTETEK:
- A büntettekről és vétségekről szóló 1878: V. törvény-cikk a módosító s kiegészítő törvényekkel és a vonatkozó joggyakorlattal. A büntettek és vétségekre nézve érvényben levő anyagi jogszabályok. Összeállította Lengyel Aurél dr. Ára kötve 3 K 60 f.
  - A jogi életben leggyakrabban használt törvények egyike, melynek zsebbe való kiadása nagy segítsége minden gyakorlati jogásznak.
  - A polgári perrendtartás zsebkönyve. Ismerteti és magyarázza dr. Láncai Jenő budapesti ügyvéd. Ára kötve 5 K
  - A törvény pontos és hiteles szövege, megfelelő magyarázatokkal és utalásokkal, az új perrendtartás elveit és újításait ismertető bevezetéssel.
  - A kereskedelmi törvény (1875: XXXVII. t.-cz.) és a reá vonatkozó joganyag. Összeállította dr. Nyári Jenő budapesti ügyvéd. Ára kötve 3 K 60 f.
  - E kiadás közli a kereskedelmi törvényt, a vele kapcsolatos egyéb törvényeket, miniszteri rendeleteket s a bírósági joggyakorlatot, minden szükséges magyarázattal.
- Kaphatók:
- LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
- (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
- Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám. és minden könyvkereskedésben.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturáramokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomtappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő legnyaknak is megfelelő **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**

Támgepek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Szabadalom értékesítés.

Röhrenkeisefabrik Mödling vormals Dürr, Gehre & Cie Mödling-i cég

a 45092. számú és

„Egyetlen kéziemelyűvel bíró kényszermozgású önműködő lödélvezérlés forgódobokhoz”

című szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba vétel céljából gyárosokkal vagy iparosokkal összekötést óhajt. A szabadalom tulajdonosa hajlandó szabadalmát eladni gyártási engedélyeket adni vagy más szabadalom kivételére vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Pásztor cég, Bpest, VII., Erzsébet-körút 17.

Szabadalom értékesítés.

Mayer József fazekasmester Kremshen és Schilling Antal fazekasmester St. Pöltenben

a 38027. számú és

„Cserépkályha kicserélhető fűtőkosárral”

című találmányuk gyakorlatba vétele céljából gyárosokkal vagy iparosokkal összekötésbe lépni óhajtunk. A szabadalom tulajdonosok hajlandók szabadalmukat eladni, gyártási engedélyeket adni vagy más szabadalom kivételére vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Pásztor, Bpest, VII., Erzsébet-körút 17.

ADORJÁN ANDOR könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrásy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

OLÁH GÁBOR:

KORUNK HŐSE

Verses regény.

Ára 3 korona.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai r.-l.) Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

ATHENAEUM-KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

A szerelem földi vándorútjának és fejlődésének csodaszép, minden részletében lebilincselő regénye.

BÖLSCHÉ: Szerelem az élők világában

Két kötet. 1182 oldal. — A 2 kötet ára

Eddig megjelentek:

- KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Novellák (424 oldal).
- BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 oldal).
- BALZAC: A szemérbőr. Regény. Fordította Harsányi K. (387 oldal).
- ZOLA: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Attila (448 oldal).
- DICKENS: Két város. Regény. Fordította Bálint Mihály (448 oldal).
- Anatole France: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Böllöny György (320 oldal).
- CSEHOV: Az orosz teletésze és más novellák (384 oldal).

Sajtó alatt vannak: Tolstoj: Hadzai-Murát. Regény. — Vous R.: A költő és az asszony. — Tóth Béla: A boldogasszony derpive. — C. F. Meyer: A szerzetes házassága. — Helldal Jenő: Hét sovány esztendő. — Maupassant: Egy élet — stb. stb. Kiadja az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénnytársulat. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

GRÓF MONTE CRISTO

DUMAS nagy regénye négy kötetben teljesen megjelent.

Mindazok akik előfizetnek az **UJ IDŐK**-re

ingyen kapják

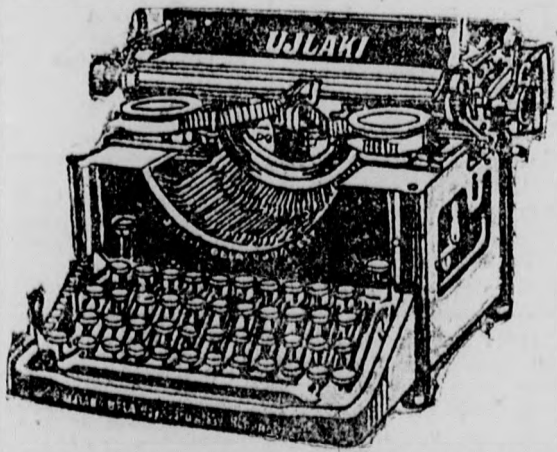
a rendkívül érdekesítő 1200 oldalra terjedő munkát. — AZ UJ IDŐK előfizetési ára félévre 10.— korona. — Kiadóhivatal: Bpest, VI., Andrásy-ut 10.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:

Negyedévre 2,50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor. Singer és Wolfner, Andrásy-ut 10. szám.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összarakható könyvszekrények. — Angol bőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai irodabutortelepe, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. Árjegyzék ingyen. Telefon 122—60.

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst disztárgyakat, arany ékszereket :: ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán

Budapest, Erzsébet-körút 29., I. em. Nagy képes album-árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

hugyszervi bajokat, syphilit, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotenzia) **makaos alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI

szpecialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalan válasz. — Kívánatra gyógyszerök.

Rendelés: 9—3, este 5—7-ig. Budapest, Rákóczi-ut 8/a. (Lépesoházi bejárat.)

BUTOR

készpánzért és részletre Nem kell banknál tartogatni és semmiféle kamat nem számítanak. Háló, ebédő, ural és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 64. szám.

Telefon 88—90. Telefon 88—90.

A kis Svábhegy lankás hegyoldaián, óségi arnyas park közepén, remek kiutással a budai hegyekre. Ozonduz levegő. Budapest legesendősebb területe. Hamminiz, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi outhon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásal szén-

savas, sós, mór, fenyő, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkeznek: emésztőszervek betegségei, anyagcsere bántalmak, cukorbetegség, máj, epekövek, vesebajok, neurasthenia, hátrányosörvadás ellen, soványító- és hizlalókarak asztora. Igazgató-főorvos: csernyavai dr. Kazantza Béla. Felvétel a szanatóriumban egész nap.

E hirdetés rovartban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovartban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Gazdag
brazíliai hölgy, egyedül álló fiatal, gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan házasságra lépne egészséges, jellemes emberrel, akár vagyontalanul is. Fides, Berlin 18.

Tisztviselő-otthon
Pensió Budapest, Szentkirályi-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknél. Teljes penzió 135 kor. Ebéd 42 kor. Vacsora 24 kor.

Feltalálók
Újtalálói szabadalmazásához értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi Áron és Molnar szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

Zálogszedulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45. Meghívásra jövek

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségeinkben (Andrássy-út 12.) tartanak. Legalaposabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tan-díj ígér mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Károthek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esél tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-út 12. szám.

Részpénzért
vagy hitelképes egy-egynek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy helyben **oleción** sehol nem kap modern háló, ebédlő, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szűfolt raktárakat, itt jutányosan **vehet** a legegyszerűbbtől a legdisezebbtől kivitelig minden fajta **BUTORT** Nagy Imre lakberendezési vállalkozó özgy BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárati Szerencs-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Zálogszedulákat
vesznek. Elsalogositott brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronánál költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST,** Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebédlő-, uriszobák és szalonbutorokat, szál-loda-, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Butorhitel lakberendezési vállalat, VI., Király-utca 8. 12365

Piaczi táskát
viaszos gyermekkönyveket kereskedőknek olcsón szállít Galamb Zoltán, Jászapati. Ingyen csomagolás. Bérmentve szállítás.

ÚJ KÖNYVI
GYULAI PÁL
KRITIKAI DOLGOZATOK
1854-1861.
Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melyvel irodalmunk legbatalmasabb kritikusa és félelmetes polemikusává küzdött fel magát.
Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 főemelet. Vétel és eladása **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28598

Kitűnő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szobadisznak. Wernrd gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernrd lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szurronnyal 25 K. Fegyverszija 1 korona, töltény darabja 10 fill. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Őszi duránci barack
kilója 2.40, kajszinbarack, nagy meggy, sziveseresznye, csemegekörte 90, ribizli, szilva, egres 70, rózsaburgonyának mázsáját 16, vajhabnak 70, paradicsomnak 90, fejeskáposztának drbja 70, salátaugorka 36, kovászolandó 12, tölthető paprika 12, kelkáposzta 6, karalábé 4. Agrárus Budapest, Mátyás-utca 9.

Ananászbarack
nagy meggy, sziveseresznye csemegekörte, szilva, ribizli postakosaraként 4.50, vajbab, káposzta, ugorka, tök, kalarabé 2.50. Ismételődnak előnyös árajánlat Szabó Csongrádról.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62-90.
Alapított 1886-ban

INGYEN
kald érdekes árjegyzéket fényképezőgépek és kellékekről
Chmura S.
optikai műintézet
Budapest,
IV., Ferenciek-tere 2. sz.

MIKSZÁTH KÁLMÁN
utolsó könyve:
Tövískes látogatóban
Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörzsdéke.)
Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. kor., Serfőczi-utca 7. sz.
Ez is az új butoralbum 1 kor.

Magán-detektív-vállalat Budapest, Aggteleki-utca 17. Igazgató: **Kornya János**, államrendőrségnél volt, Frigyes főherceg által kitüntetett hírneves detektív. Legmegbízhatóbban teljesít nyomozásokat bűnügyekben, családi-, személyi-, házassági ügyekben, válóperekben, eltűnt személyek, névtelen levelek írója és ismeretlen zsarolók, jután helyben és vidéken. Megfigyelő üzemeket, személyeket.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb áron szállít
Schulz-csillárgyár
Róza-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások

Ebben az új könyvben is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.
Ára 4 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
A szerelem földi vándorútjának fejlődésének csuda-szerű, minden részleteiben lebilincselő regénye.
BÖLSCHÉ: Szerelem
az élők világában.
Két kötet. 1152 oldal.
A két kötet ára **380**
Eddig megjelentek:
KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Marsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal).
Minden kötet ára **190**
Sajtó alatt:
TOLSZTOJ: Hadzi-Murat. Regény. - Voss R.: A kőltő és az asszony. - Tóth Béla: A boldogasszony dervisze. - C. F. Meyer: A szerzetes házassága. - Heltai Jenő: Hét sovány esztendő. - Maupassant: Egy élet stb., stb.
Kapható minden könyvtárban, Kijárá az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Dr. Garai
hírneves szakorvos
rendelő-intézetét
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 28.
FELTÜNÉS NÉLKÜL
eredményes gyógyítás levélleg is.
Kívánatra gyógyszerről is gondoskodik.
Rendel hétköznapon 10 órától 4 óráig és este 7-8-ig. Vasárnap délután 2 óráig.
Ehrlich 606
javított
Joha oltások!
Levelekre azonnal válaszol.

„OLLA”
hebizonyíthatóan a legjobb higiénikus **gummi-** különlegesség. 2 évi jóállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. **„OLLA” gummi-gyár** Wien II/817 Praterstrasse 57

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— **Barta József** konzervgyára Felka (Szepesmegye).

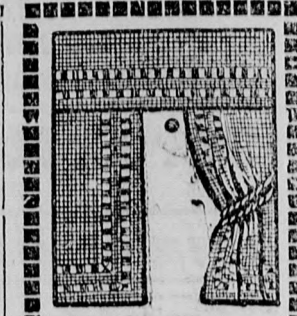
Könyvtár,
műkedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szives megkeresések a kiadóhivatal utján **Könyvtár** jellegével keretnek.

Singer varrógépek
Korékpárok, gramfonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almássy-ter 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Titkos betegségek
hugyosfolyás, hugyosöszűkület, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujakor (syphillis) az önfertőzés utókövetkezményei, magömlések, elgyengült férfierő, női nemű bajok, méhbeteg, fehér folyás, idegbántalmak stb. stb. alapos gyors és gyökéres gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai
hírneves szakorvos
rendelő-intézetét
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 28.
FELTÜNÉS NÉLKÜL
eredményes gyógyítás levélleg is.
Kívánatra gyógyszerről is gondoskodik.
Rendel hétköznapon 10 órától 4 óráig és este 7-8-ig. Vasárnap délután 2 óráig.
Ehrlich 606
javított
Joha oltások!
Levelekre azonnal válaszol.

FATIME és SEMIRAMIS
övszer-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű! Válogatott I-a paramummi gyártmányok. Elifantonszínben tartályal vagy anélkül. **Fatime és Semiramis** feltűnően biztonságos nyújtanak! Elszállíthatatlanok! Több évi tapasztalású tapasztalt! Ár: tucatonta 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitévő vásárlásnál 20% rabatt. Szeküldés azonnal, titoktartás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Függöny
Kongressz-szövetek
85 és 110 cm. széles méterre 75 fill.-től feljebb. Kérjen mintákat.
Bérczi D. Sándor
kézimunka nagyiparos Budapest, VI., Dessozffy-u. 5.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép toll testidomokat nyertek — Hölgyek remek keblöt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállat. Verszegenység, gyöngeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/2. Telefon 156-80.

Szingardag természeti leírások!
Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászkepek
Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbiekhez. Hűlet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság; a természet iránt,
Ára 6 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

FATIME és SEMIRAMIS
övszer-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű! Válogatott I-a paramummi gyártmányok. Elifantonszínben tartályal vagy anélkül. **Fatime és Semiramis** feltűnően biztonságos nyújtanak! Elszállíthatatlanok! Több évi tapasztalású tapasztalt! Ár: tucatonta 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitévő vásárlásnál 20% rabatt. Szeküldés azonnal, titoktartás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.